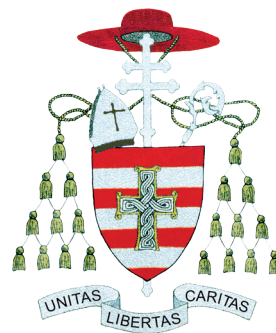

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 7-8/2014. SRPANJ/KOLOVOZ

GODINA VJERE²⁰¹²₂₀₁₅

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinarijat, Jurja Biankinija 2, 23000 Zadar

tel: 023/208-650; faks: 208-640;

e-mail: izdavastvo@zadarskanadbiskupija.hr

Odgovara: Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Uredništvo: Don Josip Lenkić, don Šimun Šindija, don Roland Jelić, Ines Grbić, prof

Fotografije: Ines Grbić; Računalni slog: don Šimun Šindija

Tisak: IT CENTAR - BIOGRAD

Svetkovina Velike Gospe, Belafuža - Zadar, 15. kolovoza 2014.

Škola treba dobre i kompetentne vjeroučitelje i odgojitelje koji će pomagati roditeljima

Samo združeno i suradnički postiže se uspjeh u odgoju i obrazovanju

1. Početkom rujna, (8. 09. 2015.) započinje nova školska godina čemu se nakon ljetnih praznika raduju svi, a posebice prvaši koji će prvi put doći u školu. A konac školske godine, sjećamo se, bio je obilježen ne samo izvješćem o uspjehu u školi, nego i važnim športskim događajem nogometnog svjetskog prvenstva u Brazilu. I posebice svečanim otvorenjem toga događaja u susretu naših i brazilskih nogometaša. Iako su naši u tom susretu izgubili, bili smo ponosni što je upravo hrvatska momčad nastupila prva, te svojom športskom, „kockastom odjećom“ učinila prepoznatljivom našu zemlju i kulturu.

Tijekom prošle školske godine u sklopu našeg trogodišnjeg hoda u vjeri, osobitu pozornost u Nadbiskupiji posvetili smo obitelji. Htjeli smo malo bolje upoznati tu božansku i ljudsku instituciju za koju velimo da je prva škola „društvenih vrlina“. Obitelj je, naime, u središtu društvene i crkvene brige i skrbi. No, njezin uspjeh i sreća nisu negdje „u zvijezdama zapisani“, nego predani u ruke roditeljima. A projekt zajedništva oca, majke i djece uručen je njihovom razumu i srcu, njihovoj slobodi i odgovornosti. U tom vidu je život u obitelji zadatak pred kojim se nalazi svaki njezin član. Zbog toga ste pozvani i vi, dragi učenici, da svojom suradnjom, dobrim učenjem, razgovorom i poslušom doprinesete uspješnom ispunjenju toga zadatka. Ne trebate se bojati jer Isus je podijelio brige i radosti s ljudima kad se rodio u obitelji. On će pomoći i blagosloviti svaku obitelj ako budu vjerne, u ljubavi gorljive i u molitvi postojane.

2. Treću godinu našeg hoda u vjeri namjeravamo posvetiti razmišljanju o euharistiji kako bismo tako dali do znanja svima da ne možemo živjeti bez Krista, molitve i nedjeljne mise. Vaši župnici i vjeroučitelji pomagat će vam tijekom ove godine da proučavate sve što nas Crkva uči o otajstvu Presvete euharistije, tom osobitom otajstvu vjere. Pozivam vas i potičem, dragi učenici, družite se s Isusom u svagdanjoj molitvi u obitelji. Neka vam nedjeljno sudjelovanje na svetoj misi bude slatka obveza kojom ćete završiti radni tjedan. Ono će vam ujedno pomoći da raste vaša crkvena svijest i odgovornost koju vam je Bog povjerio na krštenju. Hranite se, dakle, Božjom riječju i euharistijom. I ne umarajte se svojom vjerom i životom pružati odgovore svima koji vas zapitaju za „razloge nade i vjere koja je u vama“ (1 Pet 3, 15).

Živo se nadam i želim da vam u tom hodu i rastu pomažu najprije vaši roditelji, a onda svećenci, katehete i odgojitelji. Svi oni su svojim odgojnim poslanjem pozvani pratiti vaš intelektualni, duhovni i moralni rast. I radovati se vašim uspjesima, a pomagati u vašim traženjima, pitanjima i problemima. Tim povodom obraćam se vama, djeco i mladi, te skupa s vama pozdravljam vaše roditelje, učitelje i vjeroučitelje. Želim sretan početak, te uspješnu i blagoslovljenu novu školsku godinu (2014/2015.).

3. Valja, međutim, imati trajno na umu da se školsko odgojno i obrazovno djelovanje ne može smatrati „čudotvornim lijekom“ kojim bi se rješavalo probleme suvremenog čovjeka i društva. Školi su najprije potrebne odgovorne i zauzete obitelji bez čije suradnje nema cjelovitog odgoja. A onda, potrebni su dobri i kompetentni učitelji, vjeroučitelji i odgojitelji koji će pomagati roditeljima. Samo združenim i suradničkim snagama moguće je postići uspjeh u odgoju i obrazovanju.

Dragi roditelji, učitelji, ravnatelji, vjeroučitelji i odgojitelji!

Crkva cijeni vaš odgojni rad i podržava vas u obrazovnom poslu i zadatku. No, ne zaboravite kako će vas djeca i mladi rado slušati ako osjete da vjerujete u određene vrjednote po kojima živite. Vi ste im u tom vidu uzori i ideali koje i oni žele slijediti. I imate presudnu ulogu za oblikovanje njihovih stavova i uvjerenja. Vi ste zapravo nezamjenjiva i "živa putujuća škola". Istraživanja su pokazala kako učenici uglavnom vjeruju i poštuju ono što njihovi učitelji, roditelji i vjeroučitelji vjeruju i cijene.

4. Stoga na kraju ovog pisma, uz srdačan pozdrav svima na početku nove školske godine, osobite riječi zahvale upućujem vama, roditelji, koji ste glavni suradnici Boga Stvoritelja. Kao zajednica muškarca i žene, koja ima svoje ljudske i božanske korjene, vi ste prva škola u kojoj djeca uče usvajati građanski odgoj i stjecati moralne i društvene krjeposti i vrline.

I vama, dragi vjeroučitelji, koji mojim mandatom predstavljate i zastupate ugled zadarske Crkve u zbornici i u razredu, upućujem riječi ohrabrenja. Budite svjesni i dostojni toga poziva i zahvalni Bogu za milost što u ime Crkve možete govoriti i svjedočiti o silnim djelima koje Bog izvodi u povijesti svoga naroda. Suradujte s roditeljima vaših učenika i otvorite im vrata svoga srca. Neka vas u vašem odgovornom poslu prati Božja pomoć i zagovor sv. Krševana, vrsnog odgojitelja i katehete svete Stošije. Uz pozdrav u Gospodinu,

† Želimir Puljić, nadbiskup zadarski
Zadar, 28. kolovoza 2014.

SVETA STOLICA

Prenošenje Odjela za redovno upravljanje dobrima Apostolske Stolice na Tajništvo za ekonomiju

Apostolsko pismo u obliku motu propria

Potvrđujući višestoljetnu tradiciju, Drugi vatikanski sabor istaknuo je potrebu da se uređenje Svete Stolice uskladi s potrebama vremena, prilagođujući nadasve ustroj dikasterija Rimske kurije, njihov broj, naziv i nadležnost, kao i njihov način djelovanja i uzajamnoga usklađivanja sa stvarnim potrebama Crkve u svakom trenutku.

Konkretni je rezultat tih načela objavljivanje 24. veljače ove godine apostolskoga pisma u obliku motu propria Fidelis dispensator et prudens kojim sam ustanovio Tajništvo za ekonomiju kao dikasterij Rimske kurije. Vodeći računa o onome što je odredilo Vijeće za ekonomiju, u nadležnost Tajništva spada provoditi ekonomsku kontrolu i nadzor nad uredima Rimske kurije, ustanovama povezanim sa Svetom Stolicom i nad upravom Države Grada Vatikana.

U takvim okolnostima, i prihvativši mišljenje pročelnika dotičnih dikasterija, smatrao sam prikladnim da Tajništvo za ekonomiju već od sada prihvati među svoje institucionalne nadležnosti, sukladno načinu i vremenu koje odredi dotični kardinal pročelnik, one zadaće koje su do sada bile u nadležnosti "Odjela za redovno upravljanje" dobrima Apostolske Stolice te, dakle, na spomenuti dikasterij prenese nadležnosti koje su apostolskom konstitucijom Pastor Bonus od 28. lipnja 1988. godine bile povjerene tom Odjelu Uprave dobrima Svete Stolice. Slijedom toga, Uprava dobrima Svete Stolice neće više biti podijeljena na odjele, a ubuduće će obavljati samo zadaće koje su do sada bile u nadležnosti Odjela za izvanredno upravljanje.

Članak 1

Tekst članka 172, apostolske konstitucije Pastor Bonus u cijelosti se zamjenjuje sljedećim tekstom:

- §1. U nadležnost ovoga ureda spada upravljanje dobrima Svete Stolice koja trebaju pružiti potrebna sredstva za obavljanje službi Rimske kurije.
- §2. Ured upravlja i pokretnim dobrima koja mu povjeravaju ostala tijela Svete Stolice.

Članak 2

Tekst članka 173, apostolske konstitucije Pastor Bonus u cijelosti zamjenjuje pak sljedeći tekst:
Uredom predsjedka kardinal, a u njegovoj mu službi pomaže određeni broj kardinalâ i jedan prelat tajnik.

Članak 3

Stavljaju se izvan snage članci 174 i 175 apostolske konstitucije Pastor Bonus.

Članak 4

Pročelnik će Tajništva za ekonomiju osnovati Tehničko povjerenstvo s ciljem olakšanja prenošenja nadležnosti koje su dosad pripadale Odjelu za redovno upravljanje dobrima Apostolske

Stolice i odredit će, počevši od današnjega dana, kako se imaju rješavati neriješena pitanja pri spomenutom Odjelu za redovno upravljanje sve do konačnoga prenošenja obaveza.

Sve to što sam ovim Apostolskim pismom u obliku motu proprija odlučio određujem da se primjenjuje u cijelosti, unatoč bilo kojoj protivnoj stvari, pa bila ona i vrijedna posebna spomena, i određujem da se objavi u dnevniku "L'Osservatore Romano", stupajući na snagu na sam dan objavljivanja.

Dano u Rimu, pri Svetom Petru, 8. srpnja 2014., druge godine pontifikata

Papa Franjo

Sjeme Božje riječi

Papin nagovor uz molitvu Anđeo Gospodnji u nedjelju 13. srpnja 2014.

Draga braćo i sestre!

Evangelje ove nedjelje (Mt 13, 1-23) pokazuje nam Isusa koji moli na obali Galilejskog jezera, a budući da je okružen velikim mnoštvom, penje se na lađu, otiskuje se njome nadomak obale i propovijeda. Kada govori narodu, Isus koristi mnogo prispodoba: to je jezik razumljiv svima, u kojem Isus koristi slike uzete iz prirode i situacija iz svakodnevnog života.

Prva od njih ujedno predstavlja uvod u sve ostale prispodobe: to je prispodoba o sijaču, koji neštedice baca sjeme na sve vrste tla. Pravi protagonist ove prispodobe je sjeme, koje daje više ili manje ploda, ovisno o tlu na koje je palo. Prva tri tla su neplodna: ono koje je palo uz put pojele su ptice; ono koje je palo na kameno tlo odmah se osušilo jer nema korijenja; ono među trnjem je ugušeno. Četvrto tlo je dobro tlo, i tek ondje sjeme pušta korijen i donosi plod. U ovom slučaju, Isus se ne ograničava na to da ispriповjedi prispodobu, već ju je također objasnio svojim učenicima. Sjeme koje je palo na put predstavlja one koji slušaju navještaj Božjeg kraljevstva ali ga ne prihvaćaju; tako dolazi Zli i odnosi ga. Zli naime ne želi da sjeme evanđelja nikne u srcu ljudi. To je prva prispodoba.

Druga je ona o sjemenu koje je palo na kameno tlo: ono predstavlja osobe koje slušaju Božju riječ i odmah je prihvaćaju, no tek površno, jer nemaju korijena i nestalni su; a kada nadodju teškoće i nevolje, te se osobe odmah pokolebaju. Treće je sjeme palo u trnje: Isus objašnjava da se to odnosi na osobe koje slušaju riječ ali ono, zbog svjetskih briga i zavodljivosti bogatstva, biva ugušeno. Konačno, sjeme koje je palo na plodno tlo predstavlja one koji slušaju riječ, prihvaćaju je, čuvaju i razumiju i ona donosi ploda. Savršeni uzor tog plodnog tla je Djevica Marija. Ta prispodoba govori danas svakome od nas, kao što je govorila Isusovim slušateljima prije dvije tisuće godina. Podsjeća nas da smo tlo na koje Gospodin neumorno baca sjeme svoje riječi i svoje ljubavi. U kakvom ga raspoloženju primamo? I možemo se pitati: kakvo je naše srce? Kojem tlu slič: putu, kamenom tlu ili trnju? O nama ovisi hoćemo li postati dobro tlo, bez trnja i kamenja, iskrčeno i njegovano, kako bi moglo dati dobre plodove za nas i za našu braću. Dobro je ne zaboraviti da smo i mi sijači. Bog sije dobro sjeme, a mi se ovdje možemo zapitati: kakvo sjeme izlazi iz mogega srca i iz mojih usta? Naše riječi mogu činiti mnogo dobra, ali i mnogo zla; mogu ozdravljati, a i raniti; mogu ohrabriti ali i ozlojediti. Upamtite ovo: nije važno ono što ulazi, nego ono što izlazi iz usta i iz srca.

Neka nas Gospa svojim primjerom pouči prihvaćati riječ, čuvati je i učiniti da donese plodna u nama i drugima!

Nakon Angelusa

Upućujem svima vama usrdni apel da nastavite moliti za mir u Svetoj zemlji, u svjetlu tragičnih zbivanja koji su se dogodila posljednjih dana. Još mi je uvijek u živom sjećanju susret održan 8. lipnja s patrijarhom Bartolomejem, predsjednikom Peresom i predsjednikom Abbasom. Zajedno smo s njima molili za dar mira i poslušali poziv da se prekine spirala mržnje i nasilja. Netko bi mogao misliti da je taj susret bio uzaludan. Ali nije! Molitva nam naime pomaže da ne dopustimo da nas svlada zlo ili da se pomirimo s tim da su nasilje i mržnja jači od dijaloga i pomirenja. Pozivam sukobljene strane kao i sve one u čijim je rukama politička vlast na lokalnoj i međunarodnoj razini, da ne štete molitvu i sve moguće napore kako bi se prekinulo svako neprijateljstvo i stigao željeni mir, za dobro svih ljudi. I pozivam sve vas da nam se pridružite u molitvi. Pomolimo se, svi, u tišini. (Molitva u tišini) Sada nam, Gospodine, ti pomogni! Ti nam daj svoj mir, pouči nas svojem miru, ti nas povedi prema miru. Otvori naše oči i naša srca i daj nam hrabrosti da možemo reći: "nikada više rata!"; "s ratom je sve uništeno!". Daj nam hrabrosti da činimo konkretne geste za izgradnju mira... Učini nas raspoloživima poslušati vapaj naših građana koji traže od nas da svoje oružje pretvorimo u oruđe mira, svoje strahove u pouzdanje i svoje napetosti u oprostjenje. Amen!

Draga braćo i sestre, sve vas srdačno pozdravljam, vjernike Rima i hodočasnike.

Danas se slavi "Nedjelja mora". Želim stoga posebno pozdraviti stanovnike priobalja, ribare i njihove obitelji. Pozivam kršćanske zajednice, osobito one koje žive u priobalju, da budu pažljive i osjetljive prema njima. Pozivam kapelane i dragovoljce apostolata mora da nastave svoju zauzetu pastoralnu skrb za tu braću i sestre. Sve, a osobito one koji su u teškoćama ili daleko od svoga doma, povjeravam majčinskoj zaštiti Marije, Zvijezde mora!

Isusova samilost prema ljudima

Papin nagovor uz molitvu Anđeo Gospodnji u nedjelju, 3. kolovoza 2014.

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Na ovu nedjelju, Evanđelje nam stavlja pred oči čudo umnoženja kruhova i riba (Mt 14, 13-21). Isus je to čudo učinio uz obalu Galilejskog jezera, na samotnom mjestu gdje se bio povukao sa svojim učenicima nakon što je doznao za smrt Ivana Krstitelja. No mnogi su ih pratili i došli Isusu, a on, vidjevši ih, osjetio je samilost prema njima i ozdravljao bolesnike sve do navečer. Tada učenici, zabrinuti jer je bilo već kasno, predložili su mu da otpusti mnoštvo da mogu poći u sela kupiti si za jesti. Ali im Isus mirno odgovori: "Dajte im vi jesti" (Mt 14,16), i pošto mu doniješe pet kruhova i dvije ribe, blagoslovi ih, i počeo ih lomiti i davati učenicima, koji su ih dijelili narodu. Svi se dosita najedoše i čak je preteklo!

U ovom događaju možemo dokučiti tri poruke. Prva je samilost, suosjećanje. Isus ne reagira razdražljivo što narod hrli za njim, što ga – tako reći – "ne pušta na miru", ne kaže: "Ovi mi dosađuju". Ne, ne. On se sažalio nad narodom, jer zna da ga ne traži iz znatiželje, već zato jer ga treba. Ali pazimo: suosjećanje koje osjeća Isus nije jednostavno samilost, već je tu posrijedi nešto više! To je *con-patire*, to jest poistovjetiti se toliko s trpljenjem drugoga da se preuzima na sebe njegovu patnju. Takav je Isus: trpi zajedno s nama, pati s nama, pati za nas. A znak te samilosti su brojna ozdravljenja koja je učinio. Isus nas uči da potrebe siromašnih stavimo ispred svojih.

Naše potrebe, premda opravdane, nikada neće biti tako urgentne kao potrebe siromašnih, koji nemaju ni ono nužno za život. Mi često govorimo o siromašnima. Ali kada govorimo o siromašnima, jesmo li svjesni toga da taj čovjek, ta žena, ta djeca nemaju nužno za život? Nemaju za jesti, nemaju odjeće, nemaju mogućnost liječenja... A djeca nemaju mogućnost ići u školu. I zbog toga naše potrebe, iako opravdane, neće nikada biti tako urgentne kao potrebe siromašnih koji nemaju nužno za život.

Druga je poruka dijeljenje. Prva je suosjećanje, ono što je osjećao Isus, a druga dijeljenje. Korisno je usporediti reakciju učenika na umorni i gladni narod s Isusovom reakcijom. Te su reakcije različite. Učenici smatraju da je bolje otpustiti narod da može otići nabaviti si hranu. Isus naprotiv kaže: "Dajte im vi jesti". To su dvije potpuno oprečne reakcije, koje odražavaju dvije suprotne logike: učenici razmišljaju po svjetovnom, po kojoj se svatko treba brinuti za sebe; svojom reakcijom kao da kažu: "Snađite se sami". Isus naprotiv razmišlja po Božjoj logici, a to je logika dijeljenja. Koliko put mi okrećemo pogled na drugu stranu da ne vidimo braću u potrebi! A to okretanje na drugu stranu znači reći na lijep način, u bijelim rukavicama, "snađite se sami". A to nije od Isusa: to je egoizam. Da je otpustio mnoštvo, tolike osobe, mnogi bi ostali gladni. Naprotiv, ono malo kruhova i riba, koje je Bog blagoslovio i podijelio, dostajalo je svima. Ali pažnja! To nije magija, to je "znak": znak koji poziva imati vjere u Boga, brižnog Oca, koji neće dopustiti da nam uzmanjka "kruh naš svagdašnji", ako ga budemo znali dijeliti kao braća.

Vjera u Isusovu prisutnost

Papin nagovor uz molitvu Anđeo Gospodnji u nedjelju, 10. kolovoza 2014.

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Današnje nam Evanđelje predstavlja epizodu s Isusom koji hoda po jezeru (usp. Mt 14, 22-33). Nakon umnažanja kruhova i riba, on poziva učenike da uđu u lađu i čekaju ga na drugoj obali, dok se on oprašta s mnoštvom, a zatim se u potpunoj osami povlači u molitvu na gori sve do duboko u noć. U međuvremenu se na jezeru digla snažna oluja i upravo usred oluje Isus dolazi do lađe s učenicima, hodajući po vodi. Kada su ga ugledali, učenici su se prestrašili, pomisliše da je utvara, ali ih on umiruje: "Hrabro samo! Ja sam! Ne bojte se!" (r. 27). Petar, svojim tipičnim oduševljenjem, pita ga, malne kušajući ga: "Gospodine, ako si ti, zapovjedi mi da dođem k tebi po vodi!" (rr. 28-29); a Isus mu reče: "Dođi!" (rr. 28-29). Petar silazi s lađe i počinje hodati po vodi, ali ga je zahvatio snažni vjetar te je počeo tonuti. Tada povika: "Gospodine, spasi me!" (r. 30) i Isus pruža ruku i podiže ga.

Ovo je izvješće lijepa slika vjere apostola Petra. U Isusovim riječima koji mu kaže: "Dođi!" on prepoznaje odjek prvog susreta na obali tog istog jezera i, još jednom, odmah napušta lađu i odlazi Učitelju. I hoda po vodi! Pouzdan i spreman odgovor na Gospodinov poziv daje uvijek činiti izvanredne stvari. Ali sâm nam je Gospodin rekao da možemo činiti čuda svojom vjerom, vjerom u njega, vjerom u njegovu riječ, vjerom u njegov gas. Međutim Petar počinje tonuti u trenutku u kojem odvraća pogled od Isusa i dopušta da ga povuku za sobom protivštine koje ga okružuju. Ali Gospodin je uvijek tamo i kada ga je Petar zazvao, Isus ga je izbavio iz opasnosti. U Petru, s njegovim zanosima i njegovim slabostima, opisana je naša vjera: uvijek krhka i siromašna, nemirna a ipak pobjedonosna, vjera kršćanina kroči ususret Gospodinu uskrslom, usred oluja i opasnosti ovoga svijeta.

Vrlo je važan i završni prizor: "Kad udoše u lađu, utihnu vjetar. A oni na lađi poklone mu se ničice govoreći: 'Uistinu, ti si Sin Božji'" (rr. 32-33). Na lađi su svi učenici, koji svi imaju iskustvo slabosti, sumnje, straha, "malovjernosti". Ali kada na tu lađu dolazi Isus, ozračje se odmah mijenja: svi se osjećaju ujedinjenima u vjeri u njega. Svi oni, maleni i prestrašeni, postaju veliki u trenutku u kojem se bacaju na koljena i prepoznaju u svome učitelju Božjeg sina. Koliko se puta i nama isto događa! Bez Isusa, daleko od Isusa, osjećamo se prestrašenima i toliko nedoraslama da mislimo da nećemo uspjeti. Nedostaje nam vjere! Ali Isus je uvijek s nama, možda skriven, ali prisutan i spreman poduprijeti nas.

To je djelotvorna slika Crkve: ona je lađa koja se mora nositi s olujama i ponekad se čini da će je ove potopiti. No ono što je spašava nije vrsnost i hrabrost njezinih ljudi, već vjera, koja omogućuje kročiti i u tami, usred teškoća i nevolja. Vjera nam daje sigurnost da je Isus uvijek prisutan, da nam pruža svoju ruku da nas izbavi iz opasnosti. Svi smo na toj lađi, i tu se osjećamo na sigurnom usprkos našim ograničenjima i našim slabostima. Na sigurnom smo prije svega kada se znamo baciti na koljena i klanjati se Isusu, jedinom Gospodinu našega života. To nam neprestano doziva u svijest naša Majka, Gospa. Njoj se obratimo s pouzdanjem.

Europski biskupi u otvorenom pismu Vijeću sigurnosti zatražili zaustavljanje kruga nasilja u Iraku

Vijeće europskih biskupskih konferencija (CCEE) uputilo je 12. kolovoza Vijeću sigurnosti Ujedinjenih naroda pismo koje su potpisali predsjednici biskupskih konferencija cijelog kontinenta

Stanje kršćana i ostalih vjerskih manjina u Iraku potpuno je neprihvatljivo. Očita je hitnost za obranu i zaštitu ljudskih prava ovog naroda i preživljavanje njegovih zajednica. Međunarodna zajednica pozvana je stati na kraj ovoj tragediji sa svim mogućim zakonitim sredstvima. Kao europski biskupi izražavamo također osjećaje svojih vjernika tražeći da Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda donese odluke kojima će stati na kraj tim gnusnim djelima kada su ubijene tisuće osoba ili sada umiru ili su prisiljene napustiti vlastite kuće zbog svoje vjerske pripadnosti.

Generalni tajnik Ujedinjenih naroda i većina svjetskog javnog mnijenja već su izrazili svoje odbacivanje onoga što se događa u sjevernom Iraku. Potrebno je hitno poduzeti konkretne humanitarne mjere kako bi se odgovorilo na beznadno stanje djece, žena, staraca i mnogih ljudi koji su izgubili sve kako bi izbjegli smrt i koji su krenuli u rizik umiranja od gladi i žeđi.

Posljednjih godina puno je učinjeno da se razumije odgovornost međunarodne zajednice u zaštiti ljudskih prava, a posebno prava na život nevinih ljudi, pravo na sigurnost i na vjersku slobodu. Nadamo se da će u ovom slučaju međunarodna zajednica biti u stanju odgovoriti brzom pomoći mnogim izbjeglicama i osigurati njihovu sigurnost pri povratku u njihove gradove i kuće.

Tragedija, koja se događa na sjeveru Iraka, ne ugrožava samo multikulturalni suživot koji je sastavni dio našeg globaliziranog svijeta, nego stvara također opasnost za kršćane u regiji u kojoj žive od početaka kršćanstva, a čiju prisutnost je cijenjena i potrebna za mir na regionalnoj i svjetskoj razini.

Ovim apelom ujedinjujemo se Svetim Ocem papom Franjom koji je posljednjih dana neprestano tražio od međunarodne zajednice da se mobilizira za donošenje konkretne pomoći ljudima u opasnosti i da učini sve što je moguće kako bi se zaustavio ovaj pakleni krug nasilja.

Katolička Crkva u Europi blizu je svim onima koji su bili prisiljeni napustiti vlastite kuće ili žive trenutke straha i terora. Konkretno se zalaže za izvršavanje gesta solidarnosti s njima kroz inici-

jative koje su već u tijeku. U nedostatku odlučnog zauzimanja sa strane međunarodne zajednice i iračkih vlasti, ovi naponi, ipak, ne mogu riješiti problem.

Naša želja je da Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda, čija je svrha zajamčiti mir i sigurnost na međunarodnoj razini i promicati ljudska prava, mogne pokazati svoju odlučnost da ostvari taj cilj. Zbog toga vas molimo da djelujete s potrebnom hitnošću u korist ovih i svih drugih žrtava rata i nasilja koje trpe i čekaju solidarnosti svijeta.

Radost vjerovjesništva

Poruka pape Franje za Svjetski misijski dan 2014.

Draga braćo i sestre!

Danas postoji veoma veliki broj ljudi koji još uvijek ne poznaju Isusa Krista. Stoga je misija ad gentes i dalje urgentna. Svi su članovi Crkve pozvani sudjelovati u toj misiji, jer Crkva je misionarska po svojoj naravi: ona je rođena zato da "izlazi". Svjetski misijski dan je povlašten trenetak u kojem vjernici s različitih kontinenata molitvama i konkretnim gestama solidarnosti pomažu mlade Crkve u misijskim zemljama. To je slavlje milosti i radosti. Slavlje milosti, jer Duh Sveti, poslan od Oca, daje mudrost i snagu onima koji su poučljivi njegovu djelovanju. Slavlje radosti, jer Isus Krist, Sin Očev, poslan zato da svijetu navijesti Radosnu vijest, podupire i prati naš misijski rad. Upravo ta radost Isusa i učenikâ misionarâ navela me da vam stavim pred oči biblijsku sliku koju nalazimo u Lukinu Evanđelju (usp. 10, 21-23).

1. Evanđelist izvještuje kako je Gospodin poslao sedamdeset i dvojicu učenika, dva po dva, u gradove i sele naviještati da je Kraljevstvo Božje blizu i pripravljeni ljudi za susret s Isusom. Nakon što su izvršili tu misiju naviještanja, učenici su se vratili puni radosti: radost je dominantna tema tog prvog i nezaboravnog misionarskog iskustva. Međutim, božanski im Učitelj reče: "Ne radujte se što vam se duhovi pokoravaju, nego radujte se što su vam imena zapisana na nebesima. U taj isti čas uskliknu Isus u Duhu Svetom: 'Slavim te, Oče'. (...) Tada se okrene učenicima pa im nasamo reče: 'Blago očima koje gledaju što vi gledate!' (Lk 10, 20-21.23)".

Luka predstavlja tri prizora. Isus najprije govori svojim učenicima, zatim se obraća Ocu, a potom ponovno učenicima. Isus je htio s učenicima podijeliti svoju radost, koja je bila drugačija i veća od one koju su iskusili.

2. Učenici su bili puni radosti, ushićeni što im je dana moć da ljude oslobađaju od zloduha. No, Isus ih je upozorio da se ne raduju toliko zbog moći koju su dobili, već zbog ljubavi koju su primili, "što su vam imena zapisana na nebesima" (Lk 10, 20). Učenicima je naime darovano iskustvo Božje ljubavi, ali i mogućnost da tu ljubav dijele s drugima. A to je iskustvo učenikâ razlog za zahvalnost i radost Isusova srca. Luka promatra to veselje kroz prizmu trinitarnog zajedništva: "Uskliknu Isus u Duhu Svetom" obraćajući se Ocu i dajući mu hvalu. Taj trenutak intimne radosti izvire iz Isusove duboke ljubavi kao Sina prema svom Ocu, Gospodaru neba i zemlje, koji je to sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima (usp. Lk 10, 21). Bog je i sakrio i otkrio, i u toj zahvalnoj molitvi ističe se prije svega otkrivanje. Što je to što je Bog otkrio i sakrio? Odgovor glasi: otajstva svojega Kraljevstva, očitovanje Božjega gospodstva u Isusu i pobjeda nad Sotonom. Bog je sve to sakrio od onih koji su prepuni sebe i tvrde da već sve znaju. Oni su zaslijepljeni svojom preuzetnošću i ne ostavljaju mjesta Bogu. Tu odmah pomislimo na neke od Isusovih suvremenikâ koje je više puta opomenuo, no radi se o trajnoj opasnosti koja se i nas tiče. "Maleni" su, naprotiv, ponizni, jednostavni, siromašni, marginalizirani, oni čiji se glas ne čuje, umorni i

opterećeni, koje je Isus proglasio "blaženima". Tu se odmah sjetimo Marije, Josipa, ribara iz Galileje i učenika koje je Isus pozvao na putu, dok je propovijedao.

3. "Da, Oče! Tako se tebi svidjelo" (Lk 10, 21). Te Isusove riječi treba promatrati u povezanosti s njegovim klicanjem u duhu gdje se izraz "svidjelo" odnosi na Očev spasotvorni i blagotvorni naum spasenja za čovječanstvo. Ta je Božja milostivost razlog Isusove radosti, jer je Otac odlučio ljubiti ljude istom onom ljubavlju koju ima prema svom Sinu. Luka, nadalje, podsjeća na slično klicanje kod Marije: "Veliča duša moja Gospodina, klikće duh moj u Bogu, mome Spasitelju" (Lk 1, 47). To je Radosna vijest koja vodi do spasenja. Marija, noseći u svome krilu Isusa, Blagovjesnika u pravom smislu riječi, susreće Elizabetu i kliče od radosti u Duhu Svetom, pjevajući svoj Veliča. Isus, vidjevši dobar ishod misije svojih učenikâ i njihovu radost, kliče u Duhu Svetom i obraća se Ocu u molitvi. U oba slučaja, riječ je o radosti zbog spasenja na djelu, jer ljubav kojom Otac ljubi Sina seže sve do nas, i po Duhu Svetom nas ispunja i čini nas dionicima života Presvetog Trojstva. Otac je izvor radosti. Sin je očituje, a Duh Sveti daje. Neposredno nakon što je izrekao hvalu Ocu, kao što nam govori evanđelist Matej, Isus nas poziva: "Dođite k meni svi koji ste izmoredni i opterećeni i ja ću vas odmoriti. Uzmite jaram moj na sebe, učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca i naći ćete spokoj dušama svojim. Uistinu, jaram je moj sladak i breme moje lako" (11, 28-30). "Radost evanđelja ispunja srca i čitav život svakog onog koji susretne Isusa. Oni koji prihvate njegovu ponudu spasenja oslobođeni su od grijeha, žalosti, duhovne praznine i usamljenosti. Sa Isusom Kristom radost se uvijek iznova rađa" (Apost. pobud. Evangelii gaudium, 1). Djevica Marija je imala jedinstveno iskustvo toga susreta s Isusom i na taj je način postala "causa nostrae laetitiae". Učenici su, pak, dobili poziv da budu sa Isusom i da ih on šalje da naviještaju evanđelje (usp. Mk 3, 14), i tako su bili ispunjeni radošću. Zašto ne bi i mi ušli u tu rijeku radosti?

4. "Velika opasnost u današnjem svijetu, s pregršt njegovih potrošačkih dobara koje guše čovjeka, je pustoš i tjeskoba koji se rađaju iz samodopadnog i gramzivog srca, grozničavog traženja površnih užitaka i otupjele savjesti" (Apost. pobud. Evangelii gaudium, 2). Zbog toga čovječanstvo ima silnu potrebu prigrliti spasenje koje je donio Krist. Učenici su oni koji dopuštaju da ih Isusova ljubav sve više zahvati i da budu prožeti velikom ljubavlju prema Kraljevstvu Božjem, kako bi bili nositelji radosti evanđelja. Svi su Gospodinovi učenici pozvani njegovati radost evangelizacije. Biskupi, kao oni koji su u prvom redu odgovorni za taj navještaj, imaju zadaću promicati jedinstvo mjesne Crkve u njezinoj predanosti misijskom radu. Pritom moraju biti svjesni da se radost naviještanja Isusa Krista izražava u brizi da ga se naviješta u najudaljenijim mjestima, kao i u stalnom izlaženju prema periferijama svog vlastitog teritorija, gdje veliki broj siromašnih čeka tu poruku. U mnogim se krajevima osjeća pomanjkanje zvanja za svećeništvo i posvećeni život. Često je tome razlog nepostojanje zaraznog apostolskog žara u zajednicama kojima nedostaje zanosa te ne uspijevaju privući sebi ljude. Radost evanđelja se rađa iz susreta s Kristom i dijeljenja sa siromašnima. Zbog tog potičem župne zajednice, udruge i skupine da žive intenzivnim bratskim životom, utemeljenom na ljubavi prema Isusu i pozornom na potrebe onih koji su u najnepovoljnijem položaju. Tamo gdje ima radosti, žara i želje da se donese Krista drugima, rađaju se istinska zvanja. Među tim zvanjima ne smijemo previdjeti laička misijska zvanja. Došlo je naime do porasta svijesti o identitetu i poslanju vjernika laika u Crkvi, kao i svijesti da su oni pozvani preuzimati na sebe sve važniju ulogu u širenju evanđelja. Zbog toga im treba pružiti odgovarajuću izobrazbu u cilju djelotvornog apostolskog djelovanja.

5. "Bog ljubi vesela darivatelja" (2 Kor 9, 7). Svjetski misijski dan je ujedno prilika da se ponovo oživi želju i moralnu obvezu radosnog sudjelovanja u misiji ad gentes. Osobni novčani prilog je znak prinošenja samoga sebe, najprije Gospodinu, a zatim braći; na taj način materijalni prilog

pojedinka postaje sredstvo za evangelizaciju čovječanstva koje se izgrađuje na ljubavi. Draga braćo i sestre, na ovaj Svjetski misijski dan u mislima sam sa svim mjesnim Crkvama. Ne dopustimo da nam se ukrade radost evangelizacije! Pozivam vas da uronite u radost evanđelja i jačate ljubav koja može prosvijetliti vaš poziv i poslanje. Pozivam svakog od vas da se spomenete, kao u nekom duhovnom hodočašću, "prve ljubavi" kojom je Gospodin Isus Krist zagrijao srce svakog od vas, ne zbog nekog osjećaja nostalgije, već zato da ustrajete u radosti. Gospodinovi učenici ustraju u radosti kad su u njegovoj prisutnosti, kad vrše njegovu volju i kad dijele s drugima svoju vjeru, nadu i evanđeosku ljubav.

Mariji, uzoru ponizne i radosne evangelizacije, upravimo svoju molitvu da Crkva postane gostoljubivi dom, majka za sve narode i izvoriste novoga svijeta.

Iz Vatikana, 8. lipnja 2014., svetkovina Duhova

Papa Franjo

Crkva - jedna i sveta

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu, 27. kolovoza 2014.

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Svaki put kad obnavljano našu ispovijest vjere moleći Vjerovanje, kažemo da je Crkva "jedna" i "sveta". Ona je jedna jer ima svoje ishodište u Bogu Trojedinom, otajstvu jedinstva i punog zajedništva. Crkva je potom sveta, jer joj je temelj Isus Krist, oživljava je njegov Duh Sveti, ispunjava njegova ljubav i njegovo spasenje. Istodobno, međutim, ona je i sveta i sačinjena od grešnika, svih nas, grešnika, koji svakoga dana doživljavamo iskustvo vlastite slabosti i vlastitih bijeda. Dakle, ta vjera koju ispovijedamo potiče nas na obraćenje, potiče nas da smognemo hrabrosti svakodnevno živjeti jedinstvo i svetost, a ako mi nismo ujedinjeni, ako nismo sveti, to je zato što nismo vjerni Isusu. Ali on, Isus, nas ne ostavlja same, ne napušta svoju Crkvu! On putuje s nama, on nas razumije. Razumije naše slabosti, naše grijehe, oprašta nam, svaki put kada dopustimo da nam oprosti. On je uvijek s nama, pomažući nam da postanemo manje grešnici, više sveti, više ujedinjeni.

1. Prvu utjehu nam pruža činjenica da je Isus mnogo molio za jedinstvo učenika. To je molitva Posljednje večere, Isus je usrdno molio: "Oče, da budu jedno". Molio je za jedinstvo i to je učinio upravo neposredno uoči muke, kada se pripremao prinijeti čitav svoj život za nas. To je ono što smo pozvani neprestano iznova čitati i nad tim razmatrati, na jednoj od najsnažnijih i najdirljivijih stranica Ivanova Evanđelja, osamnaesto poglavlje (usp. rr. 11.21-23). Kako je lijepo znati da se Gospodin, neposredno prije nego će umrijeti, nije brinuo za samoga sebe, već je mislio na nas! U svom usrdnom dijalogu s Ocem molio je upravo zato da budemo jedno s njim i među sobom. Eto: tim nas je riječima Isus zagovarao kod Oca, da možemo i mi ući u puno zajedništvo ljubavi s njim; istodobno, povjerava ih nama kao svoju duhovnu oporuku, da jedinstvo uzmogne postati sve više prepoznatljivo obilježje naših kršćanskih zajednica i najljepši odgovor svakom onom koji nas zatraži obrazloženje nade koja je u nama (usp. 1 Pt 3, 15).

2. "Da svi budu jedno kao što ti, Oče, u meni i ja u tebi, neka i oni u nama budu da svijet uzvjeruje da si me ti poslao" (Iv 17, 21). Crkva je od samih početaka nastojala ostvariti taj naum do kojem je Isusu toliko stalo. Djela apostolska nas podsjećaju kako su se prvi kršćani isticali po tome što su bili "jedno srce i jedna duša" (Dj 4, 32); apostol Pavao, zatim, opominje svoje zajednice da ne

zaborave da su "jedno tijelo" (1 Kor 12, 13). Iskustvo nam, međutim, govori da je mnogo grijeha protiv jedinstva. I tu ne mislimo samo na raskole, već mislimo i na mane koje se vrlo često mogu naći u našim zajednicama, na "župne" grijehe, na one grijehe u župi. Katkad su, naime, naše župe, koje su pozvane biti mjesta dijeljenja i zajedništva, žalosno označene zavistima, ljubomorama, odbojnostima... A glasine su svima dostupne. Koliko je samo glasina i naklapanja u župama! To nije dobro. Primjerice, ako se nekoga izabere za predsjednika neke udruge tada se počne govoriti protiv njega. I ako se neku od članica izabere za voditeljicu kateheze ostale je ogovaraju. Ali to nije Crkva. To se ne smije činiti, ne smijemo toga činiti! Treba od Gospodina moliti milost da se to ne čini. To se događa kada stremimo prvim mjestima; kada stavljamo u središte sebe same, s našim osobnim ambicijama i našim načinima gledanja na stvari, i sudimo druge; kada gledamo na nedostatke braće, namjesto na njihove darove; kada dajemo veću težinu onom što nas dijeli, namjesto onom što nam je zajedničko...

Jednom sam, u drugoj biskupiji koju sam prije imao, čuo zanimljiv i lijep komentar. Bilo je riječ o jednoj starici koja je čitav život radila u župi, a jedna osoba koja ju je dobro poznavala, rekla je o njoj: "Ta žena nije nikada ogovarala, nije nikada širila glasine, uvijek je bila nasmijana". Takvu jednu ženu može se već sutra proglasiti svetom! To je lijep primjer. I ako pogledamo u povijest Crkve, koliko je samo podjela među nama kršćanima. I sada smo podijeljeni. Mi kršćani smo u povijesti ratovali jedni protiv drugih zbog teoloških podjela. Sjetimo se tridesetogodišnjeg rata. Ali to nije kršćanski. Moramo raditi također za jedinstvo svih kršćana, ići putem jedinstva, koje je Isus želio i za koje je molio.

3. Imajući sve to pred očima, moramo izvršiti ozbiljan ispit savjesti. U jednoj kršćanskoj zajednici podjela je jedan od najtežih grijeha, jer je čini znakom ne Božjeg djelovanja, već djelovanja đavola, koji je po definiciji onaj koji dijeli, koji razara odnose, koji nas navodi na predrasude... Podjela u nekoj kršćanskoj zajednici, bilo da je to škola, župa, neka od udruga, je najteži grijeh, jer je đavolje djelo. Bog, naprotiv, želi da rastemo u sposobnosti uzajamnog prihvaćanja, praštanja i ljubavi, kako bismo sve više bili slični njemu koji je zajedništvo i ljubav. U ovome se krije svetost Crkve: da prepoznamo da smo na Božju sliku, ispunjenu njegovim milosrđem i njegovom milošću.

Dragi prijatelji, neka nam u srcu odjekuju ove Isusove riječi: "Blago mirotvorcima: oni će se sinovima Božjim zvati!" (Mt 5, 9). Molimo iskreno oprostjenje za sve one prigode u kojima smo bili razlogom podjele ili nerazumijevanja u našim zajednicama, duboko svjesni da se do zajedništva ne može doći drukčije osim kroz stalno obraćenje. A što je obraćenje? Obratiti se znači moliti Gospodina za milost da ne ogovaram, da ne kritiziram, da ne širim glasine i ne bavim se naklapanjima, da svima želim dobro. To je milost koju nam Gospodin daje. To znači obratiti srce. I molimo da naši svakodnevni odnosi postanu sve ljepši i radosniji odraz odnosa između Isusa i Oca.

Snaga evanđelja mijenja svijet iz korijena*Papin nagovor uz molitvu Anđeo Gospodnji u nedjelju 31. kolovoza 2014.*

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Na putu s Matejevim Evanđeljem kojim kročimo iz nedjelje u nedjelju, danas dolazimo do ključne točke u kojoj Isus, nakon što se osvjedočio da Petar i ostala jedanaestorica vjeruju u njega kao Mesiju i Sina Božjega, "poče [...] upućivati učenike kako treba da pođe u Jeruzalem, da mnogo pretrpi..., da bude ubijen i treći dan da uskrsne" (16, 21). To je kritična točka u kojoj izbija na vidjelo oprečnost između Isusova načina razmišljanja i načina na koji razmišljaju učenici. Petar se čak osjeća dužnim prekoriti Učitelja, jer mu je takav sramotan svršetak nespojiv s Mesijom. Tada Isus teško prekorava Petra, vraća ga "na pravi put", jer mu na pameti nije što je "Božje, nego što je ljudsko" (r. 23) i svrstava se, a da toga nije niti svjestan, na stranu Sotone, napasnika.

Na tome, u liturgiji ove nedjelje, insistira također apostol Pavao, koji, pišući rimskim kršćanima, kaže im: "Ne suobličujte se ovomu svijetu, nego se preobrazujte obnavljanjem svoje pameti da možete razabirati što je volja Božja, što li je dobro, Bogu milo, savršeno" (Rim 12, 2).

Mi kršćani živimo u svijetu, potpuno smo uronjeni u društvenu i kulturnu stvarnost našega doba i to je pravo; ali to sa sobom nosi opasnost da postanemo "svjetovni", opasnost da "sol obljutavi", kao što bi rekao Isus (usp. Mt 5, 13), to jest da se kršćanin "razvodni", izgubi snagu novosti koju mu daje Gospodin i Duh Sveti. Međutim, moralo bi biti suprotno: kada u kršćanima snaga evanđelja ostane živom, ona može stubokom promijeniti "mjerila ljudskog prosuđivanja, ustaljene vrednote, interese, misaona kretanja, ishodišna nadahnuća i životne obrasce" (PAVAO VI., Apost. pobud. Evangelii nuntiandi, 19). Žalosno je vidjeti "razvodnjene" kršćane, koji izgledaju kao razvodnjeno vino, te se ne zna jesu li Kristovi vjernici ili pripadaju svijetu, kao što se za razvodnjeno vino ne zna je li vino ili voda! To je žalosno. Žalosno je vidjeti kršćane koji nisu više sol zemlje, a znamo da kada sol izgubi svoju okus, više ničemu ne služi. Njihova je sol izgubila okus jer su se predali duhu svijeta, to jest postali su svjetovni.

Zato je nužno neprestano se obnavljati napajajući se na izvorima evanđelja. A kako se to može provesti u djelo? Prije svega čitajući i meditirajući Evanđelje svakoga dana, tako da Isusova riječ bude uvijek prisutna u našem životu. Upamtite ovo: u tome će vam biti od pomoći da nosite uvijek Evanđelje sa sobom, malo Evanđelje, u džepu, torbi, i pročitate iz njega tijekom dana jedan ulomak. Ali uvijek s Evanđeljem, jer to znači nositi Isusovu riječ i moći je čitati. U tome će vam nadalje pomoći sudjelovanje na nedjeljnoj misi, gdje susrećemo Gospodina u zajednici, slušamo njegovu riječ i primamo euharistiju koja nas sjedinjuje s njim i jedne s drugima; vrlo su važni, nadalje, za duhovnu obnovu dani duhovne obnove i duhovnih vježbi. Evanđelje, euharistija i molitva. Ne zaboravite: Evanđelje, euharistija i molitva. Zahvaljujući tim Gospodinovim darovima možemo se suobličavati ne svijetu, već Kristu, i slijediti ga na njegovu putu, a taj je put "izgubiti vlastiti život" da bi ga našli (r. 25). "Izgubiti ga" u smislu da ga se daruje, prinijeti ga iz ljubavi i u ljubavi – a to uključuje žrtvu, pa i križ – da bismo ga iznova primili pročišćena, oslobođena sebičnosti i hipoteke smrti, ispunjena vječnošću.

Djevica nam Marija uvijek prethodi na tome putu; pustimo da nas ona vodi i prati.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Istina se ostvaruje u susretu

*Poruka predsjednika Vijeća HBK za katehizaciju i novu evangelizaciju
na početku katehetske i školske godine 2014./2015.*

Draga braćo svećenici, redovnice i redovnici, vjeroučitelji i katehete!

Istina o kraljevstvu Božjem prima se u susretu. Od svojih početaka Crkva je pokušavala na različite načine ispunjavati nalog koji je dobila od Isusa Krista: "Pođite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvorenju." (Mk 16, 15) Da bi nam pokazao kako se to čini, "zareda obilaziti gradom i selom propovijedajući i navješćujući evanđelje o kraljevstvu Božjemu" (Lk 8, 1). Doista, uspješno ili manje uspješno, spretno ili manje spretno, navjestitelji evanđelja odvažno su slijedili put Učitelja na način kako im je to u povijesti bilo moguće. Danas, kada Crkva promišlja o novoj evangelizaciji, odnosno o prenošenju vjere "novim jezikom prisposoba" (papa Benedikt XVI.), na poseban način ima pred očima čovjeka koji je postao žrtvom suvremenih "božanstava", vlastite samodostatnosti, površnosti, tj. vremena "slabe misli" i osamljenosti. Svjesna činjenice da je istina o kraljevstvu Božjemu jedina koja u potpunosti može čovjeka učiniti sretnim, Crkva želi iznova tražiti put do susreta s njim, kako bi mu posvjedočila istinu da "radost evanđelja ispunja srce i cijeli život onoga koji susretne Isusa" (papa Franjo, Radost evanđelja, 1). Ostvariti takav susret preduvjet je i bitna dimenzija svakoga evangelizacijskog i katehetskog djelovanja Crkve.

Izvorno mjesto susreta Boga i čovjeka: župna zajednica. Bog nam dopušta imati udio u njegovu osobnom, otajstvenom životu. Susret s njim ostvaruje se u liturgijskom, sakramentnom i pastoralno-katehetskom životu konkretne župne zajednice. Ima li ljepše i privlačnije ponude čovjeku željnu potpuna ostvarenja od života u zajednici koja snagom sakramenata svakodnevno živi iskustvo susreta s Bogom? Nažalost, sve više postajemo svjedoci činjenice da suvremeni čovjek ne samo da u konkretnoj župnoj zajednici ne nalazi "izvor na kojemu bi utažio svoju žeđ" (papa Ivan XXIII.), nego bezbolno i bez interesa proživljava "krizu Boga", tj. nestajanje svijesti o Bogu u vlastitoj povijesti i sadašnjosti. Ta "kriza Boga" posljednji je poziv Crkvi da se probudi i čovjeku ponovno omogućiti iskustvo susreta s Bogom! Crkva postoji radi naviještanja kraljevstva Božjega. Ona nije sama sebi svrhom. Zato mora izići iz "sobe ustajala zraka, u kojoj će se, ako iz te sobe ne izađe, ubrzo razboljeti" (usp. papa Franjo, Pismo sudionicima 105. plenarnog zasjedanja Biskupske konferencije Argentine, 25. ožujka 2013.).

Uvjereni smo da su mnoge naše župne zajednice mjesta novih nada i novih snaga, koje vjernike ohrabruju da nastave živjeti svoj svakodnevni život snagom svjetla vjere. Međutim, često se događa da "fast-food" tečajevi, bilo u pripravi za sakramente, bilo oni vezani uz mistagoško produbljenje otajstva susreta s Bogom ili koji drugi oblik navješćaja, ne ostavljaju dovoljno prostora za stvaranje ozračja autentičnog susreta među dionicima evangelizacijskog procesa. Usto se nekada "spasenjsko sredstvo milosrđa zamijeni oružjem strogosti" (papa Ivan XXIII.) na različitim područjima našega djelovanja. Tako umjesto mostova gradimo barikade, na kojima se nikada nije moglo, niti se može ostvariti iskren i autentičan susret te upoznati prava istina o onomu kojega naviještamo. Umjesto stručnjake za apokaliptička pitanja ili namргоđene sudce, drugi u nama moraju vidjeti radosne glasnike (usp. papa Franjo, Radost evanđelja, 168). Nakraju, svi mi koji živimo u konkretnoj crkvenoj i župnoj zajednici, živimo u sudioništvu iste vjere. Ona pak nikada ne razdvaja. Ona ujedinjuje!

Dragi navjestitelji, evangelizacija nije nikada individualan i izoliran čin, čin pojedinca. Ona je uvijek crkveni čin. Jednostavan propovjednik, umoran kateheta ili vjeroučitelj, svaki koji i u najdaljem kutu Zemlje naviješta evanđelje ili okuplja zajednicu, podjeljuje i slavi sakramente, ostvaruje to kao čin Crkve. U susretu s Crkvom vjerniku je omogućeno susresti Krista. Na konkretnu mjestu. U konkretnu trenutku.

Katehetski susret uvijek je navještaj Božje riječi. Dok se suočava s "krizom Boga", Crkvi se nameće izazov njezina prevladavanja. To može ostvariti misionarskim žarom nove evangelizacije. Govor o novoj evangelizaciji nije govor o alternativama prošlosti, nego zahtjev upućen svakomu navjestitelju Božje riječi da preispita osobni i vlastiti odnos prema pozivu koji mu je darovan. Što to konkretno znači? Sveti Franjo je naime svojoj braći rekao: "Naviještajte evanđelje! Ako treba, onda i riječima." To doslovce znači: kateheta, navjestitelj, vjeroučitelj ne radi – on jest kateheta. On je to cijelim svojim životom. On je drugi Krist! Tako razmišljajući lakše je razumjeti da je svaki katehetski susret, bio on uokviren u vjeronauk u školi ili u koji od oblika župne kateheze, uvijek navještaj Božje riječi. "Cilj (misijskog poslanja, odnosno katehetskoga susreta) nije taj da se (navjestitelj i slušatelji) druže da provode vrijeme zajedno. Ne, cilj je naviještati kraljevstvo Božje. I to je hitno, to je i danas urgentno! Ne smije se gubiti vrijeme na čavrljanja, ne treba čekati zajedničku suglasnost; treba poći naviještati." (Papa Franjo, Angelus, 7. srpnja 2013.) Naviještati evanđelje znači zapravo živjeti evanđelje. Živjeti evanđelje ne znači biti "kip u muzeju" (usp. papa Franjo, Nagovor sudionicima Svjetskoga kongresa o katehezi, 27. rujna 2013.), nego ići u susret životnim pitanjima djece, mladih i odraslih. Živjeti evanđelje istodobno je pitanje svakomu od nas kateheta i vjeroučitelja: Ne samo kako radiš, nego i kako moliš za zajednicu?

Draga djeco i mladi, dragi roditelji!

Bratsko putovanje s Crkvom. Na početku ove katehetske i školske godine crkvena vas zajednica poziva da se susretnete s njom. Taj će susret biti nošen riječju koja želi biti izgovorena. Riječju koja je nošena ljubavlju. Za "bratsko putovanje s Crkvom" (papa Ivan Pavao II.) ništa vam drugo nije potrebno osim otvorenog srca. To se putovanje može ostvariti u vjeronauku u školi, u katehezi u župnoj zajednici te u drugim oblicima života i djelovanja Crkve. Nadamo se da ste vi, draga djeco i mladi, i vi dragi roditelji, čiji je poziv na putovanje s Crkvom ispisan u riječi sakramenta krsta, već odgovorili i da ćete odgovoriti na taj poziv te krenuti u novu katehetsko-pastoralnu i školsku godinu u zajedništvu s Crkvom. Jedino se na takav način, u susretu, u odnosu utemeljenom na riječi, koja je nošena uzajamnom ljubavlju, može susresti prava Istina. Istina je to kojoj nitko nije gospodar. Istina je to koja ima svoje ime: Isus Krist!

Nadamo se da će prostori susreta ispuniti i sve prostore međusobna udaljavanja. Takvih se prostora, omeđenih zidovima jednostranih i necjelovitih istina, posebno kada je riječ o školskom odgoju i obrazovanju, izgradilo, nažalost, mnogo. Vrijeme je izgradnje novih mostova, vrijeme "bratskog putovanja" i razgovora onih koji su danas odgovorni za cjelovit rast i razvoj čovjeka. Crkva je odavno krenula, spremna je i sve rado poziva na takav hod.

Bog, koji nam neprestano otkriva istinu života, bio sa svima vama!

U Đakovu, 29. kolovoza 2014.

+ Đuro Hranić, predsjednik Vijeća HBK za katehizaciju

Predsjednik HBK čestitao muslimanima Ramazanski bajram

Molitva, post, žrtva i odricanje sastavni su dio učenja kršćanske i islamske vjeroispovijesti

Predsjednik HBK zadarski nadbiskup Želimir Puljić uputio je čestitku predsjedniku Mešihata Islamske zajednice u Republici Hrvatskoj gospodinu muftiji Azizu Hasanoviću čestitku povodom Ramazanskog bajrama u kojoj stoji:

„Ovim pismom htio bih Vama, poštovani gospodine Hasanoviću, kao i svim vjernicima islamske vjeroispovijesti u Republici Hrvatskoj, izraziti iskrene čestitke povodom Ramazanskog Bajrama kojim završava mjesec posta i molitve. Molitva, post, žrtva i odricanje sastavni su dio učenja kršćanske i islamske vjeroispovijesti.

Neka molitva i odricanje, koje su vjernici muslimani prošli mjesec prinosili Gospodinu, urodi obilnim plodovima u promicanju opće ljudskih vrijednota mira, ljubavi i poštovanja svakog čovjeka u našoj zemlji i u svijetu. A proslava blagdana Ramazanskog Bajrama neka donese obilje duhovnih plodova i blagoslov svemogućeg i milosrdnog Boga radi koga se i prinose molitve i žrtve.”

Primopredaja službe ravnatelja dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu

Biskup Sudar zahvalio je dosadašnjem ravnatelju fra Josipu Bebiću na četverogodišnjem obavljanju odgovorne službe, a novom ravnatelju dr. Tomislavu Markiću poželio je Božji blagoslov u budućem djelovanju

Primopredaja službe ravnatelja dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu između dosadašnjeg ravnatelja fra Josipa Bebića, svećenika Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, i novog ravnatelja dr. Tomislava Markića, svećenika Zagrebačke nadbiskupije obavljena je u Tajništvu Hrvatske biskupske konferencije 5. i 6. rujna 2014. Primopredaja je izvršena pred mons. dr. Perom Sudarom, pomoćnim biskupom vrhbosanskim i predsjednikom Vijeća Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine za hrvatsku inozemnu pastvu, i mons. Encom Rodinisom, generalnim tajnikom Hrvatske biskupske konferencije.

Predsjednik Vijeća za inozemnu pastvu mons. Sudar zahvalio je dosadašnjem ravnatelju na četverogodišnjem obavljanju ove odgovorne službe, kojoj je povjerena koordinacija rada 180 hrvatskih katoličkih misija širom svijeta, a novom ravnatelju poželio je Božji blagoslov u budućem djelovanju, priopćeno je iz Ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

**PODJELA SV. POTVRDE U HKZ-u FRANKFURT,
KATEDRALA SV. BARTOLOMEJA**

Propovijed nadbiskupa mons. Želimira Puljića

Kršćanski život je sjeme koje treba zalijevati, njegovati i čuvati

1. Zanimljiva su biblijska čitanja koja smo čuli. Starozavjetni prorok Ezekijel najavljuje Božji plan s ljudima koje on kani «okupiti iz svih naroda i očistiti od svih nečistoća. Najavljuje također kako će im dati novo srce i novi duh udahnuti u njih, kako bi hodili po njegovim zakonima i čuvali njegove naredbe». U drugom čitanju slušali smo Petrovu propovijed o Isusu koji je «prošao zemljom čineći dobro». A onda smo čuli prisposobu o sjemenu koje pada na različito područje pa različitim rodом rađa. Tako se jedno zrno ugušilo, drugo uginulo, treće su ptice pozobale, a tek četvrto je ploda donijelo. Jasno je da se pitamo što je potrebno činiti da naš kršćanski život raste i razvija se, i da ga okolni čimbenici ne uguše? Iz Isusove priče (usp. Mt 13, 4-9) čuli smo kako samo jedno posijano zrno niče i plod donosi. I druga su zrnja nikla, ali su brzo uginula. Pala su, naime, na kamenito tlo, kraj puta i u trnje, pa u nepogodnim uvjetima i okolnostima nije bilo ni ploda, ni roda.

Slično se događa i s našim kršćanskim životom kad dijete u obitelji nema dobrih uvjeta. Zrnja «kraj puta» i na «kamenitom tlu» predstavljaju obitelji u kojima nema duhovne dubine, jer tamo se nikad ne razgovora i ne razmišlja o ozbiljnim pitanjima. A kućni život odvija se bez molitve i bogoslužja. I jasno je da tako «plitka zemlja» svjetovnih, materijalnih i površnih stavova i nazora ne dopušta kršćanskoj i duhovnoj klici pupati i rasti. Dogodi li se k tome u obitelji kakva poruga ili kritika na račun vjere i Crkve, «dolazi Zli i odnosi sjeme». A klica kršćanske duhovnosti biva pokopana jer zrnje je palo «kraj puta» ili «na kamenito i plitko tlo».

2. Iz Isusove usporedbe saznajemo također kako je nešto sjemenja završilo i u trnju. Trnje je prekomjerna «zabrinutost za ovaj svijet». Ono je slika obiteljskog potrošačkog duha gdje je najvažnije «imati, stjecati i posjedovati». U takvom okruženju zamire vrlo brzo svijet duhovnih vrlina. Trnje pokazuje i silnu moć «zavodljivosti ovozemaljskih interesa, užitka i udobnosti». A kad je sve podložno zaradi, probitku i interesu, u obitelji počinju umirati povjerenje i ljubav. Sebičnost sve više hvata maha. Djecu sve manje zanima tuđa bol i tuđa nevolja. A i ne odgaja ih se za darežljivost i pomaganje. Doda li se k tome i poguban utjecaj loših knjiga, obavijesnih sredstava, sablažnjivih primjera i sumnjivih društava, ne treba se čuditi što se u takvom trnju klica kršćanske duhovnosti vrlo brzo uguši.

Bogu hvala što je nešto zrnja palo i na «plodnu zemlju». Isus tumači kako su «plodna zemlja» oni koji plemenitim i dobrim srcem «slušaju Riječ, razumiju je i rod donose». Takvi pojedinci i obitelji primaju Riječ, žive od molitve i sakramenata, vole Crkvu i sve što je Božje. Svjesni su kako u životu nije lako sve shvatiti. Stoga se trude produbljivati svoju vjeru. Jedni drugima pomažu i nastoje poniznim i smjernim duhom biti dobri, strpljivi i velikodušni. Izbjegavaju teške riječi, uvrede i psovke. Ne dopuštaju ogovaranja i zlobne kritike na račun Boga, Crkve i crkvenih službenika. Nastoje duhovno rasti i očvrnuti u vjeri koju su primili.

3. Blago djeci i mladima koji imaju roditelje čvrste u vjeri i u svojim stavovima. Sretnih li župa i biskupija u kojima su očevi i majke, spremni dati obrazloženje svojoj djeci i svima koji ih zapitaju

za razloge nade koja je u njima. Blago narodu koji se može osloniti na takve obiteljske zajednice koje su Bogu zahvalne, ali i ponosne što sebe i sve svoje mogu povjeriti Kristu Dobrom pastiru, Spasitelju, bratu i prijatelju. Samo zajedničkim nastojanjem roditelja i djece, svećenika i obitelji, učitelja i učenika može se očekivati da posijano Božje zrnje urodi plodom.

Dok danas stojimo oko oltara s ovogodišnjim krizmanicima ove misije u Frankfurtu, molimo i radimo na tomu, braćo i sestre, da Božje sjeme nikada ne padne po kamenitom i trnovitom tlu, nego po plodnoj i dobroj obiteljskoj njivi. Neka se povećava broj onih koji plemenitim i dobrim srcem «slušaju Riječ, razumiju je i srcem prihvaćaju», kako bi u ovoj zajednici bilo uvijek više vjernički raspoloženih obitelji koje će se zajednički Bogu moliti i nedjeljom euharistiju slaviti, te nesebičnom ljubavlju i s radošću rađati i odgajati djecu koja će biti spremna služiti Bogu, Crkvi i narodu. Mariji, koja je majka obitelji i odvjetnica našeg naroda, upravljamo danas žarki vapaj neka ustane i dođe k nama. Neka pohiti u naša sela i gradove, u naše gore i naše more. Jer želimo čuti njezin pozdrav i osjetiti kako nam Isusa nosi. Neka nam duša kliče od radosti i veliča Spasitelja. Utječemo se pod okrilje naše Gospe koja je 'nada naša i zora spasenja', te s pjesnikom žarko molimo: 'Vrati se k nama Djevice čista. Vrati nam nadu, vrati nam Krista, u srce naše i u naš stan! Jer, utjeha tvoja duše nam liječi. Ti si nam, Majko, nada i spas!' (M. Talajić, Gospi Pomoćnici).

Frankfurt, 28. lipnja 2014.

23. HRVATSKI FOLKLORNI FESTIVAL, HEUSENSTAMM – OFFENBACH

Pozdravni govor mons. Želimira Puljića

1. Zanimljiva je prispodobu o sjemenu koje pada na različito područje pa različitim rodом rađa. Tako se jedno zrno ugušilo, drugo uginulo, treće su ptice pozobale. Iz Isusove priče (usp. Mt 13, 4-9) čuli smo kako je samo jedno posijano zrno niklo i ploda donijelo. I druga su zrnja nikla, ali su brzo uginula. Pala su, naime, na kamenito tlo, kraj puta i u trnje, pa u nepogodnim uvjetima i okolnostima nije bilo ni ploda, ni roda.

Slično se događa i s našim kršćanskim životom kad dijete u obitelji nema dobrih uvjeta. Zrnja «kraj puta» i na «kamenitom tlu» predstavljaju obitelji u kojima nema duhovne dubine, jer tamo se nikad ne razgovora i ne razmišlja o ozbiljnim pitanjima. A kućni život odvija se bez molitve i bogoslužja. I jasno je da tako «plitka zemlja» svjetovnih i površnih stavova i nazora ne dopušta kršćanskoj i duhovnoj klici pupati i rasti. A klica kršćanske duhovnosti uquine jer zrnje je palo «kraj puta», «u trnje» ili «na kamenito tlo».

2. Bogu hvala što je nešto zrnja palo i na «plodnu zemlju». Isus tumači kako su «plodna zemlja» oni koji plemenitim i dobrim srcem «slušaju Riječ, razumiju je i rod donose». Takvi pojedinci i obitelji primaju Riječ, žive od molitve i sakramenata, vole Crkvu i sve što je Božje. Izbjegavaju teške riječi, uvrede i psinke. Ne dopuštaju ogovaranja i zlobne kritike na račun Boga i Crkve. Nastoje duhovno rasti i očvrnuti u vjeri koju su primili.

Blago djeci i mladima koji imaju roditelje čvrste u vjeri i u svojim stavovima. Sretnih li župa i biskupija u kojima su očeви i majke, spremni dati obrazloženje svojoj djeci i svima koji ih zapitaju za razloge nade koja je u njima. Blago narodu koji se može osloniti na takve obiteljske zajednice. Samo zajedničkim nastojanjem roditelja i djece, svećenika i obitelji, učitelja i učenika može se očekivati da posijano Božje zrnje urodi plodom.

3. Dok danas pribivamo 23. hrvatskom folklornom festivalu i uživamo u ovim živopisnim na-

rodnim nošnjama, osjećamo da je takva suradnja na djelu. A srce nam je ispunjeno radošću i zahvalnošću, jer u tomu otkrivamo i prepoznajemo znakove svoga imena i prezimena, otkrivamo zapravo tragove našeg narodnog identiteta. A gdje su nicale, oblikovale se i oglasile pjesme koje ćemo doskora čuti?! U kojoj prigodi i na kojem mjestu se oblačila i nosila ova odjeća koju naši mladi danas s radošću nose i u njima nastupaju?! Odgovor je jedan i jedinstven: Oko naših crkava i svetišta za vrijeme nedjeljnih slavlja.

Jer, nedjelja, kao Dan Gospodnji u našem narodu bila i dan narodnog veselja kad se sklapalo ženidbu, krštavalo ili primalo sakrament svete potvrde. To je ujedno bio dan kad se oblačilo i nosilo svečano "misno odijelo". Današnje narodne nošnje potvrda su bogatstva duše našeg čovjeka.

4. Zato se "Dan Gospodnji" doživljavalo kao radostan dan druženja, molitve, radosti i sabranosti. I bio je to dan kojeg se iščekivalo jer je donosio milosnu snagu i poruku nade. A Sveta misa i druženje poslije mise postali su bitno izvorište i uporište svakog vjernika. Tako je nedjelja, kao "Dan Gospodnji", bila "duhovno sidrište i duhovno središte" Hrvata katolika.

Drago mi je što na ovom festivalu osjećam plodove toga dana, kao i plodove zajedništva i uspješno ostvarenje sklada u odnosima vjere i narodne kulture. Svima koji su se oko toga trudili čestitam i od srca zahvaljujem. Na sudionike kao i na sve vas koji ste se danas ovdje okupili, uz molitvu koju ćemo sada uputiti, zazivam obilje Božjeg blagoslova.

Frankfurt, 28. lipnja 2014.

SVETKOVINA SV. PETRA I PAVLA, KATEDRALA SV. BARTOLOMEJA U FRANKFURTU

Propovijed nadbiskupa mons. Želimira Puljića

1. Dva su svijetla lika koje Crkva liturgijski danas časti: «Jednim blagdanom, naime, slavimo apostole Petra i Pavla. Petar je prvi u ispovijedanju vjere, a Pavao u tumačenju njezinih dubina. Petar je od vjernih Židova osnovao prvu Crkvu, a Pavao objavio njegovo ime poganima i postao učitelj naroda. Tako su svaki na svoj način okupili jednu Kristovu Crkvu, bratski osvojili mučenički vijenac i zajedničko štovanje vjernika». Divan je Petar u ispovijedanju vjere. Divan je i Pavao u pripovijedanju svog vjerničkog iskustva: «Gospodin je stajao uza me, on me krijepio...» Obojica će pri kraju života ponizno ispovjediti kako su «dobar boj bili, trku završili i vjeru sačuvali».

Prvi pravi susret Petra i Isusa započeo je u posebnoj prigodi: Jednog jutra, poslije neuspjelog noćnog lova riba Petar se vraća na obalu umoran i razočaran i čuje Isusovu zapovijed: «Petre, izvezi na pučinu!» «Učitelju, svu noć smo se trudili i ništa nismo ulovili. Ali, na tvoju riječ bacit ću mreže!» I uhvatiše silno mnoštvo riba da se napuniše dvije lađe te umalo ne potonuše. Vidjevši to Petar pada do Isusovih nogu govoreći: «Idi od mene, Gospodine, grješan sam čovjek!» Divan pokornički susret učenika s učiteljem. Petar iskreno priznaje svoju grješnost i za to biva nagrađen: «Ne boj se Petre! Odsada ćeš loviti ljude». Isus, dakle, odabire Petra i obećava svoju pomoć i asistenciju. I od tog nezaboravnog susreta započinje proces odgoja ribara Petra, koji će trajati pune tri godine. Pitamo se, međutim, kako je Isus imao strpljenja s tvrdoglavim učenikom, malovjernikom i izdajnikom. Isus je doista izašao na kraj s njime. I ne samo da je imao strpljenja s njime, nego ga je odabrao i postavio u temelje svoje Crkve koju ni vrata paklena neće nadvladati.

2. Drugi lik, koga nam liturgija danas predstavlja, veliki je mislilac, poznati propovjednik i zapažen pisac sv. Pavao, koji je «objavio Kristovo ime poganima i postao učiteljem narodâ». Njegova

tri velika misionarska putovanja obilježena su naporom i zanosom, jer, gdje god je dolazio, palio je ljudska srca. Tamo pak kamo nije uspio osobno stići, trudio se uputiti pisanu riječ, svoju poslanicu. Današnji odlomak iz pisma Timoteju, pisan je iz posljednjeg Pavlova sužanjstva, potkraj njegovog života (između 65 i 67. godine). Timotej je Pavlov privrženi učenik i vrijedan suradnik. A kako mladi efeški biskup Timotej obavlja pastirsku dužnost u vrlo složenim i ozbiljnim vremenima, Pavao mu daje uputstva i preporuke. S puno nježnosti i osobnog osjećanja: «Raspiruj milosni dar koji je u tebi polaganjem mojih ruku. Ne stidi se svjedočanstva za našega Gospodina, ni mene sužnja njegova... Čuvaj dragocjeno povjereno blago».

Apostol upozorava svog ljubljenog učenika da će «u posljednje doba nastati teška vremena jer će ljudi biti lakomi, umišljeni, oholi, psovači, nepokorni roditeljima, nezahvalni, bezvjernici, bez ljubavi, nepomirljivi klevetnici, neotesani, neprijatelji dobra, naprasiti, bahati, ljubitelji požude mjesto ljubitelji Boga. Njih izbjegavaj! I ostani u onome što si naučio i čvrstom vjerom prihvatio!» Na kraju poslanice Pavao zaklinje svog učenika Timoteja neka bude trijezan i vjeran do kraja, neka «propovijeda, kori, prijeti i opominje, bilo to zgodno ili nezgodno sa svom strpljivošću i blagošću» jer dolaze dani kada «ljudi neće podnositi zdrave nauke, nego će odvrćati uši od istine, a okretati se bajkama». I prekrasnim riječima rastanka i oproštaja završava svoju poslanicu: «Prispjelo je vrijeme moga odlaska. Dobar sam boj bio, trku završio, vjeru sačuvao...». Godišnji spomen je prigoda pogledati što bi sv. Petar danas poručio vjernicima ove misije. Istina, on nije puno pisao. Svega dvije vrlo kratke, ali sadržajne poslanice. Evo, nekoliko rečenica koje su suvremene, aktualne i prikladne za svaku prigodu i za svakog vjernika.

3. Petar poput Pavla živi na zemlji, ali očima i srcem upravljenim prema nebu. Stoga poziva čitatelje, koji su postali rod izabrani, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod stečen naviještati silna djela Onoga koji nas iz tame pozva k divnom svjetlu svome (2, 9), neka «opašu bokove pameti svoje, žive sveto i trijezno i žarko ljube jedni druge, jer rođeni su iz sjemena neraspadljiva (1, 22-23). Nakon što je upozorio sve starješine (čitaj: roditelje, svećenike, odgojitelje, javne djelatnike...) neka pasu i nadgledaju povjereno stado, ne prisilno, nego dragovoljno, po Božju; ne radi prljava dobitka, nego oduševljeno; ne kao gospodari Baštine, nego kao uzori stada, Petar moli neka svu svoju brigu povjere Kristu (5, 7). A s četiri jednostavna glagola opisuje program kršćanima u svijetu: «Sve poštujte, bratstvo ljubite, Boga se bojte, kralja častite» (2, 17). No, Petar pri tom ne zaboravlja podsjetiti kako «kršćanima u svijetu valja bdjeti i vojevati». Jer, protivnik njihov, davao, kao ričući lav obilazi tražeći koga da proždre (5, 9). Stoga ih on poziva «neka mu se opru stameni u vjeri» znajući kako takve iste poteškoće podnose i njihova braća po svijetu. (5,10).

Blago ocu koji razumije i živi po Petrovim savjetima. Blago majci koja upija Pavlove preporuke i prenosi ih na svoju djecu. Blago djeci koja imaju prigodu osjetiti u obiteljskom ognjištu duhovnu dimenziju roditelja koji se trude čuvati milosni dar koji su primili na krštenju i na vjenčanju. Blago svećenicima koji pasu i nadgledaju povjereno stado dragovoljno i po Božju; ne radi prljava dobitka, nego oduševljeno; ne kao gospodari Baštine nego kao uzori stada. Blago obitelji u kojoj se dnevno čuje Petrova ispovijed: Kriste, ti Mesija, spasitelj naš, vođa i prijatelj doma našega. – Poželio bih stoga svima: roditeljima i njihovoj djeci, svećenicima i vjernicima, kao i svima koji se bore za opće dobro neka svaki dan ponavljaju Petrov odgovor Isusu: «Kamo ćemo otići?! Ti imaš riječi života vječnoga!» Ovim željama pridružujem i žarku molitvu da svi na koncu života, poput Petra i Pavla, mognemo ponoviti s ponosom i s radošću: «Dobar smo boj bili, vjeru sačuvali!» Molimo svi zajedno na tu nakanu: Neka nas apostolski prvaci čuvaju, nadahnjuju, brane i pomažu kako bismo bili postojani u lomljenju kruha i ostali vjerni do kraja. Amen.

Frankfurt, 29. lipnja 2014.

SPROVODNA MISA ZA DON ANTU IVANČEVA, BRBINJ

Propovijed nadbiskupa mons. Želimira Puljića

Rođen u Brbinju 26. 5. 1938., ređen u Zadru 29. 6. 1963.; 1963. župnik Poljica i poslužitelj Dračevca Ninskoga; 1970. župnik Bokanjca; 1972. poslužitelj Viočana; 1978. poslužitelj Dračevca Ninskog; 1985. župnik Zemunika i poslužitelj Galovca; 1988. župnik Pridrage i poslužitelj Smilčića; 1989. dekan Novigradskog dekanata; 1990. župnik Vrsi i poslužitelj Poljica; 1993. župnik Privlake i poslužitelj Vira (do 1996.); 2008. Poslužitelj Ljupča; 2010. Umirovljen. Poslužitelj u Crnom 2013.-2014. Preminuo u bolnici u Zadru 2. 07. 2014.

Kad god se nađemo na sprovodu ili na groblju, pojavljuju se egzistencijalna pitanja o životu i smrti. Zašto se ljudi rađaju pa onda umiru? Što se to događa u trenucima smrti? I htjeli bismo čuti odgovore na ta pitanja. Danas bismo voljeli čuti odgovor i od don Ante koji je prošle godine obilježio svoj zlatni misnički jubilej 50 godina svećeništva. Zašto nas je ostavio i otišao iz naše sredine i uputo se tamo "kud za vazda gre se". Zašto? Ne može nam on na to odgovoriti. No, kao Kristov učenik i propovjednik on bi zasigurno, okrenut prema nebu i s križem u ruci poručio: Jedino u svjetlu uzvišene tajne muke, smrti i uskrsnuća Božanskog Spasitelja moguće je shvatiti tajnu ljudskog rađanja i umiranja. I mi u svjetlu takve vjere, koja nam s križa sjaji, danas ovdje stojimo i molimo. Istina, smrt nas opterećuje osjećajima straha i neizvjesnosti. Ali, uz Isusov križ nade i utjehe mi smo sposobni pjevati pohvalnu pjesmu "sestrici smrti" jer Isus nas tješi "neka se ne uznemiruje srce vaše".

Očima vjere, dakle, shvaćamo i prihvaćamo kako je ovozemni život samo djelić onog vječnog života koji nakon prolaza smrti vječno traje. Blago čovjeku kad na tom prijelazu ima svjetlo vjere, koja mu obasjava životnu putanju. Don Ante je navješćivao to Svjetlo punih 51 godinu. Istim svjetlom vjere i mi njega pratimo na ovaj posljednji počinak. Jer, ova smrt bilježi rastanak i kraj ovozemnog druženja. Ne koristi izgovarati suviše riječi. Šutnja, molitva i supatnja najbolji su prijatelji i pratitelji. Čitanje iz Jobove knjige divan je spjev ljudske patnje pred tajnom Božje svemoći. Iako je Job udaren užasnom bolešću gube, uvjeren je kako sve od Boga dolazi. Prihvaća iskušenja i čvrsto vjeruje i «zna da njegov izbavitelj živi i posljednji će on nad zemljom ustati».

Domalo položiti ćemo u grob tijelo svećenika don Antu Ivančeva i izreći zahvalu Bogu za sve dobro što je činio, što je propovijedao i svete tajne dijelio. Hvala ti, don Ante, za tvoje svećeničko svjedočanstvo. Iako je govor o smrti potresan, mi se tješimo riječima da su «duše pravednika u ruci Božjoj». Ispunjeni tim svjetlom nade i vjere sa psalmistom ćemo moliti: «Tebe žeda duša moja, Gospodine Bože moj! Duša se moja k tebi privija, desnica me tvoja drži. Gorljivo tebe tražim!»

Iskreni izrazi suosjećanja njegovoj sestri Anki i nećacima. Zahvaljujemo časnim sestrama sv. Vinka u svećeničkom domu koje skrbe o starijim svećenicima. Zahvaljujemo vjernicima župa gdje je don Ante službovao za ljubavi pažnju s kojom su ga pratili. Puno je dobrih ljudi koji su bili zauzeti za zdravlje pokojnog don Ante. Stoga, neka je blagoslovljen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista. Otac milosrđa i Bog svake utjehe. On nas tješi u svakoj nevolji našoj. On će dobrostivo privesti i ovog našeg brata u prostranstva gdje tuge više neće biti, ni jauka, ni bola, već pokoj, mir i radost u Gospodinu. Pokoj vječni daruj mu Gospodine!

SVETKOVINA SV. NEDJELJICE U VRANI

Propovijed nadbiskupa mons. Želimira Puljića

1. Kad god se nađemo na ovom Vranskom prostoru, osjetimo jeku stoljećâ. Ovaj dio Lijepe Naše, naime, bio je u Srednjem vijeku posjed hrvatskih kraljeva. Tu je u 11. stoljeću bio benediktinski samostan koji je hrvatski kralj Zvonimir 1076. darovao Papi pa je samostan postao sastavnim dijelom Petrova nasljeđa, "Patrimonium Sancti Petri". A Vranski prior imao je tijekom Srednjega vijeka prvorazrednu duhovnu i političku ulogu, sve do turskog doba. Poslije benediktinaca samostan preuzimaju Templari koji žive vojnički i monaški. Budući da je samostan imao jurisdikciju na cijelom području Hrvatske i Ugarske, Vrana je bila u nekom smislu prvo veleposlanstvo Vatikana.

Pozdravljam župnika don Šimuna, koji je sa svojim suradnicima pripremio današnju svečanost. Pozdravljam dekana don Tomislava Baričevića i sve svećenike koji su doveli vjernike u ovo svetište, te stoje na raspolaganju hodočasnici za sakrament svete ispovijedi. Zapravo to i jest smisao naših hodočašća. Kad se ide na hodočašće, narod veli: 'Idemo na proštenje'. Idemo tražiti oproštenje naših grijeha. Idemo se pokajati za svoje propuste, uvrjede i grijehe. Za to su svećenici ređeni i ovlašteni. Oni vam danas ovdje stoje na raspolaganju. Iskoristite prigodu i tražite oproštenje. Pozdravljam i sve vas, dragi hodočasnici, koji ste odlučili danas doći ovamo. Neka vam sveta Nediljica usliša vaše molitve i preporuke. A Gospodin koji vas je okupio na svoju gozbu Riječi i Euharistije, neka vas prati svojim blagoslovom.

2. Još smo u godini obitelji, pa mi se učinilo korisnim progovoriti nešto o radostima, nadama i teškoćama naših obitelji. Što Crkva o tomu govori i naučava? Bog ima veliko povjerenje u čovjeka i u ljudsku obitelj kao osnovnu stanicu ljudskog života. Utjelovio se u Nazaretskoj obitelji pa time posvetio svaku ljudsku obitelj. Ta Božja smjelost pokazuje koliko Bog voli obitelji. On surađuje s obiteljima, na njih računa i smatra ih svojim prvi suradnicima.

A što je to zapravo obitelj? Vjeroučitelj je dao djeci zadatak neka napišu pismo dragom Bogu i neka mu reknu sve što im na srcu stoji. Bilo je vrlo zanimljivih rečenica i izričaja... Jedna je djevojčica napisala: "Hvala ti, Bože, što si mi dao tatu i mamu. Kako je lijepo imati tatu i mamu". Kako je lijepo imati obitelj, tu "intimnu zajednicu života i ljubavi", kako su o njoj govorili i pisali koncilski oci (GS 48)! Ona je, naime, prva škola društvenih vrlina gdje se uči poštovanje, ljubav, solidarnost, prijateljstvo, gostoljubivost. Ona je u službi "izgradnje kraljevstva Božjega" i poslanju Crkve. Supružnici su u prigodi vjenčanja pred služiteljem Crkve i okupljenom zajednicom slobodno, svjesno i bez prisile izrazili spremnost i volju ljubiti se i poštivati cijeloga života. Kako u dobru, tako i u zlu, kako u zdravlju, tako i u bolesti. Brak tako postaje zvanjem i zadatkom što ga mladenci preuzimaju pred Bogom i pred Crkvom doživotnim obećanjem 'vjernosti, ljubavi i poštovanja'.

3. A da se takve preporuke doista mogu ostvariti u životu pokazuju tolike vjerne i svete obitelji. To je pokazao i bračni par Ivane i Petra Molle koji su se vjenčali 1955. godine i imali četvero djece. Sveti Ivan Pavao II. proglasio je 24. travnja 1994. Ivanu blaženom, upravo u tijeku Međunarodne godine obitelji koja se slavila diljem svijeta, i nazvao je Ivanu "majkom obitelji". Isti papa je deset godina kasnije, 16. svibnja 2004., na trgu Svetog Petra u Rimu proglasio Ivanu svetom, te odredio njezin liturgijski spomendan na 28. travnja. Što je to Kongregacija za proglašenje svetih i blaženih "otkrila" u životu ove mlade žene koja je s mužem Petrom živjela jednostavno i skromno. Spomenut ću samo dvije stvari koje otkrivaju plemenitost njezina karaktera. Jedna je

zgoda iz pisma njezinom zaručniku prije vjenčanja, a druga je izjava u prigodi rođenja četvrtog djeteta.

Riječi iz pisma (4. rujna 1955.) svom zaručniku Petru otkrivaju ljepotu njezine duše. “Kad pomislim na našu ljubav, mogu samo Gospodinu zahvaljivati. Jer, ljubav je najljepši osjećaj, dragi moj Petre, što ga je Bog položio u ljudsko srce. O, kad bismo je uvijek imali kao sada. Mi ćemo se uz Božju pomoć i blagoslov tako ponašati da naša obitelj bude mali ‘ćenakul’ (dvorana posljednje večere), gdje će Isus biti trajno iznad naših sklonosti, želja i poslova. Još je samo nekoliko dana, dragi Petre, do trenutka kad ćemo pristupiti k oltaru i primiti sakrament naše ljubavi. Pomisao na to veoma me dira, jer mi ćemo postati Božji suradnici u stvaranju. O, da mu možemo darivati djecu koja će ga ljubiti i služiti mu! Hoću li moći, dragi moj Petre, postati ženom i majkom kakvu si uvijek želio?! Ja takva, uistinu, želim biti, jer ti si to i zaslužio!”

4. Ivana je susrela čovjeka svojih snova, inženjera Pietra Mollu, koji je također bio aktivan u Katoličkoj akciji i angažirani laik u svojoj župi. Providnost im je darovala troje djece, a nakon začeca četvrtog djeteta, u trećem mjesecu trudnoće, liječnici su otkrili tumor na maternici. Bio je to početak njihova zajedničkog trpljenja i posebice početak kalvarijskog hoda za mladu majku Ivanu. To je druga crtica iz života ove hrabre žene. “Želiš li sačuvati svoj život, moramo prekinuti trudnoću”, rekao joj je prof. Vitali. “Profesore, to nikako ne dopuštam”, odgovorila je ona odlučno. Prihvatila je operaciju i tražila izričito neka se tumor odstrani, ali nek se sačuva život čeda kojeg je nosila. “Ne brinite se o meni; dosta je da dijete bude spašeno”. U molitvi i iščekivanju proživjela posljednjih šest mjeseci kad je na Veliku subotu, 21. travnja 1962., rodila Emanuelu.

Nekoliko dana prije poroda razgovarala je s mužem i rekla mu izričito čvrstim tonom što Petar nikada nije zaboravio: “Ako trebate odlučiti između mene i djeteta, nema dvojbe: Zahtijevam, izaberite dijete. Njega spasite”. Tjedan dana poslije poroda i teških bolova zbog rane i sepse koja se proširila, Ivana je preminula, 28. travnja 1962. s riječima molitve, “Isuse, ljubim te”. Vrlo brzo proširio se glas o njezinoj svetosti zbog vrhunskog čina ljubavi kojim je okrunila svoj kršćanski život. Priznata su dva čuda po njezinu zagovoru, oba u Brazilu kamo je kao djevojka htjela poći u misije: 1977. ozdravila je majka od teške bolesti tijekom trudnoće, a tri godine kasnije (2000.) po njezinu zagovoru dijete jedne majke, usprkos velikih komplikacija i gubitka likvida amniotica, rođeno je potpuno zdravo.

5. Dragi roditelji! Učite od ovih svijetlih primjera svetih obitelji. I ne zaboravite da se u obitelji legu i rađaju heroji i ubojice, sveci i grješnici, dobričine i kriminalci. Očevi i majke! U vašim je rukama budućnost vaše djece, a time i našega društva. Vi ste krivi ili zaslužni za sve što oni budu činili u životu. Jer, oni će vjerovati uglavnom u ono u što vi vjerujete. Držat će vrijednim ono što vi smatrate vrijednim. Ne kaže uzalud narodna mudrost: “Kakav otac, takav sin; kakva majka, takva kći”. Ne pada, naime, jabuka daleko od stabla.

Čuvajte stoga duše svoje djece od utjecaja Zloga. Potičite ih neka se raduju životu, hrane Euharištijom, uživaju u ljepoti Božje prirode, sastaju se u zdravom društvu, vole svoju Domovinu i poznaju vjeru. To je zapravo mali obiteljski katekizam koga je moguće provesti i ostvariti u životu. Neka Gospodin Isus, koji je dijelio brige i radosti ljudskog roda, blagoslovi sve naše obitelji kako bi vjernošću i ljubavlju poput svete Ivane Molla bile gorljive i u molitvi postojane, te postale ono što im je po Božjem naumu određeno. Amen.

Vrana, 6. srpnja 2014.

KUKLJICA: 500 GODINA SLAVLJA GOSPE OD SNIGA

Propovijed nadbiskupa mons. Želimira Puljića

“Gospa od Sniga” – dragulj povijesti otoka Ugljana
500 godina čašćenja Gospe od sniga u Kukljici (1514.-2014.)

1. Došli smo na hodočašće našoj Gospi od sniga, koja se ovdje časti već pet stoljeća. Iako predvodim ovo misno slavlje, dopustite mi da se priključim kao pobožni hodočasnik te skupa s vama molim i pjevam. I da joj u ime odanih štovatelja zahvalim za sve što je učinila na ovom otoku kroz minula stoljeća. Dobro je što su mještani ovog slikopisnog kraja priredili razne programe kroz punih deset dana. A na veliko jubilarno slavlje pozvali brojne goste i prijatelje. Odazvali smo se, evo, i s posebnim osjećajem zahvalnosti stigli našoj Gospi od sniga, koja je prema pobožnoj predaji, u ovom perivoju uvale Ždrelac, našla svoj mirni kutak. Sve je zapravo počelo onog 5. kolovoza 1514., kada je prema legendi na dašnji dan, nakon velike nevere, doplivao “kvadar” (slika) Isusove majke Marije. A kad su se pomorci iskrcali, “na tom kraju gdi su morski žali, Gospinu su sliku ugledali”. Nakon toga izgrađena je crkva koja se u dokumentima pojavljuje kao “Madonna dello Stretto”, Gospa iz tjesnaca i uvale.

Njoj, koja je ovdje stigla i udomila se, donosim na misni oltar zahvalnost puka koji je stoljećima osjećao osobitu njezinu blizinu i zaštitu. Uz nju u ovoj njezinoj uvali, u ovom divnom okružju osjećamo se “kod kuće”. I slobodni smo joj iznijeti svoje molitve i svoju zahvalu. Jer, kao brižna mati ona je stoljećima pazila na nas i čuvala nas od brojnih krivovjerja i osvajanja, kako u dalekoj prošlosti, tako i nedavnoj sadašnjosti. S njom smo prebrodili povijesne krize i kušnje zato što se po domovima našim molilo i hodočastilo u njezina svetišta. I njoj u čast činilo zavjete i zidalo crkve i oltare. Bit će tako i u buduću ako se molitva ponovno vrati u naše obitelji. Moleći se i pozdravljajući Gospu mi zapravo poput svetog Anzelma govorimo: “Nebo, zvijezde, zemlja, rijeke, dani i noći, sve se, Gospodo, zbog tebe raduje. Jer, tvojim zagovorom blagoslovljena je sva priroda..”

2. Što bi zapravo vjerna zajednica bila bez Marije? Bez Marije zvijezde mora, bez nje “zore naše svagdanje” koja pruža orijentir i smisao, ljudi bi tonuli u gluhoj noći. Ona je darovana nada u čije su ruke položena nebeska obećanja; ona je zvijezda naše povijesti i ufanje naše budućnosti. Zbog toga se na Gospine dane rado okupljamo, pjevamo i darove nosimo. A u svetim darovima, koji su tamo izloženi, prepoznavamo sebe i svoje, svoju prošlost i sadašnjost, “svoje ribare i mornare”, kako slikovito pjeva Franjo Alfirević: “Tu vise zavjetni darovi, siromašnog, pobožnog puka... Dočekuju nas prijazni zidovi stari; skloništa priprostih duša, ribara i mornara. Mnogo su uzdaha čuli polumračni oltari, mnogo je suza vidjela Gospina slika stara”. Dočekuju nas, dakle, prijazni zidovi i Gospina slika stara.

A jedan drugi pjesnik veli: “Kad u luku stigne lađa moja, do oltara tvoga ja ću doć. Na pragu me čekaj, Majko moja. Pruži mi ruku jer spušta se noć”. (M. Talajić). Pruži mi ruku jer se spušta noć. Koliko je samo puta ona ispružila svoju ruku pomoćnicu?! Koliko je puta zaštitila svoje sinove od opasnih valova?! Tko nam je u teškim kušnjama pružao utjehu i zaštitu? Ona, koju s pravom nazivamo “pomoćnicom kršćana”. Ona je stoga uz Isusa u središtu Crkve. Ona je prava mati koja nas njeguje, pazi i štiti.

3. Hrvatska slavi danas Dan domovinske zahvalnosti, a on pada na liturgijski spomendan Posvete bazilike svete Marije Velike koju je papa Siksto III. posvetio Presvetoj Bogorodici. Budući da

smo mi narod koji osobito štuje Mariju, nije sasvim slučajno što je upravo na njezin spomendan, a pod vodstvom hrvatskog vrhovništva, akcijom Oluja okončana okupacija hrvatskih krajeva. Naime, 1995. godine bilo je oko 20% Hrvatske pod okupacijom pobunjenih Srba koji su se hranili idejom stvaranja "velike Srbije", a imali su pomoć Beograda i potporu JNA. To je prouzročilo na tisuće prognanih i odvedenih u logore, poginulih i stradalih. Oslobađanjem Knina, gdje se svake godine odvija glavna svečanost proslave Dana Domovinske zahvalnosti, označio je kraj krvavog rata i brojnih stradanja. Premda su naši ljudi tijekom rata i okupacije proživljavali pravu Kalvariju, nisu se predavali, niti gubili nadu. Vjerovali su u mir i pravdu. Svatko je htio osobno dati obol zaustavljanju rata: Biskupi i svećenici, redovnice i redovnici, umjetnici i pjesnici, političari i kulturni djelatnici. I posebice branitelji, koji su se s krunicom oko vrata borili protiv zla, mržnje i uništavanja.

Brojni vapaji, protesti i molitve naličile su onoj Marulićevoj "Molitvi suprotiva Turkom" iz 16. stoljeća: "Tebi vapijemo, tužeći u plaču: Tvoji smo, a ginemo; pogani nas tlaču! Ako s nami stati budeš Gospodine, hoće se odrvat narod ki sad gine". I othrvao se narod, Bogu hvala. Upravo zahvaljujući vjeri u Boga i u zaštitu i pomoć BD Marije. Zbog toga se ovim slavljem Gospe od sniga priključujemo centralnoj svečanosti u kraljevskom gradu Kninu, te zahvaljujemo Bogu i Gospi na velikom i čudesnom daru mira i slobode, koji su ostvareni duhom pomirbe, praštanja i solidarnosti. Crkva u Hrvata osobito se radovala što su sinovi njezinog naroda, iako su im očevi u Drugom svjetskom ratu bili na suprotnim stranama, pružili ruku jedni drugima, ne samo u crkvama nego i na političkim tribinama. Takvom pomirbom i oprostom stvorila se pretpostavka za novo društvo u kojem je svatko velikodušno mogao ponavljati s apostolom Pavlom: "što je za mnom, zaboravljam, za onim što je preda mnom, prežem" (Fil 3, 13).

4. Kad sve to imamo pred očima, i posebice ulogu BDM u našoj povijesti, onda razumijemo opravdani natpis u Remetskom svetištu kraj Zagreba gdje stoji da je ona "najvjernija odvjetnica Hrvatske" (Fidelissima advocata Croatiae). Kako je lijepo kad na sudu imamo dobrog i okretnog odvjetnika. On nas zastupa, razumije i brani naše interese. Marija, dakle, kao naša vjerna odvjetnica dobro razumije svoju djecu. Zahvalni za svjetlo dobrote koje nam je preko Marije zasjalo, preporučit ćemo joj danas obitelji hrvatskog naroda da budu dostojne svoga roditeljskog poziva. Molit ćemo za očeve i majke da budu ispunjeni strahoštovanjem pred Bogom, pred životom i pred vječnošću. Neka Marija bdije i čuva naše obitelji. Svjesni njezine uloge u povijesti našoj, osobnoj i narodnoj, završit ću ovo razmišljanje hvalospjevom Gospi koji glasi: "Tebi Vojvotkinjo, koja si se borila za nas, pripisujemo pobjedu, te izričemo pjesmu zahvale. Raduj se zvijezdo koja sunce objavljuje. Raduj se majko jaganjca i pastira. Raduj se obrano od nevidljivih neprijatelja. Raduj se dragocjena kruno vjernih vladara, časni ponose bogobojaznih svećenika, nepokolebiva utvrdo Crkve i nerazrušivi bedeme carstva.

Njoj, koju se na ovom otoku časti već pet stoljeća danas ponavljamo hvalospjev njezine rođakinje Elizabete: "Blagoslovljena si među ženama jer si povjerovala da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina". I usrdno je molimo neka čuje i usliša molitve naše, neka otare suze svima koji trpe i neka bdije uz one koji su sami. Gospo od sniga, pomози svima koji tvoju pomoć traže i pod tvoju obranu se utječu. Ustani i pohiti k nama, onako kako si hitila svojoj rođakinji Elizabeti. Pohiti u naše obitelji, sela i gradove. Želimo čuti Tvoj pozdrav i osjetiti kako nam Isusa nosiš. Tebi, povjeravamo svoju sadašnjost i budućnost. Tebi se obraćamo, molimo i pjevamo: Hrvat za križ bojak nije sveti: vodio ga ljiljan barjak Tvoj. Ti nad nama plašt razastri bijeli; brani Gospo, brani i nadalje narod svoj! Gospo od Sniga, moli za nas. Amen.

ISPRAĆAJ DON IVANA KEVRIĆA U VIŠOČANIMA

Propovijed nadbiskupa mons. Želimira Puljića

Izabranici njegovi stječu milost i milosrđe

1. Ovoga poslijepodneva opraštamo se ovom svetom misom od našega brata, svećenika don Ivana Kevrića, koji se rodio ovdje u Višočanima, 22. 08. 1946. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1971. kad se diljem Lijepe Naše širio optimistični duh i nadanje Hrvatskog proljeća u kojem je i don Ivan svim srcem i dušom aktivno sudjelovao. Ovo je treći sprovod svećenika u zadnja dva i po mjeseca. Kad mi je par dana prije smrti došao pokojni don Ivan zahvaliti što sam mu omogućio specijalistički pregled u bolnici za dijabetičare u Zagrebu, izvijestio me kako planira poći na Školjić, kod starog prijatelja fra Bože, jer liječnici su mu preporučili neka što više šeće i po mogućnosti pliva. Pošao je na Školjić sa željom da se malo odmori i popravi zdravlje koje je visokim šećerom ugrožavalo njegov sluh i vid. Čovjek, međutim, snuje, a Bog određuje. Pozlilo mu je u petak poslije podne dok se nalazio u moru. Ni hitna pomoć nije pomogla, pa je tog kasnog poslijepodneva pošao u susret Kristu, Velikom Svećeniku komu je vjerno i odano služio pune 43. godine.

Ne znamo kako je na onome svijetu. Ali, ne isključujemo mogućnost prepoznavanja onih s kojima smo na ovoj zemlji živjeli, radili, vjerovali i nadali se. U tom vidu vjerujemo kako se već susreo sa svojim dragim roditeljima, Milom i Ljubom rođenom Dušević koji su ga odgojili u pravoj katoličkoj vjeri, kao i sa svojim nadbiskupima Marijanom i Ivanom s kojima je surađivao u pastoralu diljem Zadarske nadbiskupije. Iskreni izrazi suosjećanja njegovoj braći Marku i Frani i sestri Nadi i njihovim obiteljima, rodbini i prijateljima, vjernicima ove njegove rodne župe, kao i župa u kojima je služio, te braći svećenicima i redovnicima s kojima radio, panirao i surađivao. O njegovom djelovanju govorit će upravitelj doma, prečasni kanonik don Srećko Frka-Petešić.

2. Mi s vjerom prihvaćamo, kako nas uči knjiga Mudrosti, da su 'duše pravednika u ruci Božjoj'. Premda na smrt gledamo kao gubitak i kraj, vjernici znaju da je smrt samo prijelaz. Ako umriješmo s Kristom, vjerujemo da ćemo i živjeti zajedno s njime. Upravo je Kristova smrt na križu odškrinula vrata vječnoga života. U svjetlu vjere, koja nam s križa sjaji, stojimo uz odar svećenika don Ivana. Očima vjere prihvaćamo da je ovozemni život samo djelić onog vječnog života koji nakon smrti vječno traje. Blago čovjeku kad na tom prijelazu ima svjetlo vjere, koja mu obasjava životnu putanju. Don Ivan je kroz 43 godine misu slavio, svete Tajne dijelio i propovijedao da smrt nije kraj, nego početak novoga života. Okupljeni ovdje slavimo istu žrtvu, koju je don Ivan slavio, te istim svjetlom vjere pratimo ga na posljednji počinak s osjećajima molitve i zahvalnosti.

A kada za umrle molimo, mi s Pavlom ponavljamo: 'Bog, koji je uskrisio Gospodina Isusa, uskrisit će i nas zajedno s njime'. Isusovo uskrsnuće dovest će i nas u vezu s onima koje smo u smrti izgubili. I bit ćemo jednog dana skupa s njima i slaviti vječni Život. To je nada naša. To je okrpja vjere koju i u ovoj prigodi osjećamo i zajedno ispovijedamo u hvalospjevu predslavlja za pokojne koje veli: 'Tvojim se vjernima, Gospodine, život mijenja a ne oduzima. I kad se razori dom ovozemnog boravka, stječe se vječno prebivalište u nebesima'.

3. U evanđelju smo čuli kako se Isus u Kafarnaumu predstavlja kao 'kruh živi koji je s neba sišao'. Don Ivan je više od četiri desetljeća lomio kruh nebeski, hranio ljude riječju i svetim sakramentima. Posebice euharistijom koja sadrži samu utjelovljenu svetost. 'Tko blaguje tijelo moje i pije krv moju, ima život vječni, i ja ću ga uskrisiti u posljednji dan' (Iv 6, 54). Uskoro ćemo položiti u

grob tijelo našega brata don Ivana i reći hvala za sve dobro što je činio, propovijedao i svete tajne dijelio. Bio je duboko svjestan kako je život koracanje prema vječnosti, prema kući Očevoj. U tom vidu napisao je i svoju oporuku prije dvije godine i sve u detalje odredio. I time dao naslutiti onu klasičnu Augustinovu: 'Za sebe si nas stvorio, o Bože, i nemirno je srce naše dok u Tebi ne otpočine'.

S takvim raspoloženjem molimo Svemogućega neka dobrostivo privede našeg brata don Ivana u prostranstva gdje tuge više neće biti; ni jauka, ni bola, već mir i radost u Gospodinu. Ova pak euharistija, kao predokus nebeske gozbe, neka mu bude zalag vječnog spasenja. Zahvalni smo don Ivanu što je Riječ Božju revno naviješćivao i kruh nebeski s vjerom lomio, te zajednicu Božjeg naroda oko stola Gospodnjeg okupljao gdje je s njima pjevao i molio, slušao i razmatrao. U ovoj prigodi njegova ispraćaja čujemo kako nam ponavlja riječi koje je često govorio kad je druge sprovodio da se 'njegovim vjernima život se mijenja, a ne oduzima'. A u kontekstu nekrvne žrtve Novoga Saveza on nas danas poziva da s vjerom ponovimo ono što je on pune 43 godine ponavljao: 'Tvoju smrt, Gospodine, naviještamo, tvoje usrksnuće slavimo i tvoj slavni dolazak iščekujemo!' Pokoj vječni daruj mu Gospodine!

SVETKOVINA VELIKE GOSPE

Propovijed nadbiskupa mons. Želimira Puljića

1. Godinu vjere, braćo i sestre, papa Benedikt XVI. je proglasio povodom 50. obljetnice otvorenja Drugog Vatikanskog sabora. Uz brojne obrađene teme Sabor je raspravljao i o Mariji, te u dogmatskoj konstituciji o Crkvi napisao kako ona "materinskom ljubavlju brine za braću svoga Sina koji još putuju i nalaze se u pogiblima i tjeskobama. Zato se i naziva odvjetnicom, pomoćnicom, posrednicom i zagovornicom" (LG 62). Biskupi nisu mogli ljepše i razgovjetnije opisati naše ljudsko stanje na "putu u brojnim pogiblima i tjeskobama", kao i Marijinu ulogu odvjetnice, pomoćnice i zagovornice na tom našem putovanju. Ona je, dakle, s Isusom trajno nazočna u Crkvi njegovoj. Velika je to tajna pred kojom večeras prigibamo svoja koljena, te okupljeni oko naše Gospe Maslinske s njezinom rođakinjom Elizabetom šapućemo i molimo: Blagoslovljena si Ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje, Isus! Ovdje se taj zaziv i molitva ponavlja već punih devet stoljeća, od 1118. kad je bila nazivana "Gospom među hrastovima", a onda "Maslinском Gospom".

Čuli smo slikovito izvješće iz knjige Otkrivenja: "Znamenje veliko pokaza se na nebu: Žena odjevena suncem, mjesec joj pod nogama. A Zmaj stade pred Ženu koja imaše roditi.." Dva znamenja vrlo upečatljiva: divna žena i strahoviti zmaj. Žena, nova Eva, majka koja trudna rađa u bolovima, odjevena je suncem. Sama ljepota, nježnost, blagost i dobrota. A na drugoj strani jezoviti Zmaj koji vrebao kako ubiti i proždrijeti dijete. Pred tim dvjema slikama odvija se i život današnjeg čovjeka. Strah nas obuzima pred zmajem koji ostavlja dojam da je jači i od Boga. Ima sedam glava i deset rogova. Pa, što je čovjek pred njim tako oboružanim?! Čovjek je ipak za njega velika opasnost. Upravo zato i vrebao na njega u prigodi rođenja. A ne napušta ga ni kasnije tijekom čitavoga života, nego ga nagovara, plaši i zavodi.

2. Tko ne bi protrnuo pred jezovitošću takve nemani?! Zmaj, koji ni pred kim ne strahuje, boji se samo čovjeka koji ispunjava volju Božju. Boji se žene koja je spremna roditi. Svako je novo biće toj nemani opasno. Stoga, želi "proždrijeti dijete čim se rodi" i u planu mu je svakog čovjeka ako preživi lomiti silom, ili zavoditi milom. Svoju je metodu pokazao na tisuće načina. Ali uvijek s

istim ciljem: Odvojiti čovjeka od Boga i Božjih zakona upisanih u njegovu narav i savjest. Točno prije mjesec dana, 15. srpnja 2014., uoči blagdan Gospe Karmelske, zaogrnut plaštem "europskog stijega s dvanaest zvijezda", taj suvremeni zmaj zaveo je većinu u Hrvatskom Saboru pa su donijeli Zakon o životnom partnerstvu osoba istog spola. Izabrani predstavnici, dakle, usvojili su zakon koji se protivi Božjem zakonu o životu. "Digli su ruku za smrt svoga naroda", komentirao je taj zakon šibenski biskup mons. Ivas i dodao, kako je to bio "jedan od najtužnijih događaja u povijesti hrvatskog naroda" (Gospa Karmelska na Okitu u Vodicama, 16. srpnja 2014.).

Čudno je, međutim, da se naši izabrani predstavnici u Saboru nisu obazirali na izbornu bazu koja je prije sedam mjeseci referendumom izborila ustavnu definiciju braka. Protivno tomu oni se dodvoriše sekularnom jednoulju koje puše iz Bruxellesa i New Yorka. No, još je čudniji stav promotora toga zakona. Oni su, naime, prije 45 godina govorili i pisali da je smisao njihove seksualne revolucije "ukidanje svih društvenih institucija", posebice braka koja je tada za njih bila "bolesna i represivna institucija". Sada najednom ona postaje "njihov ideal i objekt nepoštedne borbe i u Hrvatskoj i diljem svijeta": Hoćemo ista prava kao i obitelji. Tražimo mogućnost posvajanja djece. Oni, dakle, koji obitelj smatraju "bolesnom i represivnom institucijom", traže obiteljska prava, pa svojim neprirodnim i protuprirodnim zahtjevima stvaraju pravni nered u društvu. Da bismo to donekle mogli razumjeti pođimo do starozavjetnog proroka i pisca Izaije. On je prije 28 stoljeća progovorio o tomu slikovitim i razumljivim riječima. U petom poglavlju opisao je "Božje jao" nad pravnim neredom svoga vremena. Kroz šest "povika jao" obznanio je zlo koje vrše oni koji imaju moć i vlast u narodu, te opisao zločine kojima se ruši pravni poredak u Jeruzalemu. Tako udara one koji "uzimaju zemlju i kuće od siromaha", koji se "opijaju i žive u raskoši", koji "ne prepoznaju Gospodinovo djelovanje" na povijesnoj razini.

3. Posebice je značajan njegov "četvrti jao", a odnosi se na izvrtanje naglavačke svih vrijednosti života: "Jao onima koji zlo dobrom nazivaju, a dobro zlom; koji od tame svjetlost prave, a od svjetlosti tamu; koji gorko slatkim čine, a slatko gorkim" (Iz 5, 20). Tako izopačen život, postavljen na krive temelje, nema budućnosti i neminovno vodi k propasti, veli Izaija. Nakon što je peti jao uputio onima koji se drže mudrima, a zapravo su oholi, umišljeni i preziru druge, Izaija na kraju u "šestom jaou" ističe opasnost od "pokvarenosti pravnoga sustava i omogućivanja pravnoga nereda u narodu". Tada je, naime, cjelokupni pravni sustav izopačen i izvrnut naopako. Jer, prave vrijednosti propadaju, a nevrijednosti dolaze na površinu. Izaija na kraju ipak utješno najavljuje susret s Bogom koji nepravdu i korupciju kažnjava, a nagrađuje one koji ostanu vjerni pravdi i prirodi. I tako obznanjuje kako zlo i nepravda nemaju budućnosti. A pravda će zasjati punim sjajem jer njezin je jamac sâm Bog koji je na početku povijesti najavio "ženu odjevena suncem koja će satrti glavu sedmeroglave aždaje". Netko je nedavno ustvrdio da se europski pravni sustav do Francuskog Veleprevrata (1789.) uglavnom trudio biti u skladu s Božjim zakonom, Dekalogom. Nakon toga on je sve više u neskladu. I ne želi s njime ni usklađivati. Sjetimo se samo koliko je medijske prašine izazvala najava novog Rektora Hrvatskog Sveučilišta u Zagrebu o potrebi "vraćanja biblijskim vrijednostima". Ujedinjena Europo, kuda i kamo ideš? Hrvatska Republiko, što želiš graditi u svoju budućnost i za čim stremiš?

Pred ovim suvremenim izazovima nameće se pitanje što je kršćanima činiti? I kako se oduprijeti zavodjenjima apokaliptičnog zmaja iz prvog čitanja? Budući da smo ovu godinu posvetili obitelji, zadržat ću se na tom polju. Koncilski otci prije pola stoljeća opisali su identitet obitelji kao "intimnu zajednicu života i ljubavi" (GS 48). Ona, dakle, nije ni udruga, ni partnerstvo, ni klub. Ona je intimna zajednica osoba kojoj je temeljna zadaća služenje životu. A projekt zajedništva uručen je njihovom razumu i srcu, njihovoj molitvi, slobodi i odgovornosti. Obitelj je uz to pozvana sudjelovati u društvenom životu, kao i u životu i poslanju Crkve. Budući da je obitelj 'kućna crkva'

(FC 49), potrebno je osobitom skrbi naviještati istinu o braku i ljudskom dostojanstvu. Crkva propovijeda da je ljudski život svet i nepovrjediv: od početka do naravnog svršetka. I treba ga braniti, poštivati i zauzimati se za njegovo dobro na svim područjima: kako na osobnom, vjerskom i duhovnom, tako i na izvanjskom, društvenom, zakonodavnom, političkom, gospodarskom, socijalnom i zdravstvenom. I to svim sredstvima što nam ih na raspolaganje stavlja zauzeta ljubav. Jer, Božjim darom i izborom obitelji su pozvane biti “duhovno gnijezdo” i “ognjište života”.

4. Na upit što je obiteljima i kršćanima danas činiti i kako se pripremiti za obranu ljudskih i Božjih prava pred zavođenjima zmaja iz Otkrivenja, nalazimo jednu od praktičnih preporuka upravo u današnjem odlomku: “Žena pobježe u pustinju gdje joj Bog pripravi sklonište..” Bog, dakle, čeka u pustinji, a to znači u šutnji i sabranosti. I tamo nam želi progovoriti. Na svetim mjestima tišine, u svetištima naše duše i naših obitelji. Tamo jedino možemo čuti njegov nagovor. Ne u vrevi, buci i galami ovoga svijeta. Stoga, kad začuješ zavodljive glasove i prijedloge zmaja, ne nasjedaj. Zaustavi se i povuci u samoću, u pustinju. Bog te čeka u tišini tvoje obitelji gdje želi progovoriti duši tvojoj. Nekad preko brata, sestre, a nekad preko rođakinje ili susjeda. Odvaži se, oče, pronaći te prostore sabranosti, pa okupi svoju čeljad na razgovor i molitvu. Pođi svojoj “rođakinji Elizabeti” i budi joj pri ruci u njezinim potrebama. Ne budi osamljen i sâm. Ti si član Crkve koju ni vrata paklena neće nadvladati. Opisani zmaj ničega se toliko ne boji koliko udružene braće koji zajedno mole, planiraju i rade. A kad su dvojica ili trojica sabrani u njegovo ime, on je s njima zajedno sa svojom majkom Marijom. Tamo pak gdje su Krist i Marija nazočni, zmaju mjesta nema. Istina, nasrtaji nevjere i udarci strasti i napasti, provalije čudorednog nereda i nemorala, vihori socijalnih nepravda i stradanja bili su (i bit će) “svakodnevna stvarnost” s kojom će se suočavati Kristovi učenici.

S Marijom, međutim, zvijezdom mora koja je nada čovječanstva i “zora naša” svagdanja, nećemo potonuti, nego ploviti prema sigurnoj luci spasa. Blagdan Velike Gospe, proslavljene i na nebo uznesene, poziv je svima da se ne bojimo zmajevih zastrašivanja. Pođimo stoga u pustinju i šutnju Marijinih svetišta. I kad u sabranosti vlastite duše osjetimo Isusovu blizinu, naklonost i ljubav, zapjevajmo onaj starodrevni himan: “Tebi Vojvotkinjo, koja si se borila za nas, pripisujemo pobjedu, te izričemo pjesmu zahvale. Raduj se majko Jaganjca i Pastira. Raduj se obrano od nevidljivih neprijatelja. Raduj se dragocjena kruno vjernih vladara, časni ponose bogoboja-znih svećenika i nepokolebiva utvrdo Crkve. “Gospo Maslinska” i “Kraljice Jadrana”, moli za nas! Tvome Bezgreš-nom Srcu povjeravamo našu sadašnjost i budućnost. Povjeravamo ti ovu župu i Nadbiskupiju, našu domovinu i naš narod. “Gospo Maslinska” i predobra Majko, na nebo uznesena, moli za nas. Amen.

Škabrnja - Belafuža, 15. kolovoza 2014.

BIOGRAD, BLAGDAN SV. ROKA

Propovijed nadbiskupa mons. Želimira Puljića

1. Danas liturgija slavi svetog Roka Sveti koji potječe iz Montepelliera u južnoj Francuskoj, a živio je početkom 14. stoljeća. Iz njegovog kratkog života, a živio je samo 32 godine, valja istaknuti kako je prije dvadesete svoga života ostao bez roditelja. Poznato je kako je prodao obiteljska dobra, a novac podijelio siromasima. A onda i sâm siromah uputio se na hodočašće u Rim. Na putu se zaustavljao na više mjesta gdje je pomagao oboljelima od kuge. Kad je na povratku iz Rima boravio u Piacenzi, obolio je od kuge, te bio prognan iz grada. Otišao je u obližnju šumu gdje mu je prema legendi svaki dan dolazio pas i donosio kruh. Tamo je na njega naišao i neki plemić, Gottardo Pallasrelli, koji se nakon razgovora s Rokom obratio, prihvatio Roka i njegovao ga dok nije ozdravio. Roko se onda uputio u svoj rodni grad je uskoro iscrpljen od teške bolesti opet obolio od kuge, te preminuo na današnji dan 1327. Svima koji nose njegovo ime čestitam današnji dan. Čestitam i bratovštini sv. Roka u ovom gradu koje je davno nastala i vezala svoje djelovanje uz ovu crkvu u današnjem gradskom parku. Crkva, naime, potječe iz konca ili početka 17. Stoljeća, jer se spominje u oporuci iz 1653. kojom neka Franica, žena Ivana Senjanina, ostavlja urod od maslina »Crikvi svetoga Roka ka je prid selom našim«. Ova jednostavna crkva pripadala je Skuli (Bratovštini) svetog Roka, a to je crkveno društvo vjernika laika koji su se nazivali bratimi, a svoju bratovštinu zvali su bratstvo ili skula. Njezinim su članovima mogli biti prokušani i dokazani vjernici koji su bili ponos župne zajednice. Oni su nastojali čuvati i njegovati tradiciju predaka uz suradnju i dogovor sa župnikom. U tom vidu nadati se kako će i sadašnji članovi bratovštine biti društvo crkvi odanih, obitelji i narodu vjernih muževa i žena, koji slijede načela svoga zaštitnika Sv. Roka. A on će obilno blagoslivljati njihov trud, polja, masline i vinograde.

2. Crkva sv. Roka koju je bio nagrizaio zub vremena obnovljena je tijekom Domovinskog rata, zauzimanjem ondašnjeg župnika don Milivoja Bolobanića, generalnog vikara ove Nadbiskupije. On je uz široku Rokovu zaštitničku ulogu od poroka, posebice isticao potrebu i zaštitu od suvremenog poroka droge koja truje i uništava brojne mlade živote. Obnova crkve i dvadeseta obljetnica ponovne uspostave bratovštine bila je prigoda da se razmišlja i o nabavi relikvija sv. Roka iz Venecije. Na inicijativu bratovštine sv. Roka, te uz preporuku tadašnjeg župnika don Zdenka Milića, Zadarska je nadbiskupija uputila zamolbu Francu Posoccu, velikom upravitelju Scuole Grande svetoga Roka u Veneciji, da nam daruju njegove moći. Gospodin Posocco pozitivno je odgovorio pa su po relikvije pošli moj tajnik don Dario Tičić i tadašnji župnik don Zdenko Milić s predsjednikom biogradske bratovštine, Petrom Strpićem i članovima Marijanom Stopferom, Josipom Lukačićem i Damirom Pešićem. Rado sam prihvatio poziv sadašnjeg župnika mons. Ivana Mustaća predvoditi ovo današnje slavlje, te u toj prigodi po prvi puta uz njegov blagdan izložiti relikvijar s moćima sv. Roka, koje ćemo svečano pronijeti Gradom u procesiji. Moći su dio tekstila oмотanog oko posmrtnih ostataka sveca iz Skule sv. Roka u Veneciji gdje je svetac pokopan. Scuola Svetog Roka jedna je od brojnih bratstva osnovanih u Venecije, a bavi se dobrotvornim radom. Osnovana je 1478. nakon opasne epidemije kuge. Inače ovaj je svetac zaštitnik od kožnih bolesti, od gube, kuge, kolere i općenito zaraznih bolesti. A danas ga smatraju i zaštitnikom od AIDS-a. O autentičnosti ovih moćiju, kojima ćemo danas iskazati svoje štovanje, svjedoči pečat i potpis kardinala Marca Cea koji je bio patrijarha Venecije od 1978. do 2002., a preminuo je u svibnju ove godine. Nazočnost relikvije ima svrhu širenja njegovog štovanja, kao i nadahnuće na djelima dobrotvornosti i pomoći drugima kako je činio sveti Rok.

3. Za liturgiju Riječi predviđen je odlomak i knjiga o Tobiji, te Isusov govor o Posljednjem sudu. Tobijina knjiga, koja naviješta nadu i budi religioznu i nacionalnu svijest i vjernost, n astala je u

burnim vremenima trećeg i drugog stoljeća prije Krista. Kad je Izrael bio u vjeri i molitvi ugrožen zbog poganskog svijeta, sve više je postao svjestan da jedinstvo naroda ne daje ni zemlja ni vlada, nego jedna vjera i jedna nada. Knjiga donosi povijest dviju obitelji koje postaju uzor vjernosti Bogu u dijaspori, u 8. i 7. st. Opis je nabijen događajima i snažnim mudrosnim izričajima iz neposrednog i jednostavnog obiteljskog života. Kad je Tobit oslijepio, a liječnici mu nisu mogli pomoći, on svome sinu Tobiji daje posljednje upute: "Svakog dana, sine, sjeti se Gospodina Boga našega; nemoj griješiti ili kršiti njegovih zapovijedi... Dijeli milostinju ... Ne okreći lice od siromaha ... Čuvaj se svakog preljuba... Ne uzimaj za ženu tuđinku, koja ne pripada koljenu tvog oca, jer mi smo sinovi proročki... Ne čini nikome što bi tebi samom bilo mrsko ... Dijeli kruh s gladnima, a svojom odjećom odjeni gologa... U svakoj prilici hvali Gospodina Boga i moli ga da ti upravlja putove, da sve tvoje staze i namjere dobro završe..." (4, 1—21). Iz ovih kratkih i jasnih poruka vidi se da je uspjeh i sreća u životu ljubiti Boga i činiti dobro bližnjemu.

Odlomak iz te knjige koji smo čuli opisuje trenutak kada Tobija nudi polovicu imanja vodiču i spasitelju njegove žene Sare i oca Tobita. Tada se tajanstveni vodič predstavlja i otkriva svoj identit: "Ja sam Rafael, jedan od sedmorice svetih anđela, koji na nebo nosi molitve svetih i stupa pred slavu Svevišnjega". Obraćajući se zatim Tobitu i njegovom sinu Tobiji, Rafael nastavlja: "Blagoslivljajte Boga što vam je iskazao milosrđe". A onda tumači kako je dobra molitva koju prati post i milostinja. Jer, "milostinja oslobađa od smrti i čisti od grijeha". Arkandeo Rafael, dakle, ističe tri temelja duhovnosti koje su vrijedile onda, a vrijede i danas. To su molitva, post i milostinja. I Isus je u svom govoru na Gori blaženstava istaknuo i ponovio potrebu molitve, posta i milostinje (Mt 5, 20). A svoj govor na kraju vjekovao opisao u današnjem evandeoskom odlomku dirljivim susretom s onima koji su ga nahranili kad je bio gladan, napojili kad je bio žedan, ogrnuli i pohodili kad je bio bolestan. "Što god ste učinili jednome od moje najmanje braće, meni ste učinili".

4. Snaga poruke svetoga Roka, koji je s obiteljskim dobrom pomagao siromahe, kao i tekstovi iz Tobijine knjige i Matejevog evanđelja, odgovor su na pitanja koja muče i naše suvremenike: Nagrađuje li Bog one koji čine dobro? Isplati li se moliti, postiti i milostinju dijeliti? Koristi li biti čestit u životu i vjeran Bogu i istinama koje smo primili? Tobijina knjiga odgovara na ta pitanja lijepim stilom i finim zapažanjima o patnjama i radostima jedne uzorne obitelji. Pravednici su često izloženi i teškim kušnjama. Ali, oni mole i Bog ih uslišava i izbavlja od svih zala. Ne čudi onda da su njegovo rodno mjesto Montpellier, a onda Brescia, Piacenza, te posebice Venecija osnivali bratovštine i gradili crkve Svetom Roku u čast, posebice u vrijeme velike kuge 1477. A onda diljem Hrvatske brojna su mjesta koja ga štiju kao svoga zaštitnika: Virovitica, Stari Grad, Sutivan, Kreševo, Prapatnica, Klana, Lumbarda, Šepurine, Lovinac, Sveti Rok, Zaton, Jazavice, Roždanik, Galgova, Udovičić kod Otoka, Drniš i druga mjesta. Čuli smo u prvom čitanju kako se Bog služi anđelima da pomogne čovjekovoj sreći. Rafael, koga Bog šalje, suputnik je Tobiji i liječnik njegovom ocu Tobitu. On je čuvar Tobijinog ženidbenog saveza. Zato je ova knjiga "pjesma nad pjesmama" u čast obitelji. Temeljna teza ovog književnog bisera je da se obzorje Božje zaštite širi od obitelji na čitavi Izrael, kao i na sve narode. Sveti grad Jeruzalem diže se iz ruševina. A u njemu se sabiru raspršeni Izraelci i svi narodi svijeta da hvale i slave Gospodina. U tom vidu Tobija najavljuje nebeski Jeruzalem i Božje kraljevstvo koje će postati središnjom temom evandeoskog navještaja. To je ona svijetla nada za koju je i sveti Roko živio i sav se Bogu i bližnjemu posvetio. Ona se već sada pomalo stvara, a u potpunosti će zasjati i ostvariti se na kraju vremena kao "novo nebo i nova zemlja" (Otk 21, 9-21).

† Želimir Puljić, nadbiskup

RIVANJ, BLAGDAN SV. JELENE KRIŽARICE

Propovijed nadbiskupa mons. Želimira Puljića

1. Danas slavimo Svetu Jelenu "Križaricu". Njezina je zasluga posebice u tome što je rodila i odgojila onoga koji će kršćanima nakon stoljeća progonstava dati slobodu. Bio je to car Konstantin Veliki koji je 306. naslijedio svoga oca i pozvao majku Jelenu na carski dvor i dao joj naslov "Augusta", veličanstvena. Svoj visoki položaj ona je iskoristila da čini dobro. Bila je ponizna i bogobojazna, pa joj čast i položaj nije udarila u glavu. Euzebije Cezarejski spominje kako je za vrijeme jednog svog putovanja po Istoku učinila mnogo dobrih djela, te pritjecala u pomoć bijednicima svake vrste. Siromasima je dijelila novac i odjeću, a mnoge je zatvorenike i osuđene oslobađala. Na bogoslužje bi dolazila skromno odjevena, te skupa običnim ljudima nije tražila u crkvi povlašteno mjesto. Siromahe je često pozivala k svome stolu i sama ih dvorila. A resila ju je, kako vele, izvanredna razboritost.

Bila je prožeta osobitom ljubavlju prema Spasitelju, pa je 326. pošla na hodočašće u Svetu zemlju. Tamo se zauzela za gradnju bazilike rođenja u Betlehemu te Uzašašća na Maslinskoj gori. Obje je bazilike njezin sin Konstantin bogato nadario i raskošno uresio. Po jednoj predaji iz IV. stoljeća, koju spominje i sv. Ambrozije, ona je dala kopati po Kalvariji pa je ondje pronašla Kristov križ. Predaja također veli kako je nagovorila sina neka ondje podigne baziliku Svetog Groba. Bogata zaslugama i dobrim djelima, preminula je u dubokoj starosti oko 328. godine. Pisac Euzebije veli "da je zbog svoga kršćanskog života vrijedna vječne uspomene", a sv. Ambrozije je naziva "velikom ženom svete uspomene". Kod nas se obično naziva Jelena Križarica, radi našašća svetog Križa.

2. Budući da je bila majka Velikog Konstantina, koji je 313. potpisao poznati Milanski edikt, prošle godine obilježena je 1700. obljetnica toga događaja. Tom obljetnicom posebice se istaknulo da je taj događaj izmijenio tijek povijesti. A veliku ulogu u tomu odigrala je skromna i samozatajna žena, sv. Jelena. Ne kao carica, nego kao savjesna žena i majka obitelji. Bez temeljitog obiteljskog odgoja, naime, Konstantin ne bi bio spoznao vrijednosti i snagu kršćanstva. Vjerojatno onda ne bi bilo Milanskog edikta kojim je nakon tri stoljeća žestokih progona, Crkva u Rimskom carstvu, ondašnjoj zajednici brojnih naroda, konačno dobila slobodu. I našim predšasnicima, koji su u to doba obitavali ove krajeve, stiglo je svjetlo vjere još za vrijeme prvih Pavlovih učenika koji su prokrstarili Dalmacijom. Ono je memorija i spomen na Isusa i njegovo djelo. No, Isusovo djelo nije samo sjećanje i draga uspomena prošlosti. Ono je i zalag i buduće slave, što uvijek ispovijedamo kad svetu misu slavimo: Tvoju smrt Gospodine, naviještamo, tvoje uskrsnuće slavimo i tvoj slavni dolazak iščekujemo.

Bogu smo zahvalni što su naši očevi, čim su se doselili ovamo, prihvatili kršćansko svjetlo vjere. Ponosni što smo i na naše narodne vladare, koji su na samim počecima organiziranog života na ovim prostorima, otkrili ljepotu kršćanske vjere i svjetlo koje nam od Isusa dolazi. Znali su, naime, i vjerovali kada toga Svjetla nema, sve postaje mutno i nejasno. Vjera koju nam Bog dariva svijetli u našem hodu i predstavlja putokaz na našem životnom putu. Kako se uz ime svete Jelene križarice ne sjetiti i naše hrvatske kraljice Jelene koja je u Solinu umrla 976. godine gdje je dala sagraditi baziliku u čast BDMarije. Tamo smo u Solinu, 1976. započeli našu veliku devetnicu vjerničkog hoda, koja je poslije preko Knina i Nina završila velebnim euharistijskim kongresom u Mariji Bistrici 1984. Na nadgrobnoj ploči naše kraljice Jelene stoji da je bila žena kralja Krešimira i majka kralja Držislava; da je dugo vladala i bila "majka siročadi i zaštitnica udovica".

3. Današnja svetica, sveta Jelena, svoj visoki položaj, rekao sam, iskoristila je da čini dobro, pa je pritjecala u pomoć bijednicima svake vrste. A kao žena i majka imala je veliki utjecaj na svoga sina cara Konstantina koji je spomenutim pravnim aktom donio nova pravila u državi. Tim pravnim činom okončan je višestoljetni progon kršćana i doneseno načelo slobode vjeroispovijesti. Bio je to akt o toleranciji i ravnopravnosti svih vjera u državi. Zbog toga knjiga Mudrih izreka veliča “ženu vesnu”, jer ona vrijedi više nego biserje i zaslužuje svaku hvalu, jer se boji i poštuje Gospodina. Zato pisac Ponovljenog Zakona danas određuje: “Slušaj Izraele, riječi koje ti danas naređujem neka se urežu u srce tvoje! Napominji ih svojim sinovima i govori o njima kad sjediš u kući ili ideš putem; kad lijegaš i kad ustaješ. Ispiši ih na dovratnicima kuće svoje i na vratima svojim! A te su riječi: Ljubi Gospodina, Boga svoga, svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom snagom svojom!

Uz ime cara Konstantina i njegovu pobjedu 312., koja je prethodila Milanskom ediktu, vezana je predaja o viđenju znamenja križa na nebu s popratnim glasom: “U ovom ćeš znaku pobijediti”. U prigodi spomena svete Jelene prisjećamo se i tog događaja o znaku križa. Kristov križ je, naime, jedini pravi znak naše pobjede. U čemu je mudrost i njegovo značenje? U tomu što križ uvijek stavlja Boga na prvo mjesto. I postaje naš orijentir koji utjelovljuje one dvije Božje zapovijedi: Ljubi Boga nadasve (vertikala), a bližnjega svoga kao sebe samoga (horizontala). Kad u životu ostvarimo te dvije zapovijedi, mi postajemo križonoše, pravi kršćani koji znaju što vjeruju. Učitelju, koja je zapovijedi najveća u Zakonu? Čuli smo kako Isus odgovara: “Ljubi Gospodina Boga svim srcem svojim i svom dušom svojom, a bližnjega svoga kao sebe samoga. O tim dvjema zapovijedima visi sav Zakon i Proroci”. Mogli bismo stoga zaključiti da je to poruka i današnje svete, svete Jelene Križarice.

Rivanj, 18. kolovoza 2014.

NAŠI POKOJNI

PREMINUO DON ANTE IVANČEV, SVEĆENIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Don Ante Ivančev, svećenik Zadarske nadbiskupije, okrijepljen otajstvima vjere, preminuo je u 77. godini života i 52. godini svećeništva u srijedu 2. srpnja u Općoj bolnici Zadar. Misu zadušnicu u župnoj crkvi sv. Kuzme i Damjana i sprovodne obrede u njegovoj rodnoj župi Brbinj na Dugom otoku, gdje je pokopan u grobnici svojih roditelja, u petak 4. srpnja predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. U ime svećenika Zadarske nadbiskupije, od don Ante se prigodnim riječima oprostio don Srećko Frka Petešić, ravnatelj Svećeničkog doma u Zadru gdje je don Ante živio od 2007. g.

Ante Ivančev Don Ante je rođen 26. svibnja 1938. g. u otočkom glagoljaškom mjestu Brbinj u obitelji Bože i Ruže r. Alkante, a u župnoj crkvi sv. Kuzme i Damjana u Brbinju kršten je 19. lipnja 1938. g.

U njegovoj ranoj dječjačkoj dobi umro mu je otac, te je o njegovom ljudskom i vjerničkom odgoju u cijelosti brinula majka koja ga je do svoje smrti marljivo pratila u župama gdje je bio župnik, samozatajno služeći Crkvi podrškom svome sinu na putu duhovnog poziva. Uz majku koja je doprinijela njegovom izboru svećeništva, na don Antu su utjecali i župnici Šime Sturnela, Ivan Zorica i Riko Finka, kojeg je don Ante osobito volio i poštovao. Oni su bili župnici Brbinja koji su u teškom ratnom i poratnom vremenu hrabro i uzorno gradili vjerski i liturgijski život Dugo-otočana.

Don Ante je osnovnu školu pohađao u Brbinju, gimnaziju u Zadru, a studij teologije u Zagrebu i Zadru (1957.-1963.). Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1963. u Zadru, po rukama zadarskog nadbiskupa Mate Garkovića. Prva župa don Ante bila je Poljica i Dračevac Ninski, 1963. g. U župnoj kući u kojoj je tada živio, bila je i mjesna škola. Sedam godina u tom zahtjevnom vremenu hrabro je izdržao, i to ga je dodatno ojačalo u svećeničkom pozivu. Iz župe Bokanjac u Zadru koju je preuzeo 1970. g., poslužuje i Visočane od 1972. g. i Dračevac Ninski od 1978. g. U njegovo vrijeme tu je izgrađena nova crkva Srca Isusova koja je dovršena 1980. g.

Župnik Zemunika i Galovca bio je od 1985.-1988. g., kada preuzima župe Pridraga i Smilčić te je imenovan dekanom Novigradskog dekanata. Bio je župnik Vrsi i Poljica (1990.-1993.), Privlake i Vira (1993.-2007.) i Ljupča (2008.-2010.), kada zbog srčanih tegoba mora umiroviti svoju župničku službu. U tom vremenu, kad god su mu tjelesne snage to dopuštale, pomagao je subraći u služenju mise kao zamjena i ispovijedanju za posebne prigode, te je rado sudjelovao na svim slavljinama u zadarskoj katedrali sv. Stošije. Čim se zdravstveno oporavio, zatražio je da mu se opet dodijeli župa, te je 2012. g. imenovan župnikom Crnoga.

Don Ante je podržavao i ohrabrivao pastoralne inicijative subraće svećenika, sklon djelu Nove evangelizacije i crkvenim pokretima, te se radovao aktivnom angažmanu vjernika laika u Crkvi. Poticao je održavanje euharistijskog klanjanja u župama, gajeći pobožnost prema Presvetom oltarskom sakramentu. Njegovao je marijansku pobožnost i bio član marijanskog pokreta Cenakul. Don Antu, elokventnog govornika i žarkog propovijednika, krasilo je odgovorno i brižno pripremanje homilija, urednost i pedantnost.

Željan dopune i širenja svojih vidika, kao ljubitelj stjecanja novih znanja, redovito je sudjelovao

na tribinama, duhovno-kulturnim događanjima, predstavljajima knjiga i sličnim događajima u zadarskom sjemeništu, klasičnoj gimnaziji, nadbiskupskoj knjižari 'Verbum' i svakoj inicijativi organiziranoj na nadbiskupijskoj razini. U oproštajnoj riječi od subrata Ante koji je 2013. g. proslavio svoj zlatni, pedesetogodišnji svećenički jubilej, don Srećko je rekao da je don Ante za života služio 31 455 misu, te u svojoj oporuci osobito zahvaljuje Bogu na svećeničkom pozivu i odazivu.

U homiliji je nadbiskup Puljić rekao da je don Ante kao Kristov učenik, okrenut prema nebu i s križem u ruci, za života poručivao kako je jedino u svjetlu uzvišene tajne Kristove muke, smrti i uskrsnuća moguće shvatiti tajnu ljudskog rađanja i umiranja.

„Blago čovjeku kad na prijelazu ima svjetlo vjere koja mu obasjava životnu putanju. Don Ante je navješćivao to Svjetlo pedeset i jednu godinu“ rekao je mons. Puljić, zahvalivši Bogu za don Antino svećeničko svjedočanstvo, za sve dobro što je činio, propovijedao i dijelio svete tajne.

Nadbiskup i Frka Petešić osobito su zahvalili redovnicama sv. Vinka Paulskog u zadarskom Svećeničkom domu koje požrtvovno skrbe o starijim svećenicima, te su brinuli i o don Anti u danima njegovih zdravstvenih teškoća koje je prikazivao Bogu za potrebe Crkve i ljudi koje je uvijek susretao s radošću, u želji da ih ohrabri i daruje im brižnu pastirsku i prijateljsku riječ. Uz zadarski prezbiterij i redovništvo, don Antu su ispratili i sestra Anka sa suprugom Bertom, nećaci s obiteljima, rodbina i brojni prijatelji i župljani iz župa u kojima je služio.

PREMINUO DON IVAN KEVRIĆ, SVEĆENIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Don Ivan Kevrić, svećenik Zadarske nadbiskupije, preminuo je u petak 8. kolovoza u 68. godini života i 44. godini svećeništva. Misu zadušnicu i sprovodne obrede u utorak 12. kolovoza u crkvi sv. Mihovila i na groblju u Visočanima gdje je pokopan, predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Kevrić je rođen u Visočanima 22. kolovoza 1946. g. u obitelji Mile i Ljube r. Dušević, koji su odgojili još trojicu sinova i kćer. Za svećenika je zaređen po rukama zadarskog nadbiskupa Marijana Oblaka, u Zadru 29. lipnja 1971. g., kada se, rekao je mons. Puljić u homiliji mise zadušnice, diljem Lijepe naše širio optimistični duh i nadanje Hrvatskog proljeća u kojem je i don Ivan svim srcem i dušom aktivno sudjelovao. Osnovnu školu pohađao je u Visočanima i Poličniku do 1961. g., a gimnaziju u Nadbiskupskom sjemeništu 'Zmajević' u Zadru od 1961.-1965. Bogosloviju je pohađao u Splitu od 1966.-1967. i u Zadru od 1968.-1969. Studirao je i na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu (1970.-1972.), gdje je 1972. g. diplomirao. Don Ivan je bio upravitelj župa Povljana, Dinjiška i Vlašići na Pagu (1972.-1976.), te dugogodišnji župnik Poličnika i Suhovara (1976.-1996.) i poslužitelj Visočana (1985.-1989.). God. 1996. imenovan je župnikom Turnja i poslužiteljem župa Sv. Petar i Sikovo. Bio je župnik Radovina (1997.-2008.) i Visočana (1997.-2012.) i dekan Zemuničkog dekanata (1998.-2004.). God. 2012. razriješen je službe župnika u Visočanima zbog bolesti, te je zadnje dvije godine života proveo u Svećeničkom domu u Zadru.

Iako narušenog zdravlja, taj revni župnik, graditelj, uporni i marljivi kulturni radnik, plemeniti zaljubljenik u hrvatski dom, zemlju i narod, poticao je na bogoljublje i domoljublje kada se to nije smjelo. Ni u mirovini u duhovnom stvaralaštvu nije mirovao. Do zadnjeg dana s povećalom je marljivo čitao knjige i sam ih pisao. Volio je pisanje, svjestan značenja zapisane riječi o istini zbivanja i djelovanja istaknutih pojedinaca kroz povijest. Prvo djelo objavio je 2002. g. U zadnjih

dvanaest godina objavio je trinaest knjiga. To su monografije Visočane (2002.), Radovin (2004.), Visočane II (2005.), Župa Poličnik (2006.), zbirka pjesama 'Majka' (2007.), putopis 'Osam dana u Svetoj Zemlji' (2008.), autobiografski/povijesni roman 'Don Trpimir I' (2009.), Don Trpimir II (2010.), biografija isusovca rodom iz Visočana, 'O. Josip Milunović – Život i djelo (2011.), zbirka priča 'Jutarnja Danica – Priče i razmišljanje seoskog župnika' (2012.), zbirka pjesama 'Užareno nebo' (2013.), roman 'Krčevina' (2013.). Posljednja knjiga pod nazivom 'Domovinski rat 1990.-1995. – Župnikov ratni dnevnik u Poličniku i okolici' (2014.) objavljena je prije nekoliko mjeseci. Župe Poličnik, Suhovare i Visočane u kojima je služio u Domovinskom su ratu bile na prvoj crti bojišnice, a don Ivan je, kao uzoran pastir, hrabro s narodom proživio ratne strahote te je vodio i ratni dnevnik. Izlažući se riziku gubitka života, don Ivan je obilazio hrvatske branitelje, hrabrio ih, slavio s njima mise u podrumima i garažama, bivajući im velika duhovna podrška. Dobitnik je nagrada za životno djelo Općine Poličnik, zbog doprinosa kao župnik Poličnika, te Općine Ražanac, u čijoj je župi Radovin služio.

U ime svećenika i redovnica, od don Ivana se prigodnom rječju oprostio kanonik don Srećko Frka-Petešić, ravnatelj Svećeničkog doma u Zadru. Pročitao je ulomak iz don Ivanove oporuke koju je napisao 12. srpnja 2014. g.: "Želja mi je da moje tijelo počiva u grobnici moga dida Mate, oca Mile i matere Ljube, u sjeni starodrevne crkve sv. Mihovila Arkandela, među mojim dragim Visočancima kojima sam darovao najveći dio svoga života u zemlji Hrvatskoj svojih Visočanaca!". Don Ivanu je zahvalio i župnik Visočana, don Damir Juričin.

U oproštajnoj riječi, prijatelj don Ivana, književnik Ante Tičić. Tičić je rekao da je don Ivan po zanimanju bio teolog svećenik, a po vokaciji umjetnik: prozaik, pisac monografija, putopisac, kronolog, pjesnik i obnovitelj mjesnih crkava.

Župljanka Povljane, gdje je don Ivan došao kao mladomisnik 1972. g., rekla je „Kad ste otišli iz naše župe, niste nas zaboravili, uvijek ste se rado vraćali, pratili nas u najtežim trenucima, dolazili ste na sprovode i uvijek našli toplu riječ utjehe kao čovjek, prijatelj, svećenik“ Ostavili ste neizbrisivi trag u svima nama koji smo bili dionici Vašeg uzvišenog poziva, Vašeg svećeništva“. O Dragan Majić, DI, u govoru na ispraćaju rekao je kako su dani don Ivana bili plodonosni, na čast Bogu, Crkvi i hrvatskom narodu. Nesebično je izgarao kao dobri pastir za povjereno stado. „Kroz život te nosila dobrota i ljubav prema vječnim vrednotama Boga, čovjeka i hrvatske domovine. Duše si odgajao, klonule hrabrio i svugdje u opustjelim župama gradio. Bio si beskompromisan, dosljedan, sa spoznatog Kristovog puta nisi skretao. O. Dragan je rekao da je don Ivan Kevrić pokazao kako se i u najtežim životnim situacijama može biti i ostati uspravan.

PREMINUO DON FRANJO HRG, SVEĆENIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Don Franjo Hrg, umirovljeni svećenik Zadarske nadbiskupije, koji je preminuo u utorak 2. rujna, pokopan je u četvrtak 4. rujna u svom rodnom gradu Ivancu, gdje je proveo godine umirovljenja.

Sprovodne obrede na gradskom groblju u Ivancu predvodio je varaždinski biskup mons. Josip Mrzljak u zajedništvu s 50-tak svećenika, a oproštaju su nazočili članovi obitelji, rodbina, redovnice i mnoštvo vjernika ivanečke i okolnih župa u kojima je pastoralno pomagao. Misu zadušnicu u župnoj crkvi sv. Marije Magdalene predvodio je don Tomislav Baričević, izaslanik zadarskog nadbiskupa mons. Želimira Puljića. Riječi oproštaja uputili su ivanečki župnik vlč. Zoran Gložinić, zatim ivanečki župnik u vrijeme njegova umirovljenja vlč. Stjepan Najman, preč. Valent Posavec u ime svećenika Gornjovaraždinskog dekanata te Danijela Hudoletnjak u ime vjernika ivanečke župe.

Don Franjo Hrg, sin Franje i Marije r. Habek, rođen je 13. kolovoza 1932. godine u Ivancu gdje je odrastao uz brata Antuna i sestru Anku. Nakon završene osnovne škole upisuje Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju u Zagrebu kao pitomac Sjemeništa, a potom Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu. Za svećenika Zadarske nadbiskupije zaređio ga je 16. lipnja 1957. godine mons. Mate Garković, zadarski nadbiskup. Mladu misu proslavio je u Ivancu na sam župni blagdan sv. Marije Magdalene.

U rujnu 1957. g. imenovan je župnikom Selina i Starigrada-Paklenice. Godine 1963. odlazi za upravitelja župa Turanj i Sv. Filip i Jakov, gdje ostaje do 1981. kada je imenovan župnikom u Kalima i poslužiteljem župe Kukljica. Potom 1985. godine postaje župnikom Privlake i upraviteljem župe Vir. Zbog bolesti, u srpnju 1990. razriješen je svih službi, odlazi na odmor radi liječenja i oporavka te se vraća u svoj rodni Ivanec. Ratna zbivanja tih godina onemogućuju mu povratak u matičnu biskupiju, pa je umirovljen u rujnu 1991. Svojim iskustvom i zrelošću pomagao je u pastoralu svoje rodne župe, okolnim župama Gornjovaraždinskog dekanata, te u ivanečkom samostanu klanjateljica Krvi Kristove. Redovito i rado sudjelovao je na svim svećeničkim susretima i slavlja u dekanatu, te pružao dragocjenu pomoć župnicima u svim pastoralnim potrebama kao pouzdan, savjestan i vrijedan svećenik. Za slavlje svetih misa i propovijedi posebno se brižno pripremao. Svim svećenicima i vjernicima iza sebe ostavio je trag dobrote, topline i prijateljstva. Vlastitim sredstvima pomogao je niz radova u župi, a financirao je i podij s nadstrešnicom za misu na otvorenom pokraj vidikovca na vrhu Ivanščice. Također se rado uključio u život grada Ivanca, neprestano je bio među ljudima, svojim Ivančanima koji ga pamte kao vedrog i nasmijanog don Franu koji je osobito rado boravio u prirodi, svom vinogradu i na obližnjoj Ivanščici. Godine 2007. proslavio je u Ivancu i zlatnu misu. Posljednjih godina polako su ga zbog bolesti napuštale tjelesne snage, te je okrijepljen svetim sakramentima preminuo u Caritasovu Domu za starije i nemoćne Sv. Ivan Krstitelj u Ivancu u 83. godini života i 58. godini svećeništva.

U homiliji je don Baričević rekao da izražava sućut u ime nadbiskupa Puljića i zadarske mjesne Crkve. Govoreći o svećeničkom djelovanju don Frane, kazao je kako je ono bilo ispunjeno mnogobrojnim teškoćama, ali je po svojem duhovnom životnom primjeru ostao u sjećanjima mnogih vjernika župa u kojima je djelovao.

ODREDBE

Br. 975/2014.

Zadar, 6. kolovoza 2014.

Predmet: Dani duhovnih vježbi

Župnim uredima i svećenicima u Nadbiskupiji

Direktorij za službu i život prezbitera (2013.) govori kako "duhovno iskustvo Crkve pokazuje da su dani duhovne sabranosti i duhovne vježbe prikladno i djelotvorno sredstvo za trajnu izgradnju klera" (br. 103). A Zakonik kanonskog prava obvezuje klerike neka nastoje posvetiti se duhovnoj sabranosti, prema propisima krajevnog prava (kan 276 & 4). U duhu navedenih smjernica u pastoralnom centru Gospićko-senjske biskupije "Majke Crkve" u Mukinjama održane su od 6. do 9. srpnja 2014. duhovne vježbe za svećenike koje je vodio don Lush dr. Gjergji. Glavna tema duhovnih vježbi bila je "Svećenik - Kristov učenik".

Donosim u prilogu program duhovnih vježbi za svećenike u drugim biskupijama gdje je potrebno na vrijeme se javiti i osigurati smještaj. Neka svećenici prema uhodanoj praksi donesu potvrdu na Ordinarijat o obavljenim duhovnim vježbama.

Želim plodnu duhovnu obnovu uz pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup

Broj: 1078/2014.

Zadar, 18. kolovoza 2014.

Predmet: 38. KATEHETSKI DAN ZADARSKE NADBISKUPIJE

Svim svećenicima, redovnicima, redovnicama, bogoslovima, vjeroučiteljima i župnim katehetima Zadarske nadbiskupije

Draga braćo i sestre!

S radošću vas pozivam na 38. Katehetski dan Zadarske nadbiskupije koji će se održati u srijedu 3. rujna 2014. godine, u prostorijama župe Uznesenja BDM na Belafuži u Zadru, sa sljedećim programom:

9.00 sati: Sveta Misa (predvodi Nadbiskup u koncelecijaciji sa svećenicima).

Za koncelecijaciju treba ponijeti liturgijsko ruho i bijelu stolu.

10.00 sati: Uvodna riječ: Mons. dr. Želimir Puljić, nadbiskup

10.15 sati: Predavanje: prof. doc. dr. sc. Nikola Vranješ:

Župa i pastoral braka i obitelji u svjetlu apostolske pobudnice Evangelii gaudium

11.00 sati: Stanka i okrijepa

11.30 sati: Rad u skupinama

12.30 sati: Izvješće o radu u skupinama

13.00 sati: Plenum - Događanja u Nadbiskupiji u novoj pastoralnoj godini 2014./2015.

13.30 sati: Zajednički objed

Sve vas s radošću očekujem i u Gospodinu pozdravljam,

† Želimir Puljić, nadbiskup

ODREDBE

Br. 1086/2014.

Zadar, 19. kolovoza 2014.

Predmet: Prigodne obavijesti o hodočašću u Udbinu i Mariju Bistricu

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici!

Hodočašća i pučke pobožnosti bile su i ostale izvrstan i prokušan način odgoja u vjeri. Na njima se ljudi upoznaju, uče moliti i dijeliti slične radosti i probleme. A vjera, znamo, nije samo individualna i osobna, nego i zajednička stvarnost. Zbog toga treba razvijati osjećaj za te pobožnosti. Njima je Kongregacija za Božanski kult posvetila poseban Direktorij, a prevela ga je i objavila KS 2003.

1. Hodočašće na Udbinu, 30. kolovoza 2014. Dan hrvatskih mučenika na Udbini, slavi se ove godine u subotu, 30. kolovoza 2014. Euharistijsko slavlje počinje u 11 sati, a predvodi ga sisački biskup, mons. dr. Vlado Košić. Prije Sv. Mise je pobožnost Križnoga puta u 9.00 sati (od crkve Sv. Marka na Krbavskom polju prema Crkvi hrvatskih mučenika na Udbini).

Potičem župnike neka animiraju vjernike da se odazovu na proslavu Dan hrvatskih mučenika na Udbini. Detaljne napomene i tehničke upute župnicima i voditeljima hodočasnika poslao je Ordinarijat Gospičko-senjske biskupije na župne urede kako bi se informiralo vjernike.

2. Hodočašće u Mariju Bistricu 20. rujna 2014. U trogodišnjem 'hodu u vjeri' u našoj Nadbiskupiji, u Godini obitelji, predviđeno je nadbiskupijsko hodočašće u nacionalno marijansko svetište, u Mariju Bistricu. Hodočašće je planirano u subotu, 20. rujna 2014. sa sljedećim rasporedom: Misno slavlje u Svetišu u 11 sati; pobožnost Križnoga puta u 16 sati, a u 18 sati povratak.

Molim gospodu Dekane neka u suradnji sa Nadbiskupijom preuzmu organizaciju hodočašća i duhovnog vodstva u autobusu. Dostavlja se u privitku ponuda autoprijevoznika za hodočašće u Mariju Bistricu.

S poštovanjem uz pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup

Br. 1124/2014.

Predmet: Kolekta za izgradnju župne crkve u Kninu, 15. rujna 2014.

Svim župnim uredima i Samostanima u Nadbiskupiji

I ove godine, temeljem odluke Hrvatske biskupske konferencije (Zagreb, 13-15. svibnja 2014.), u svim župama i javnim oratorijima diljem Hrvatske, učinit će se kolekta 14. rujna 2014. za izgradnju crkve Gospe Velikog hrvatskog krsnog zavjeta u Kninu. Značenje Knina najprije kao prijestolnice hrvatskog kraljevstva, a danas simbola slobodne hrvatske države, ne treba posebice opisivati. Prikupljenim sredstvima prošle godine nastavljeni su radovi na crkvi Gospe Velikog hrvatskog krsnog zavjeta, a želja je šibenskog biskupa da za 20. obljetnicu Vojno-redarstvene akcije Oluja (5. kolovoza 2015.) bude posvećena i darovana hrvatskom narodu. U tom vidu obratio se 18. kolovoza 2014. šibenski biskup mons. Ante Ivas (br. 496/2014), te zamolio vjernike i dobrotvore u našoj Nadbiskupiji da se odazovu i ugrade sebe u taj sakralni objekt koji nadilazi značenje samoga grada Knina.

Imajući u vidu odluku HBK i zamolbu šibenskog biskupa, mons. Ante Ivasa, i provincijala Provincije Presv. Otkupitelja, fra Joška Kodžomana, ovim određujem:

a. Neka su u svim župnim crkvama i javnim oratorijima u nedjelju 7. rujna oglasi da je u nedjelju 14. rujna 2014. kolekta namijenjena za pomoć gradnje župne crkve u Kninu.

b. Prikupljena pak sredstva neka se upišu u blagajnički dnevnik župe i odmah dostave na Ordinarijat s naznakom 'kolekta za Knin'.

Naša pomoć koju ćemo te nedjelje prikupiti bit će vidljivi znak povezanosti sa Šibenskom Crkvom, ali i zajedništva čitavog naroda s vjernicima u Kninu. Ukoliko netko želi saznati još više informacija o gradnji i izgledu crkve, kao i imena donatora može potražiti detalje na web stranicama Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja: www.franjevci-split-knin.com

Svima koji će se uključiti u ovu dobrotvornu akciju zahvaljujem i zazivam na sve Božji blagoslov i Gospinu zaštitu,

Zadar, 26. kolovoza 2014.

† Želimir Puljić, nadbiskup

Zadar, 27. kolovoza 2014.

Br. 1127/2014.

Predmet: Susret dekana 17. rujna 2014. u 10 sati u Ordinarijatu

Poštovani gospodine Dekane,

Ovim Vas pozivam na susret dekana u Velikoj dvorani Ordinarijata, 17. rujna 2014. u 10 sati. Povodom treće godine vjere, koja će biti u znaku euharistije, dostavio sam svećenicima dopis 'praktični poticaji' o kojima bih popričao s vama dekanima nakon vašeg susreta sa svećenicima u dekanatu.

a. Molim vas, stoga, prodiskutirajte sa svećenicima o izloženim točkama. I tražite njihove prijedloge i sugestije.

b. Isto tako prikupite informacije s terena:

- Najprije gledom na hodočašće u Mariju Bistricu, 20. rujna 2014.: Koliko se hodočasnika prijavilo? Ima li nekih prijedloga što se tiče programa u svetištu?

- Gledom na euharistijsko klanjanje: kada i kojim danima se održava u pojedinim župama?

- Gledom na euharistijski blagoslov na prvu (mladu) nedjelju, vidite ima li to u dekanatu i gdje?

- Gledom na euharistijski kongres, popričajte o tomu je li moguće imati dekanatske ili regionalne prije zajedničkog, nadbiskupijskog. Ako da, kada i gdje?

Neka nam ovo razdoblje pomogne u rastu naše euharistijske vjere i svijesti odgovornosti koju nam je Božja Providnost povjerila na našem krštenju i svetom ređenju. Svima pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup

Br. 1128/2014.

Zadar, 27. kolovoza 2014.

Predmet: Nekoliko praktičnih poticaja za Godinu euharistije 2014/2015.

Svećenicima u Nadbiskupiji

Gledom na program euharistijske godine dostavljam konkretne poticaje za diskusiju kad vas dekan okupi na dekanatskom sastanku. Planirao sam, naime, imati susret s dekanima 17. rujna 2014. Oni će onda na tom sastanku donijeti vaše prijedloge i primjedbe.

1. Budući da će hodočašćem u Mariju Bistricu završiti druga godina vjere koju smo posvetili osobito obiteljskoj problematici, predlažem da treća godina započne prvom nedjeljom u listopadu. Prve ili mlade nedjelje su bile povezane s euharistijskim blagoslovom.

2. Svećenici, katehistice i katehete posebice su pozvani tijekom godine upoznavati vjernike, učenike i đake s osnovnim rubrikama misala (kroz kateheze ili homilije). Ovo je također osobita prigoda proučavati i drugima preporučiti važne crkvene dokumente koji govore o liturgiji i svetim sakramentima.

3. Neka se stoga iskoristi ova godina pa upućuje vjernike, učenike i đake o nekim praktičnim stvarima, kao napr.:

- kako i zašto se vladati u crkvi;
- kada i kako se križati i pokloniti;
- kada sjediti, klečati i stajati.

4. Budući da je misa središte župnog života, valja animirati zajednicu da aktivno sudjeluje molitvom i pjesmom. U tom vidu korisno je potrebno:

- imati liturgijsku skupinu u župi;
- oformiti biblijsku skupinu;
- imati crkveni zbor (ili zborove);
- imati skupinu ministranata;

(Vidi: Vjernički krugovi –ima ih 19. U: Župna kateheza, ZG 2000, br. 7, str. 18.)

5. Obilježiti svečano godišnjicu posvete crkve. Iskoristiti godišnjicu pa objaviti informacije o njezinoj povijesti, kao i o zaslužnim pojedincima i obiteljima koje su se istaknu u njezinoj gradnji i održavanju.

6. Ne zaboraviti obvezu da se povremeno (mjesečno) odnese bolesnicima Presveti sakrament da tako i oni sudjeluju na euharistijskom zajedništvu.

7. Onima koji su u neregularnom stanju, pa ne mogu sudjelovati kod stola Gospodnjega, dati potrebno objašnjenje. I pratiti njihov duhovni život.

8. Budući da Crkva posjeduje golemo umjetničko blago, koje je inspirirano euharistijskom pobožnošću, bit će korisno katehezom obuhvatiti i tumačiti značenje oltara, svetohraništa, slika, mozaika, kaleža, patena, pokaznica, liturgijske odjeće, baldahina, procesionalnih križeva i dr. Gledom pak na svetu glazbu ima puno himni, misa, graduala i moteta koji mogu pomoći boljem razmišljanju nikad do kraja razumljivog Otajstva vjere.

9. U dobro sekulariziranoj kulturi, koja zaboravlja Boga i odgaja čovjeka kako se može živjeti

ODREDBE

samodostatno bez njega, valja koristiti sva moguća sredstva i načine da ljudi shvate kako je stvaranje bez Stvoritelja osuđeno na nestanak. "Ne smijemo se bojati govoriti o Bogu i uzdignuta čela nositi znakove svoje vjere", govorio je svojevremeno sveti Ivan Pavao II. On je smatrao da je "pogrješno misliti da bi javno pokazivanje vjere moglo povrijediti potrebnu autonomiju države i građanskih institucija, ili čak ohrabriti izraze netrpeljivosti". Naprotiv, on je pisao da "kultura euharistije promiče kulturu dijaloga koji u njoj nalazi jakost i hranu" (Vidi: Apostolsko pismo "Ostani s nama, Gospodine", br. 26).

10. Uspjeh Godine euharistije, koja može biti osobita godina milosti za našu nadbiskupiju, zavisiće od naše osobne vjere i naše molitve. Valja stoga slaviti, primati i častiti euharistiju onim žarom i vjerom kako su to radili sveci i blaženici. Potrebno je zato da svi većim žarom svjedočimo ono što vjerujemo. Posebice pak potrebno je da zaređeni službenici češće misle na one preporuke s ređenja: "Vjeruj što propovijedaš i svoj život uskladi s onim što u službi vršiš!"

11. Znakovite su u tom vidu riječi svetog Ivana Pavla II. koje je uputio misnicima uz Godinu euharistije: "Svećenici, koji svakog dana ponavljate riječi posvete i koji ste svjedoci i navjestitelji velikog čuda ljubavi koje se događa po vašim rukama, dopustite milosti ove osobite godine da djeluje u vama. Slavite svakog dana svetu misu onom radošću i žarom kao što ste je prvi put slavili. I zastanite rado u molitvi pred svetohraništem". (Apostolsko pismo "Ostani s nama, Gospodine", br. 30). Ovim poticajnim riječima nemam što dodati osim želje i molitve neka tako bude.

† Želimir Puljić, nadbiskup

Broj: 1192/2014.

Zadar, 29. kolovoza 2014.

Predmet: Kolonije bogoslova Zadarske nadbiskupije - obavijest

Svim bogoslovima Zadarske nadbiskupije

Poštovani bogoslovi,

Ovogodišnje kolonije bogoslova Zadarske nadbiskupije bit će u župi Rođenja Bl. Djevice Marije u Selinama, i trajat će od 9. do 11. rujna 2014.

Sa sobom je potrebno ponijeti Časoslov. Detaljnije informacije dobit ćete naknadno.

S poštovanjem Vas pozdravljam i želim svako dobro od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup, v.r.

Broj: 1244/2014.

Predmet: Poziv na molitvu za progonjene kršćane u Iraku i mir u Ukrajini

Dostavlja se priopćenje iz Tajništva HBK kojim se poziva na molitvu za progonjene kršćane u Iraku i mir u Ukrajini, 14. rujna 2014.:

Imajući u vidu teško ratno stanje i traume koje smo i sami u nedavnoj povijesti proživjeli, a sada se to događa u dvjema državama, u Iraku i u Ukrajini, u kojima su ratna žarišta pokazala svu opasnost i strahote stradanja nevinih ljudi, hrvatski biskupi su odlučili pozvati na molitvu za sve one koji pate zbog ratnih nemira i stradanja.

Biskupi stoga pozivaju svećenike, redovnice i redovnike, kao i sve vjernike laike i ljude dobre volje da u nedjelju, 14. rujna 2014., kad se slavi Uzvišenje svetog križa, uprave svoje žarke molitve za mir u Ukrajini i u Iraku.

Neka naše skromne molitve, po zaslugama muke i smrti Gospodina našega Isusa Krista i po neizmjerne vrijednosti njegova križa, pomognu da zasja konačno progonjenim kršćanima u Iraku i diljem svijeta toliko žučna sloboda. A uznemirenim stanovnicima Ukrajine neka se povрати stabilnost i mir.

Zagreb, 6. rujna 2014.

Biskupi HBK

* * * * *

Ovom priopćenju prilaže se i nekoliko prikupljenih informacija koje mogu poslužiti kao objašnjenje ljudima za ovaj poziv na molitvu:

1. Ovog ljeta naše su misli posebice bile okrenute prema dvjema državama u kojima su ratna žarišta pokazala svu opasnost i strahote stradanja nevinih ljudi. To su Irak i Ukrajina o kojima su nas mediji obilato izvješćivali. I papa Franjo se u više navrata o tomu očitovao. Osobito je bilo dirljivo pismo iračkog svećenika don Benhama Benoka iz Bartelle, malenog mjesta blizu Mosula, koje je uputio papi Franji 18. kolovoza 2014.. Čitali smo kako je Papa odmah sutradan nazvao telefonom hrabrog pastira da preko njega pozdravi i ohrabri progonjene iračke kršćane. „Svetosti, situacija u kojoj se nalaze Vaše ovčice jedna je. Umiru i nemaju hrane. U „Pismu suza“, kako je naslovio svoj dopis, don Behnam opisuje stanje u kojem žive tisuće iračkih kršćana. „Želim Vam zahvaliti iznad svega što nas uvijek nosite u svom srcu. Prikažite nas na oltaru na kojem slavite misu kako bi Bog izbrisao naše grijeha i smilovao nam se, te uklonio od nas ovaj kalež. Pišem pismo svojim suzama, jer se nalazimo u mračnoj dolini okruženi krdom divljih vukova. Svetosti, strah me gubitka malenih, osobito novorođenih koji su iz dana u dan sve slabiji. Bojim se da ih smrt ne odnese. Pošaljite nam svoj blagoslov kako bismo imali snage ići naprijed i izdržali barem još malo“. Papa je duboko potresen sadržajem pisma zahvalio svima koji brinu o prognanima i izrazio svoju blizinu progonjenim kršćanima. Obećao je učiniti sve što može kako bi njihovu trpljenju i muci došao kraj, te blagoslovio kršćane i zamolio Gospodina da sačuva njihovu vjeru.

Dovoljno je sjetiti se kako su islamistički ekstremisti u lipnju ove godine preuzeli kontrolu nad Mosulom, a mjesec dana kasnije, 18. srpnja 2014. naredili kršćanima neka napuste grad, prijeđu

na islam ili da plate porez zato što su kršćani. U suprotnom bit će pogubljeni. Isto tako treba znati da je u Iraku do 2003. živjelo više od milijun kršćana, te da je danas u Mosulu ostalo tek 20-ak kršćanskih obitelji. Nikakvo onda čudo što je i papa Franjo na upit u zrakoplovu prigodom povratka iz Južne Koreje, odobrava li američko bombardiranje, odgovorio: „U slučajevima gdje postoji nepravedna agresija, dopušteno je 'zaustaviti' nepravednog agresora. Naglašavam glagol: zaustaviti. Sredstva kojima se može zaustaviti moraju biti razmotrena.. Zaustaviti nepravednog agresora je pravo da ne bi činio zlo. Kad postoji nepravedni agresor, treba ga zaustaviti“. I europski biskupi (CCEE) zatražili su svojim pismom od 12. kolovoza 2014. koje su uputili Vijeću sigurnosti Ujedinjenih naroda, neka se zaustavi nasilje nad kršćanima i ostalim vjerskim manjinama u Iraku, kako bi se zaštitilo ljudska prava na život, na sigurnost i vjersku slobodu.

2. Drugo područje osobite zabrinutost jest Ukrajina zbog vojnih operacija u njezinom istočnom dijelu zemlje. Žalost i zabrinutost zbog tih operacija koje dnevno odnose ljudske živote izrazili su članovi Biskupske konferencije Rimokatoličke Crkve u Ukrajini. Oni su u ime klera i laikâ Katoličke Crkve u Ukrajini izrekli sućut rodbini i prijateljima žrtava. Moleći Gospu, Majku mira i pomirenja, neka zaustavi neprijateljstva u Ukrajini kako bi se sporovi rješavali mirnim, a ne vojnim sredstvima, biskupi su pozvali vjernike neka hodočaste na sveta mjesta i mole za mir u zemlji. O konkretnom stanju u Ukrajini mogli smo čitati i u izjavama dvojice ukrajinskih biskupa. Vladika Milan Šašika, iz Mukačeva, rekao je kako je stanje u Ukrajini teško, posebice u dvije pokrajine na istoku zemlje, Lugansk i Donjeck. Tamo, naime ukrajinski vojnici moraju ne samo braniti, nego i oslobađati područje koje su Rusi okupirali. Napomenuo je kako se od početka veljače moli za mir diljem Ukrajine. Jer, nemiri i upotreba oružja opasno je ne samo za Ukrajinu, nego i za mir u svijetu. Kijevski nadbiskup, Svjatoslav Ševčuk, uputio je nedavno otvoreno pismo biskupskim konferencijama diljem svijeta, kao i političkim vlastima, da pomognu ukrajinskim kršćanima. Ukrajina je žrtva ruske vojne agresije, veli nadbiskup, a šutnja i nedjelovanje međunarodne zajednice mogli bi izazvati još veću tragediju. Ukrajini treba potpora čitave kršćanske zajednice i svih ljudi dobre volje. „Potrebne su nam vaše molitve, razboritost, prave riječi i učinkovito djelovanje“, napisao je između ostaloga kijevski nadbiskup u svom pismu.

I papa Franjo u svom Anđeoskom pozdravljanju, 24. kolovoza 2014., posebice je spomenuo „ljubljenju Ukrajinu“, koja je toga dana slavila nacionalni praznik. Povjerio je „Gospodinu Isusu i Gospi čitav narod, njezine sinove i kćeri, kao i njihovu čežnju za mirom i spokojem“. Izvijestio je o pismu jednog ukrajinskog biskupa u kojem opisuje svu svoju bol, te se pomolio za žrtve, za njihove obitelji i sve koji trpe. Na kraju je istakao kako čežnji za mirom ozbiljno prijeti stanje napetosti i sukoba koji ne jenjava u Ukrajini, te nanosi velike patnje stanovnicima te zemlje. Zbog toga su hrvatski biskupi odlučili da u nedjelju, 14. rujna 2014., pozvati na molitvu za sve koji pate zbog ratnih nemira i stradanja. Neka po zaslugama muke i smrti Gospodina našega Isusa Krista zasja progonjenim kršćanima u Iraku i diljem svijeta toliko žučna sloboda. Neka Gospodar povijesti udijeli mir i stabilnost uznemirenim stanovnicima Ukrajine.

Zadar, 5. rujna 2014.

Don Josip Lenkić, kancelar

KRONIKA

LIPANJ

27.- 30.06. O. Nadbiskup je bio u posjetu HKM u Frankfurtu
 28. 06. o. Nadbiskup je podijelio sakrament sv. Potvrde za 107 krizmanika u misiji u Frankfurtu.
 29. 06. U katedrali sv. Bartolomeja u Frankfurtu slavio je s krizmanicima i roditeljima misu zahvalnicu

SRPANJ

02. 07. Održana je sjednica SIC-u kojoj je predsjedao o. Nadbiskup
 04.07. O. Nadbiskup je predvodio sprovodne obrede i sv. Misu zadušnicu u župnoj crkvi u Brbinju za pokojnog don Antu Ivančeva, župnika Crnoga
 06.07. ZAVJETNI BLAGDAN SV. NEDILJICE - VRANA – o. Nadbiskup je predslavio svečanu sv. Misu
 06. – 09. 07. Održane su duhovne vježbe za svećenike Zadarske nadbiskupije u Pastoralnom centru u Mukinjama na kojim je sudjelovao i o. Nadbiskup
 11. 07. Sudjelovao na sjednici Stalnog vijeća HBK u Zagrebu
 21.07-31.07. Boravio na godišnjem odmoru u Pastoralnom centru u Lovranu

KOLOVOZ

05. 08. U Kukljici je održana proslava 500. godina čašćenja Gospe od Sniga na kojem je sudjelovao i o. Nadbiskup predslaveći misno slavlje i predvodeći procesiju brodovima s kipom Gospe od Sniga.
 06. 08. O. Nadbiskup je primio o. Josepha Denkmayera, provincijala Verbita
 10.08. O. Nadbiskup je pohodio Zverinac i slavio prije podne sv. Misu u župnoj crkvi sv. Ignacija, a poslije podne u župnoj crkvi u Božavi
 11.08. U posjet o. Nadbiskupu došli su don Jerko Vuleta i gradonačelnik grada Benkovca gosp. Branko Kutija
 12.08. U Visočanima na groblju slavljani su sprovodni obredi i sv. Misa zadušnica za pokojnog don Ivana Kevrića, koji je umro 8. kolovoza. Obredima i sv. Misi predsjedao je o. Nadbiskup
 13.08. U Nadbiskupskoj palači u Zadru o. Nadbiskup je primio gosp. Lina Zonjića, predsjednika udruge „U ime obitelji“ sa suradnicima
 15.08. SVETKOVINA UZNESENJA BDM – VELIKA GOSPA – o. Nadbiskup je prije podne predsjedao vjerničkom slavlju u Škabrnji, a navečer na Belafuži u Zadru
 16.08. SV. ROKO – u Biogradu je bilo slavlje 20. godina Bratovštine sv. Roka. O. Nadbiskup je predsjedao misnom slavlju i predvodio procesiju s relikvijama sv. Roka ulicama Biograda
 18.08. O. Nadbiskup je prvi put pohodio otok Rivanj, filijalu župe sv. Petra i Pavla na Sestrungu Kod crkve sv. Jelene bilo je slavlje sv. Mise, a potom je uslijedila procesija s likom svetice
 20.08. U Nadbiskupskoj palači u Zadru o. Nadbiskup je primio gosp. Veselka Grubića, veleposlanika RH u Kanadi
 25. 08. ZNANSTVENI SKUP NA TEMU „ZEMUNIK U PROSTORU I VREMENU“ - o. Nadbiskup je sudjelovao na znanstvenom skupu na temu „Zemunik u prostoru i vremenu“ održanom u prostorijama OŠ Zemunik u organizaciji Sveučilišta u Zadru, Zavod za povijesnu znanost HAZU u Zadru te župe Kraljice mira – Kraljice Hrvata u Zemuniku
 30. 08. O. Nadbiskup je sudjelovao na proslavi hrvatskih mučenika na Udbini

IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA

1. Don Tomislav BARIČEVIĆ razrješen je službe župnika u župi Sv. Filip i Jakov i Sikovo i imenovan župnikom u župama: Pridraga i Smilčić. (Dekret broj: 957/2014., od 7. srpnja 2014.);
2. Don Marin BATUR razrješen je službe župnog vikara u župi bl. Alojzija Stepinca u Zadru-Bili brig i šalje se na postdiplomski studij prava u Rim. (Dekret broj: 958/2014., od 7. srpnja 2014.);
3. Don Milivoj Bolobanić razrješen je službe župnika župe Kraljice mira u Zadru-Stanovi i službe Generalnog vikara i odlazi u mirovinu. (Dekret broj: 959/2014., od 7. srpnja 2014.);
4. Don Anđelko BULJAT razrješen je službe župnika župe Uznesenja BDM u Zadru-Belafuža i imenovan župnikom u župama: Benkovac i Bruška. (Dekret broj: 960/2014., od 7. srpnja 2014.);
5. Don Tomislav DUBINKO razrješen je službe župnika u župama: Benkovac i Bruška i imenovan župnikom u župi Sv. Filip i Jakov i Sikovo. (Dekret broj: 961/2014., od 7. srpnja 2014.);
6. Don Roland JELIĆ razrješen je službe odgojitelja u Nadbiskupskom sjemeništu 'Zmajević' u Zadru i vjeroučitelja u Klasičnoj gimnaziji Ivana Pavla II. u Zadru i imenovan tajnikom zadarskog nadbiskupa. (Dekret broj: 962/2014., od 7. srpnja 2014.);
7. Don Mladen KAČAN razrješen je službe župnika u župama: Diklo i Kožino i imenovan župnikom župe sv. Ante Padovanskog u Zadru-Smiljevac. (Dekret broj: 963/2014., od 7. srpnja 2014.);
8. Don Domagoj KELAVA razrješen je službe župnika u župi Gorica-Raštane i imenovan župnikom župe sv. Kasijana u Sukošanu. (Dekret broj: 964/2014., od 7. srpnja 2014.);
9. Don Elvis KNEŽEVIĆ imenovan je župnikom u župama: Silba, Olib i Premuda. (Dekret broj: 965/2014., od 7. srpnja 2014.);
10. Don Darko MARUŠIĆ razrješen je službe župnika u župama: Pašman i Neviđane-Mrljane i imenovan župnikom župe Gorica-Raštane. (Dekret broj: 966/2014., od 7. srpnja 2014.);
11. Don Mario SIKIRIĆ razrješen je službe župnika u župi Pakoštane i imenovan župnikom župe bl. Alojzija Stepinca u Zadru-Bili brig. (Dekret broj: 967/2014., od 7. srpnja 2014.);
12. Don Tomislav SIKIRIĆ razrješen je službe župnika župe Sukošan i imenovan župnikom u župi Kraljice mira u Zadru-Stanovi. (Dekret broj: 968/2014., od 7. srpnja 2014.);
13. Don Dario TIČIĆ razrješen je službe tajnika zadarskog nadbiskupa i ceremonijara i službe rektora crkve sv. Dimitrija u Zadru i imenovan župnikom župe Uznesenja BDM u Zadru-Belafuža. (Dekret broj: 969/2014., od 7. srpnja 2014.);
14. Don Anđelo ZORIĆ razrješen je službe župnika u župama: Soline, Veli Rat, Verunić i Dragove, dok ostaje župnikom župa: Božava i Zverinac. (Dekret broj 970/2014., od 7. srpnja 2014.);
15. O. Ryszard REIKOWSKI, SVD imenovan je župnikom župe Dragove, dok ostaje župnikom župa: Brbinj i Savar. (Dekret broj: 971/2014., od 7. srpnja 2014.);
16. Fra Jakov TEKLIĆ, TOR imenovan je župnikom župa: Soline, Veli Rat i Verunić. (Dekret broj: 972/2014., od 7. srpnja 2014.);
17. Don Jure ZUBOVIĆ razrješen je službe župnika u župama: Pridraga i Smilčić i imenovan župnikom župe Pakoštane. (Dekret broj: 973/2014., od 7. srpnja 2014.);
18. Don Šime ŽILIĆ razrješen je službe župnika u župama: Silba, Olib i Premuda i imenovan župnim vikarom u župi sv. Josipa Radnika u Zadru-Plovanija (Dekret broj: 974/2014., od 7. srpnja 2014.);
19. Don Stanislav WIELINSKI imenovan je župnikom župe Crno, dok ostaje duhovnikom u Nadbiskupskom sjemeništu 'Zmajević' u Zadru. (Dekret broj 976/2014., od 7. srpnja 2014.);
20. O. Piotr PALOWSKI, SVD razrješen je službe župnika u župi sv. Ante Padovanskog u Zadru-Smiljevac i imenovan župnikom u župama: Diklo i Kožino. (Dekret broj: 977/2014., od 7. srpnja 2014.);
21. O. Franek KOWAL, SVD razrješen je službe župnog vikara u župi sv. Ante Padovanskog u Za-

dru-Smiljevac, dok ostaje upraviteljem župe Uznesenja BDM na Ravi. (Dekret broj: 978/2014., od 7. srpnja 2014.);

22. Don Ante DELIĆ imenovan je župnikom župe Vinjerac, dok ostaje župnikom župe sv. Jeronima u Jasenicama. (Dekret broj: 979/2014., od 21. srpnja 2014.);

23. Don Zdravko KATUŠA razrješen je službe župnika u župi Islam Latinski. (Dekret broj: 980/2014., od 21. srpnja 2014.);

24. Don Zbigniew Jacek KORCZ razrješen je službe župnog vikara u župi Kraljice mira u Zadru-Stanovi i imenovan župnim vikarom u župi Pag. (Dekret broj: 981/2014., od 7. srpnja 2014.);

25. Don Zvonimir MIKULIĆ, mladomisnik imenovan je odgojiteljem u Nadbiskupskom sjemeništu 'Zmajević' u Zadru i vjeroučiteljem u Klasičnoj gimnaziji Ivana Pavla II. u Zadru. (Dekret broj: 982/2014., od 21. srpnja 2014.);

26. Don Marino NINČEVIĆ na vlastitu zamolbu razrješen je službe župnika u župi bl. Alojzija Stepinca u Zadru-Bili brig i dopušta se 'subotnje vrijeme' prema Direktoriju za službu i život prezbitera. (Dekret broj: 983/2014., od 21. srpnja 2014.);

27. Don Stjepan VINKO razrješen je službe župnika u župi Vinjerac i imenovan župnikom u župi Islam Latinski, dok ostaje župnikom Slivnice. (Dekret broj: 984/2014., od 21. srpnja 2014.);

28. Don Tomislav VLAHOVIĆ, đakon imenovan je pastoralnim suradnikom u župi sv. Ante Padovanskog u Zadru-Smiljevac. (Dekret broj: 985/2014., od 7. srpnja 2014.);

29. Don Tomislav PLANINIĆ razrješen je službe župnog vikara u župi Pag i imenovan župnikom župa: Pašman i Nevidane-Mrljane. (Dekret broj: 986/2014., od 7. srpnja 2014.);

30. Don Roland JELIĆ imenovan je privremenim upraviteljem župe Bibinje, dok ostaje tajnikom zadarskog nadbiskupa. (Dekret broj: 1117/2014., od 22. kolovoza 2014.);

31. Don Tomislav BARIČEVIĆ razrješen je službe dekana Biogradskog dekanata. (Dekret broj: 1158/2014., od 27. kolovoza 2014.);

32. Don Jure ZUBOVIĆ razrješen je službe dekana Novigradskog dekanata. (Dekret broj: 1159/2014., od 27. kolovoza 2014.);

33. Don Anđelko BULJAT razrješen je službe dekana dekanata Zadar-Zapad. (Dekret broj: 1160/2014., od 27. kolovoza 2014.);

Dekan je dužan zastupati Nadbiskupski ordinarijat u primopredajama župa tako da pomogne župniku pripremiti primopredaju župe, prema obrascu propisanom u Zadarskoj nadbiskupiji, te je provesti prema Nadbiskupovoj odredbi. Dužan je zatim Zapisnik o primopredaji župe dostaviti Nadbiskupskom ordinarijatu.

DUHOVNE VJEŽBE ZA SVEĆENIKE ZADARSKE NADBISKUPIJE

Kuća za duhovne susrete u Mukinjama (Plitvička jezera), od 6. do 9. srpnja 2014.

1. Msgr. Želimir Puljić
2. Don Dario Tičić
3. Don Srećko Petrov
4. Don Srećko Frka - Petešić
5. Don Anđelo Zorić
6. Don Gašpar Dodić
7. Don Tomislav Sikirić
8. Don Augustin Lozić
9. Don Jerko Vuleta
10. Don Nikola Tokić
11. Mons. Šime Perić
12. Don Pave Zubčić
13. Don Damir Juričin

Privatno obavili:

1. Don Thomas Vargas, Masbate (Filipini), 10. – 12. lipnja 2014.
2. Don Stipe Mustapić, Međugorje, 7. – 12. srpnja 2014.
3. Don Ante Delić, Međugorje, 7. – 12. srpnja 2014.
4. Don Josip Radić, Međugorje, 7. – 12. srpnja 2014.
5. Don Tomislav Planinić, Međugorje, 7. – 12. srpnja 2014.
6. Don Ivan Perković, Međugorje, 7. – 12. srpnja 2014.
7. Fra Mario Akrap, Međugorje, 7. – 12. srpnja 2014.
8. Don Ivica Mustać, Međugorje, 28. srpnja – 2. kolovoza 2014.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE NADBISKUPIJE

ROMSKA ODGOJNA ZAJEDNICA U VIRU, PROJEKT ODBORA HBK ZA PASTORAL ROMA,

Pastoralnu brigu HBK u pastoralu Roma potvrđuje projekt Romske odgojne zajednice (ROZ) u sklopu kojeg je trideset romske djece u dobi između osam i dvanaest godina u utorak 1. srpnja završilo svoj sedmodnevni boravak u Viru. Djecu je predvodila s. Karolina Miljak, nacionalna ravnateljica za pastoral Roma HBK, u suradnji sa suradnicima ROZ-a, među kojima je i prof. dr. Neven Hrvatić s Pedagoškog odjela Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Dr. Hrvatić dvadeset godina sa suprugom Melitom dobrovoljno pomaže razvoj tog projekta čiju je stručnu strukturu osmislio sa s. Karolinom. Djeca su u Viru bila smještena u Dječjem odmaralištu 'Cvrčak' koje je u nadležnosti Gradskog društva Crvenog križa Pakrac. Za vrijeme susreta sudjelovali su u molitvi, misi, vjeronauku, likovne i glazbene radionice su vodile dvije studentice s Likovne i Glazbene akademije iz Zagreba. Pod motom 'Biti zajedno', na tom susretu, kojeg svake godine provedu u drugoj biskupiji, djeca uče i povijest, zemljopis i zdravstvenu skrb.

U srijedu 25. lipnja pohodili su i znamenitosti

Zadra i katedralu sv. Stošije gdje im je o povijesti katedrale govorio don Dario Tičić, a susreo ih je i blagoslovio i zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Čestitavši s. Karolini na požrtvornom radu, nadbiskup je rekao da HBK godinama

poklanja pažnju romskoj djeci, prisjetivši se doprinosa biskupa odgovornih za pastoral Roma na čelu tog Odbora, a ostavili su veliki trag; to su zadarski nadbiskup Marijan Oblak i đakovačko-srijemski biskup Ćiril Kos. Sadašnji predsjednik Odbora HBK za pastoral Roma je đakovačko-osječki nadbiskup Đuro Hranić, za kojeg je s. Karolina rekla da izdvaja vrijeme i pažnju u podršci aktivnosti za Rome. Od 2003. g. u uporabi je i Katekizam za romsku djecu.

„Drago mi je da ste kao hodočasnici došli u Zadar, što je prilika za upoznavanje kršćanske baštine Zadra i života njegovih svetaca zaštitnika. Budite dobra djeca i dobri građani svoje države“ poručio je biskup djeci u katedrali. Dr. Hrvatić je istaknuo da su prvi Romi u Hrvatsku došli baš na Jadran, u Dubrovnik, Šibenik, Zadar i Pulu, 1356. g.

S djecom u Viru su boravili i vlč. Damir Slamak, povjerenik za pastoral Roma Varaždinske biskupije te don Josip Štefančić, povjerenik za pastoral Roma Gospičko-senjske biskupije. Svaka biskupija u Hrvatskoj u kojoj živi više od petsto Roma ima svog povjerenika. „Crkva uvijek brine za one koji su na rubu. Isus je najprije njima išao, oni su prvi. Ako se Romi smatraju takvima, neka znaju da Krist takve osobito voli. Onaj tko voli ljude, mora voljeti i Rome. Pozvani smo poštivati svaki narod“ rekao je Štefančić, župnik Plitvica, izražavajući zadovoljstvo susretom s djecom iz svoje biskupije. S. Karolina je dugo godina bila sam u pastoralu s Romima, obišla je gotovo sva romska naselja u bivšoj državi. Sada ima pomoć u vjeroučiteljima, profesorima i volonterima koji je rado pomažu u radu.

MONS. ŽELIMIR PULJIĆ PODIJELIO SV. POTVRDU U HKZ-U FRANKFURT

Kršćanski život je sjeme koje treba zalijevati, njegovati i čuvati, poruka je zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića u homiliji svečanog misnog slavlja koje je u subotu 28. lipnja predvodio u katedrali sv. Bartolomeja u HKZ-u Frankfurt na Majni, kada je na poziv tamošnjeg župnika fra Željka Ćurkovića podijelio sakrament krizme 108 krizmanika iz HKZ-a Frankfurt.

Na slavlju koje je okupilo kumove i obitelji krizmanika te druge brojne vjernike, uz župnika Ćurkovića suslavili su dušebrižnici HKZ-a Frankfurt Ivan Čikara i Marko Domazet Lošo te don Ivica Komadina, delegat za hrvatsku parostvu u Njemačkoj.

Mons. Puljić je pohvalio angažman krizmanika koji su u to slavlje unijeli prigodne detalje, tragom održavanja Svjetskog nogometnog prvenstva u Brazilu. Krizmanici su pred oltar pri-nijeli gol, nogometne lopte s natpisima sedam grijeha kojih se žele odricati, te sedam darova Duha Svetoga koje žele primati i kreposno živjeti, Bibliju, Katekizam Katoličke Crkve, krunicu, olovku, konop, nacrtani križ na velikom platnu i pobjednički pehar. Svaki simbolički prinos darova popratili su prigodnim zazivima molitava u želji da njihov život bude svjedočanstvo Božje pobjede nad tamom zla i grijeha.

Tragom navještenih čitanja, nadbiskup je rekao da prorok Ezekijel najavljuje Božji plan s ljudima koje želi okupiti iz svih naroda i očisti-

ti od svih nečistoća, da će im dati novo srce i novi duh, kako bi hodili po njegovim zakonima i čuvali njegove naredbe.

Evangelje je navijestilo prisposobu o sjemenu koje pada na različito područje pa i rađa različitim rodnom. Jedno zrno se ugušilo, drugo uginulo, treće su pojele ptice a četvrto je donijelo ploda. Što treba činiti da naš kršćanski život raste i razvija se, a da ga okolni čimbenici ne uguše, upitao je nadbiskup.

Plodna zemlja su oni koji plemenitim i dobrim srcem slušaju Riječ, razumiju je i donose rod. „Takvi pojedinci i obitelji primaju Riječ, žive od molitve i sakramenata, vole Crkvu i sve što je Božje. Svjesni su da u životu nije lako sve shvatiti. Stoga se trude produbljivati vjeru. Jedni drugima pomažu i nastoje poniznim i smjernim duhom biti dobri, strpljivi i velikodušni. Izbjegavaju teške riječi, uvrede i psinke. Ne dopuštaju ogovaranja i zlobne kritike na račun Boga, Crkve i crkvenih službenika. Nastoje duhovno rasti i očvrstnuti u vjeri koju su primili“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da je blago mladima koji imaju roditelje čvrste u vjeri i stavovima, te narodu koji se može osloniti na takve obitelji, Bogu zahvalne, koje sve mogu povjeriti Kristu Spasitelju, bratu i prijatelju.

Misno slavlje pjevanjem je obogatio Mješoviti zbor HKZ-a Frankfurt 'Mate Lešćan' pod vodstvom s. Pavlimire Šimunović.

23. HRVATSKI FOLKLORNI FESTIVAL, OFFENBACH – BLAGOSLOV MONS. PULJIĆA SUSRETU

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić gostovao je od 27. do 30. lipnja u Hrvatskoj katoličkoj župi Frankfurt na Majni na poziv tamošnjeg župnika fra Željka Ćurkovića. U subotu 28. lipnja nadbiskup je sudjelovao na 23. hrvatskom folklornom festivalu u Heusenstammu pokraj Offenbacha, gdje je blagoslovio prisutne. U kulturno-sportskom centru Martinsee, u organizaciji Hrvatskog dušebrižničkog ureda iz Frankfurta, festival je okupio više stotina svih generacija Hrvata.

Nastupilo je dvanaest odraslih folklornih skupina, iz sljedećih hrvatskih katoličkih misija i zajednica u Njemačkoj: Main-Taunus Hochtaunus izveo je splet ličkih kola, Wuppertal i München bunjevačke plesove, Mainz pjesme i kola zapadne Hercegovine i imotskog kraja. Offennach na Majni pjesme i plesove otoka Šolte, Darmstadt prigorske plesove, a Mülheim/Oberhausen pjesme i plesove iz Hercegovine. Slavoniju je predstavio Stuttgart-Bad Cannstatt, zapadnu Hercegovinu Duisburg i Düsseldorf, istočnu Slavoniju Mannheim-Mosbach, a Bosnu Essen. Voditeljica programa bila je Betina Mamić Salvia.

Susret je počeo Službom Riječi koju je predvodio mons. Puljić. Istaknuo je važnost razumijevanja prispodobe o sjemenju i dobroj zemlji, koja oslikava naš kršćanski život. „Na ovom smo svijetu da donosimo rod uz pomoć Božjeg blagoslova, njegovog nadzora i uputstava. Ne možemo sami. Bog nam je potreban“ rekao je mons. Puljić.

Vidjevši pred sobom mnoštvo lijepih narodnih nošnji u kojima su nastupili izvođači, nadbiskup je rekao da su nošnje nekada bile misno ruho, u njima su ljudi išli u crkvu.

„Obuci ono najljepše i najprikladnije što imaš. Ide se na liturgiju. Nošnja je povezana uz svetu liturgiju. Najprije se misa slavila, Božja riječ slušala. Pjevalo se, oduševljeno slavilo otaj-

stvo, a nakon toga se oko crkve družilo, zapjevalo, zaigralo, bacilo kamena s ramena, boče i karte igrale. Crkva je bila mjesto gdje su se ljudi okupljali. U Dalmaciji je puno crkava uz koje je trijem. Tu se se domaćni okupljali i raspravljali o zajedničkim planovima. Najlakše je bilo donijeti zaključak tu u blizini, tu Isus stanuje – On nas sluša, hajdemo najbolje rješenje naći“ rekao je nadbiskup, zahvalivši Bogu što su naši preci imali taj osjećaj za Božju prisutnost, za važnost Božje riječi; osjećaj za sakramente koji su ih hranili i bez kojih nisu mogli.

Podsjetio je da su kršćani prvih stoljeća u skrivenosti slavili mise da obilježe Dan Gospodnji. Vlast im je prijetila da carskom odredbom nema okupljanja i slavlja, no kršćani bi odgovarali 'Mi bez mise ne možemo'. „To je bila svijest kršćana. I naši ljudi su stoljećima tako do mise držali, bez mise nisu mogli. Misa je bila vrhunac, nedjelja – vrhunac njihovog tjednog slavlja. Okupljali su se, ali ne samo da bi misu proslavili, nego da bi se družili. Da bi misa urodila plodom, plodom zajedničkog života, zajedničkih planova, pjesme, veselja igre. To dvoje je išlo zajedno“ istaknuo je.

Nadbiskup Puljić je zahvalio voditeljima i pastoralnim radnicima u misijama koji se trude i u tuđini njegovati taj osjećaj, prenositi i pomagati da se svijest nedjelje zadrži u oba ta oblika, osobito u liturgijskom, sakramentalnom, kako su prvi kršćani govorili – Mi bez nedjelje ne možemo.

„Održana smotra folklora je jeka stoljeća. U tim pjesmama i kolima progovara naša proš-

lost, identitet. Tu se otkrivamo, po tome se prepoznamo. U Europi, kojoj smo oduvijek pripadali, kultura je naše ime i prezime. Taj festival, prošlost, naša vjernost Bogu, Crkvi i narodu, najbolji su doprinos koji Europi možemo dati. Hvala što se trudite sačuvati ono što je dragocjeno i što tim susretima podržavate taj žar i tu vjeru. Neka i dalje živi svijest da bez nedjelje ne možemo.

Nama je nedjelja sveto vrijeme, kad pokušavamo slaviti Boga u misi, ali i družiti se kao obitelj, susjedi, zajednica, skupina, folklor. Družimo se, jer znamo da to Bog blagoslivlja. Nije bez razloga narodna mudrost, Bog blagoslovio puno ručica. Ako solo idemo, kad soliramo, možemo uspjeti, ali to je slabi uspjeh. Pravi uspjeh je kada smo zajedno – povezani, umreženi, s istim idealima, idejama, željama, da ostvarimo neki zajednički projekt“ rekao je mons. Puljić.

‘Vjera koja ne rađa kulturu je mrtva vjera’. Mi smo naslijedili živu vjeru, primili smo toliko kulturnog nasljeđa i na nama je da to sačuvamo i oplodimo“ poručio je nadbiskup. Govorio je i o značenju tuđine.

„Za kršćanina je svaka domovina tuđina i svaka tuđina domovina. To je smisao te starodrevne poruke – mi smo svuda kod kuće i kao kršćani to osobito osjećamo. Makar živjeli u tuđem svijetu i zemlji, kao katolici smo uvijek kod kuće. Za nas nema tuđine ni domovine. Za nas je tuđina domovina i domovina tuđina. Ne možemo se slijepo vezati samo na svoje, nego moramo i šire gledati“ poručio je mons. Puljić,

istaknuvši da je doprinos folklornih skupina najbolje i najplemenitije što nude svijetu. To je ono što smo stoljećima sačuvali, čuvamo i na to smo ponosni. To je naše ime i prezime.

Skupine koje su predstavile svaki kraj iz domovine Hrvatske i baštinu BiH predstavljaju bogatstvo Hrvatske i BiH, ali i bogatstvo kultura i naroda koje u Njemačkoj žive, rekao je vicekonzul generalnog konzulata BiH, Dragan Bagarić. U Frankfurtu živi oko 180 nacija, te je taj susret Hrvata u folklornim skupinama među najljepšim bogatstvima koje Frankfurt ima.

Pozdravne riječi zahvale za doprinos kojeg življenju u Njemačkoj daju Hrvati te ohrabrenje da nastave s njegovanjem svoje kulture prisutnima je uputio i gradonačelnik Heusenstamma Peter Jakoby, kao i konzulica Generalnog konzulata RH u Frankfurtu, Lidija Pansegrau Hadrović.

Folklorne skupine dopratili su njihovi svećenici i voditelji koji svake godine s folklornim društvima izvedu drugu narodnu glazbenu baštinu Lijepe naše. „To je znak da se različito i dobro radi diljem Njemačke u hrvatskim katoličkim misijama i zajednicama. Ti zajedno proživljeni trenuci su obogaćenje za sve nas“ rekao je don Ivica Komadina, delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj, zahvalivši svima za trud u organizaciji tog vrijednog susreta.

Nakon smotre, svi su izvođači zainteresirano slušali ocjene stručnjaka prof. Vidoslava Bagura, koji je promatrao nastup skupina. Pohvalio je brojnost njihovih članova, rekavši da se nekada tradicijska kultura prenosila usmenom predajom, a sada to rade voditelji folklornih skupina. Stoga njihovom požrtvovnom angažmanu ide osobita zahvala u čuvanju i njegovanju hrvatske baštine naših predaka koju prenose mlađim naraštajima iseljenih Hrvata.

**BIBINJE: ROKO I MARIJA BRALIĆ,
RODITELJI DESETERO DJECE,
PROSLAVILI 60 GODINA BRAKA**

Bralićevi, Roko Bralić (83) i Marija Bralić rođ. Šimunić (80) u nedjelju 29. lipnja proslavili su šezdeset godina svoga braka na misnom slavlju koje je u župnoj crkvi Uznesenja BDM u Bibinjama u nedjelju 29. lipnja predvodio bibinjski župnik Emil Bilaver. Dijamantni pir obnove bračnih zavjeta Bralići su proslavili u zajedništvu svoje desetero djece, 38 unučadi i šestero praunučadi, pred brojnim vjernicima kojima je to bio veliki župni događaj. Župnik Bilaver istaknuo je da su Bralići primjer postojane ljubavi vjenčanima, ali i onima koji još nisu zasnovali obitelj.

„Samo ove godine u njihovoj obitelji koja broji 54 člana imali su dva vjenčanja, jedno krštenje i po dvije svete pričesti i krizme. Sigurno bi nam Roko, koji je neizostavni crkveni pjevač i Marija mogli ispričati dugu životnu priču. U dobru i zlu zajedno ih je održala međusobna ljubav, vjernost Bogu i vjera u nerazrješivost sakramenta ženidbe“ rekao je don Emil u propovijedi. Članovi obitelji Bralić pjevali su u župnom zboru, čitali poslanice i molitvu vjernika.

Njihov je sin poznati pjevač Tomislav Bralić koji je s bibinjskim zborom mladih 'Magnificat' pod vodstvom Ivice Kere na misi otpjevao 'Milost'.

„S velikom radošću vas pozdravljam i predstavljam brojnu obitelj. Hvala dragi Bože i Gospe

Velika, što ste nam omogućili dugi i sretan brak, veliku i skladnu obitelj. Hvala za sva dobročinstva. O braku bih mogao knjigu napisati“ rekao je na kraju mise Roko u obraćanju puku, poručivši im da ne zaborave obitelj i vjeru. „Obnovite obiteljsku molitvu i vidjet ćete da će biti bolje i ljepše, plodonosnije i sretnije,

da će obitelj biti ispunjenija ljubavlju. Nemojte zaboraviti Isusove riječi: 'Tko u mene vjeruje, ako i umre, živjet će. Tko god živi i vjeruje u mene, neće umrijeti nikada'. Gospodin vas čuvao u sve dane života, bio vam u nevolji utjeha i dom vaš obasuo obilnim blagoslovom“ poručio je Roko Bralić.

Bralićevi su obitelj otvorena životu. Rokova i Marijina djeca Dubravka i Zvonko imaju po petero djece, Marijana, Zdravko, Marin, Tomislav i Šime četvero, Nataša i Boris troje, a Davorka dvoje djece. Svi koji se prezivaju Bralić rodом iz Bibinja tradicionalno se okupljaju svake godine 17. studenog. Taj susret nazivaju 'Laš', u prijevodu ostavština. Tada se služi misa, a u jednoj od obiteljskih kuća prije večere pjeva se za sve preminule Braliće. Bogatstvo tih godišnjih okupljanja osobito su brojna djeca bibinjskih generacija Bralića.

„U našoj kući uvijek se molilo zajednički, i danas se moli. Sve što sam uspio, bez molitve teško bih mogao. Jedanput godišnje se okupimo svi Bralići, to se zove Laš, znači ostavština. Bude misa u crkvi, pa Večernja u obitelji, zapjevamo, popričamo. To je po tradiciji, to sam primio od moje matere, sve me zadužila. Rekla mi je,

‘Rola, u te se uzdam, to nemoj puštati, nemojte to zaboraviti, ostavi to i djeci’. Ohrabrujem ljude da se otvore životu. Teško mi je, 152 000 nas je manje, svakih deset godina. Čemu ovo-like kuće, ako nemamo potomstva. Imali smo prostor tri metra s dva i po, ali imali smo, hvala Bogu, djece. Sad imam kuća, auta, radosti i djece. Neka se naša zemlja okrene budućnosti, a to su mladi, pokoljenja. Neka cijene majke. Neka dozvole da su nedjeljom kući, da ih poslom ne odvajaju od djece. Mislili su da će se, ako se nedjeljom radi, bolje živiti. A sve je gore. Isus je rekao, ‘Bez mene ne možete ništa učiniti’. To se i danas ostvaruje“ kaže Roko.

U životu je, kao vozač autobusa, susreo puno ljudi. „Ima puno bogatih ljudi, ali praznih, nezadovoljnih. Ovo je priča otkad sam iša u školu. Gradili su jednu kuću, i što god bi napravili, sve bi noću vile srušile. Onda je vila rekla – I nećete je napraviti, dok god ne nađete zadovoljnog čovika i košulju, da je zazidate u kamenja, u podnožje. Oni su svugdi tražili, među bogatima, i nigdi nisu našli zadovoljnog čovika. A jedan mali dječak je pjevao. ‘Ajmo vidit, ovaj mali, možda je on zadovoljan’, kažu. ‘Jesi ti zadovoljan’, upitali su ga. ‘Jesam, sve su mi ovce ovdje’. ‘Dat ćemo ti koliko ‘oš, ajde nam prodaj svoju košulju’. Dječak im je rekao: „Bi rado, ali je nemam“.

ZAVJETNA SVETKOVINA SV. NEDJELJICE U VRANI

Zavjetna svetkovina sv. Nedjeljice u Vrani, ranokršćanske mučenice iz 4. st., proslavljena je svečanim misnim slavljem u svetištu sv. Nedjeljice u Vrani u nedjelju 6. srpnja, koje je predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

Taj blagdan tradicionalno okuplja tisuće hodočasnika iz cijele Zadarske nadbiskupije, te je pred brojnim obiteljima nadbiskup govorio o vrijednosti obitelji.

„Bog ima veliko povjerenje u čovjeka i obitelj kao osnovnu stanicu ljudskog društva. Utjelovio se u Nazaretskoj obitelji i time posvetio

svaku obitelj. Njegovo utjelovljenje u obitelji i postanak čovjekom je velika Božja smjelost. Doći u ljudsku obitelj znači i posvetiti svaku ljudsku obitelj. On surađuje s obiteljima, na njih računa. Zato se odvažio doći i ponuditi očevima i majkama da budu njegovi suradnici u spašavanju svijeta i stvaranju boljeg društva“ poručio je mons. Puljić, istaknuvši da je obitelj škola života i vrlina u kojoj se uči poštovanju, ljubavi, solidarnosti, prijateljstvu i gostoljubivosti. U službi je izgradnje Božjeg kraljevstva i poslanja Crkve.

„Brak je zvanje i zadatak koji mladenci preuzimaju pred Bogom i Crkvom, obećanjem vjernosti. Od sakramenata, to je jedini sakrament u kojem muž i žena daju jedno drugome sakrament. Svećenik je samo svjedok u ime Crkve koji posvećuje i blagoslivlja taj Božji dar“ rekao je nadbiskup, potaknuvši prisutne da sudjeluju u Božjem planu za obitelji.

„U obitelji se rađaju heroji i ubojice, sveci i grešnici, dobri i kriminalci. Zato je u rukama očeva i majki budućnost djece i društva. Roditelji su krivi i zaslužni za ono što djeca čine u životu. Uglavnom će vjerovati u ono što roditelji vjeruju i smatrati vrijednim što oni smatraju vrijednim“ istaknuo je mons. Puljić, potaknuvši roditelje kao odgojitelje budućih naraštaja da čuvaju otajstvo koje im je Bog povjerio.

„Čuvajte djecu od utjecaja Zloga. Neka se raduju životu, hrane euharistijom, uživaju u ljepoti Božje prirode. Neka se sastaju u dobrom društvu, vole domovinu i upoznaju vjeru. To je mali

obiteljski katekizam koji je moguće provesti u životu“ naglasio je nadbiskup Puljić, poželjevši blagoslov obiteljima da budu gorljive, postojane i postanu ono što je Božjim naumom za njih određeno.

Kao ohrabrenje, naveo je primjer bračnog para Ivane i Petra Molle, vjenčanih 1955. g. Imali su četvero djece. Ivana Molla je proglašena blaženom 1994. g. u Međunarodnoj godini obitelji. Sv. Ivan Pavao II. nazvao ju je majkom obitelji. Tu je plemenitu i hrabru ženu 2004. g. proglasio svetom, određivši njen liturgijski spomendan 28. travnja.

Nadbiskup je istaknuo Molline riječi njenom suprugu, da je ljubav najljepši osjećaj koji je Bog položio u ljudsko srce. Željela je da njihova obitelj bude mali cenakul, dvorana Posljednje večere, gdje će Isus trajno biti iznad njihovih sklonosti, želja i poslova. U četvrtoj trudnoći Molli je otkriven tumor na maternici, no odbila je savjet liječnika da pobaci kako bi sačuvala život, želeći sačuvati život djeteta. Na Veliku subotu 1962. g. rodila je njihovo četvrto dijete,

Emanuelu. Tjedan dana poslije poroda, zbog sepse, Ivana je preminula, s riječima 'Isuse, ljubim te'.

Priznata su dva čuda po njenom zagovoru, u Brazilu, kamo je kao djevojka htjela poći u misije. Po njenom zagovoru ozdravila je majka od teške bolesti tijekom trudnoće i kao zdravo je rođeno dijete koje je u trudnoći imalo velike komplikacije.

SUSRET NADBISKUPA PULJIĆA I MINISTRA ZNANOSTI I OBRAZOVANJA RH, VEDRANA MORNARA

Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije, zadarski nadbiskup Želimir Puljić primio je ministra znanosti, obrazovanja i sporta prof. dr. Vedrana Mornara u petak, 11. srpnja 2014. godine, u prostorijama HBK u Zagrebu.

Izrazivši čestitku ministru na imenovanju, nadbiskup Puljić zaželio je puno uspjeha u odgovornoj službi koja mu je povjerena. Posebice je pohvalio ministrovu želju da svim spornim pitanjima pristupa dijaloški i otvoreno, a napose pitanjima koja se odnose na odgoj i obrazovanje. Ministar Mornar je zahvalio na susretu i čestitkama te je naglasio svoje opredjeljenje za poboljšanje obrazovnog sustava kao i spremnost da u tom procesu uključi sve zainteresirane čimbenike. U tom vidu sugovornici su se složili kako su dijalog i suradnja neophodni na svim razinama našega društva.

500. GODIŠNJICA SVETKOVINE GOSPE OD SNIGA U KUKLJICI

Zavjetni blagdan Gospe od Sniga u istioime-nom svetištu u uvali Ždrelac u župi Obračanja sv. Pavla u Kukljici na otoku Ugljanu svečano je proslavljen u utorak 5. kolovoza koncelebriranim misnim slavljem koje je za vanjskim oltarom predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Ovogodišnja svetkovina je u znaku proslave 500. godišnjice čašćenja Gospe od Sniga (1514.-2014.) koju je mons. Puljić nazvao draguljem u povijesti otoka Ugljana. Prema predaji, 5. kolovoza 1514. g., nakon velike nevere, na to je mjesto doplivao 'kvadar' (slika) Marije; kad su se pomorci iskrkali "na tom kraju gdi su morski žali, Gospinu su sliku ugledali". U znak toga pohoda izgrađena je crkva koja se u dokumentima naziva "Madonna dello Stretto" – Gospa iz tjesnaca i uvale. Glavni oltar u crkvi posvećen je patnji Blažene Djevice Marije, a od 1982. g. pod zaštitom je državnog ministarstva kao zaštićeni spomenik kulture.

„Slavljem Gospe od Sniga priključujemo se svečanosti u kraljevskom gradu Kninu. Zahvaljujemo Bogu i Gospi na velikom i čudesnom daru mira i slobode koji su ostvareni duhom pomirbe, praštanja i solidarnosti. Crkva u Hrvata osobito se radovala što su sinovi njenog naroda, iako su im očevi u Drugom svjetskom ratu bili na suprotnim stranama, pružili ruku jedni drugima, ne samo u crkvama nego i na političkim tribinama. Takvom pomirbom i oprostom stvorila se pretpostavka za novo društvo u kojem je svatko velikodušno mogao ponavljati s apostolom Pavlom: „Što je za mnom, zaborav-

ljam, za onim što je preda mnom, prežem” (Fil 3, 13)“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da se, imajući pred očima to i ulogu BDM u našoj povijesti, razumije natpis u remetskom svetištu 'Najvjernija odvjetnica Hrvatske'.

„Lijepo je kad na sudu imamo dobrog i okretnog odvjetnika koji nas zastupa, razumije i brani naše interese. Marija kao naša vjerna odvjetnica dobro razumije svoju djecu. Zahvalni smo za svjetlo dobrote koje nam je preko Marije zasjalo. Marija je veliki dar vjerničkoj zajednici koja pruža orijentir i smisao. Ona je darovana nada u čije su ruke položena nebeska obećanja. U darovima njoj izloženima prepoznamo sebe i svoje, svoju prošlost i sadašnjost“ rekao je mons. Puljić. Marija je kao pomoćnica kršćana u središtu Crkve. Ona je mati koja nas njeguje i pazi. U ime puka, nadbiskup je Gospi izrazio zahvalnost na njenoj osobitoj blizini i zaštiti. Potaknuo je na molitvu za hrvatske obitelji, da budu dostojne svoga roditeljskog poziva, da očevi i majke budu ispunjeni strahopoštovanjem pred Bogom, životom i vječnošću.

„Kao brižna mati, Gospa je stoljećima pazila na nas i čuvala nas od brojnih krivovjerja i osvajanja, u dalekoj i nedavnoj prošlosti. S njom smo prebrodili povijesne krize i kušnje, molilo se i hodočastilo u njena svetišta, njoj u čast činilo zavjete, zidalo crkve i oltare“ rekao je nadbiskup Puljić.

Dan domovinske zahvalnosti je na liturgijski spomendan Posvete bazilike svete Marije Velike koju je papa Siksto III. posvetio Presvetoj Bogorodici. Istaknuvši da su Hrvati narod koji osobito štuje Mariju, mons. Puljić je rekao kako nije slučajno što je upravo na njen spomendan, pod vodstvom hrvatskog vrhovništva, akcijom Oluja okončana okupacija hrvatskih krajeva.

„Naši ljudi tijekom rata i okupacije proživljavali su kalvariju, no nisu se predavali i gubili nadu. Vjerovali su u mir i pravdu. Svatko je htio osobno dati obol zaustavljanju rata: biskupi i svećenici, redovnice i redovnici, umjetnici i pjesnici, političari i kulturni djelatnici. I osobito branitelji, koji su se s kunicom oko

vrata borili protiv zla, mržnje i uništavanja“ rekao je mons. Puljić, izražavajući im zahvalnost za obranu domovine. Nakon mise, Gospin kip tradicionalno su ponijele djevojke na veliki brod i u procesiji lađama morem ga vratile od svetišta u Ždrelca u župnu crkvu Sv. Pavla u Kukljici.

Povodom 500. godišnjice slavlja Gospe do Sniga, u Kukljici je od 26. srpnja do 6. kolovoza održan bogati kulturni program. Kod župne crkve Sv. Pavla u Kukljici, 3. kolovoza otkriven je spomenik svećeniku don Anti Mandiću. Taj dušebrižnik i dobročinitelj bio je župnik u Kukljici trideset i dvije godine (1927. -1962.). Kao ljudska i intelektualna veličina, savjetovao je ljude u raznim potrebama, brinuo o ranjenicima u ratu. Srednjoškolci su koristili njegovu veliku knjižnicu, a njegovom inicijativom posumljen je do tada goli Zaglav, Krvarija, Tesna i Piščok. Hrabrost je pokazao više puta u Drugom svjetskom ratu, osobito u ožujku 1944. g. uoči Uskrsa. Tada je u Kukljicu iznenada upala njemačka postrojba, Kozaci, koji su ubijali stanovništvo i palili ognjišta. Oružjem su opkolili kukljišku školu i u nju pod prijetnjom doveli starce, žene i djecu. Don Ante je tada prekinuo obred u crkvi i u misnom ruhu požurio u školu, stigavši prije nego su Kozaci htjeli ubiti nedužni narod. Uz njegovo uvjeravanje i riječi 'Ako mislite pogubiti ovaj nedužan narod, evo pogubite i mene s njima!', Kozaci su odustali od te zle namjere. Njegov duh uzornog pastira živi u trajnom sjećanju Kukljičana koji su podsjetili na taj veliki lik uz svetkovinu 500. godišnjice Gospe od Sniga.

Nadbiskup Puljić je pohvalio trud Kukljičana koji su uz veliku obljetnicu priredili natjecanja u raznim igrama i sportovima, večer folklora, likovne radionice za djecu, izložbu 'Neprolazna si mi ti moja zrako svitlosti' slikarice prof. Jadranke Čikić, promociju zbirke čakavske poezije 'Vavik na Orac' kukljiškog pjesnika Tomislava Meštrića. Nastupili su pjevači, klape, a u župnoj crkvi sv. Pavla održan je koncert sakralne glazbe i talijanskih arija Martine Latin Kolega i Ivana Dražovića te koncert klasike mladih glazbenika GU Elly Bašić iz Zagreba.

PROSLAVA 20. OBLJETNICE OBNOVE CRKVE I BRATOVŠTINE SV. ROKA I DOLAZAK RELIKVIJA SV. ROKA IZ VENECIJE U BIOGRAD N/M

Ovogodišnja proslava blagdana sv. Roka u Biogradu n/m proslavljena je izuzetno svečano, u znak dvadesete godišnjice obnove djelovanja bratovštine sv. Roka i dolaska relikvije sv. Roka iz Venecije u Biograd na moru. Biogradska skula sv. Roka na dar je dobila moći sv. Roka iz značajne venecijanske Skule sv. Roka. Tim povodom, zadarski nadbiskup Želimir Puljić na blagdan sv. Roka u subotu 16. kolovoza predvodio je svečano misno slavlje ispred crkve sv. Roka u gradskom parku u Biogradu. Nakon mise, predvodio je i procesiju s kipom Sv. Roka ulicama grada, u zajedništvu s biogradskim župnikom mons. Ivicom Mustaćem, don Zdenkom Milićem i don Nikolom Tokićem.

Snaga poruke sv. Roka, koji je s obiteljskim dobrom pomagao siromahe, odgovor je na pitanja koja muče i nas, rekao je mons. Puljić, upitavši: Nagrađuje li Bog one koji čine dobro? Isplati li se moliti, postiti i dijeliti milostinju? Koristi li biti čestit u životu i vjeran Bogu i istinama koje smo primili? „Pravednici su često izloženi teškim kušnjama. No, oni mole, Bog ih uslišava i izbavlja od svih zala“ rekao je nadbiskup. Podsjetio je kako je Izrael, kad je bio ugrožen u vjeri i molitvi zbog poganskog svijeta, postao svjestan da jedinstvo naroda ne daju zemlja ni vlada, nego vjera i nada. Uspjeh i sreća u životu su ljubiti Boga i činiti dobro bližnjemu, a tri

temelja duhovnosti su molitva, post i milostinja, rekao je mons. Puljić, istaknuvši da je sv. Roko živio svega 32 godine. Prije dvadesete godine života ostao je bez roditelja. Prodao je obiteljska dobra, novac podijelio siromasima te se kao siromah uputio na hodočašće u Rim. Na putu je pomagao oboljele od kuge. Sv. Rok je, poput Isusovog primjera žrtvovanja za čovjeka, postao jedno s Kristom i u njemu je proslavljen, rekao je nadbiskup, istaknuvši kako je to primjer i danas, da se čovjek posveti Bogu i bližnjemu na način da ga nahrani, utaži žeđ, odjene, pohodi u bolesti.

Mons. Puljić je čestitao bratovštini sv. Roka osnovanoj 1639. g., a djelovala je do 1963. g. Bratovština je crkveno društvo vjernika laika koji se nazivaju bratimima, a bratovštinu nazivaju bratstvo ili skula. Za Domovinskog rata, prije dvadeset godina, bratovština je obnovljena na inicijativu tadašnjeg biogradskog župnika Milivoja Bolobanića, s nakanom da sv. Rok, kao zaštitnik od poroka, štiti puk od suvremenog poroka droge koja uništava brojne živote. Bratovština sv. Roka brine o crkvi sv. Roka koja je obnovljena sredstvima članova bratovštine, a Grad Biograd je hortikulturno uredio i popločao park u kojem se nalazi, na Trgu hrvatskih velikana kod autobusnog kolodvora. Crkva je izgrađena u 16./17. st. U najranijem spomenu crkve, u oporuci iz 1653. g., piše da Franica, žena Ivana Senjanina, ostavlja urod od maslina 'Crikvi svetoga Roka, ka je prid selom našim'.

Dvadeseta obljetnica obnove crkve i ponovne uspostave bratovštine bili su povod da se nabavi relikvija sv. Roka iz Venecije. Na inicijativu bratovštine sv. Roka i preporuku bivšeg biogradskog župnika don Zdenka Milića, Za-

darska nadbiskupija je uputila zamolbu Francu Posoccu, velikom upravitelju 'Scuole Grande di San Rocco' – Skule sv. Roka u Veneciji, da Nadbiskupiji daruju Rokove moći. Nakon Posocovog pozitivnog odgovora, po relikvije su u travnju ove godine otišli tajnik zadarskog nadbiskupa don Dario Tičić, don Zdenko Milić, Petar Strpić, predsjednik biogradske bratovštine i članovi, Marijan Stopfer, Josip Lukačić i Damir Pešić. Darovane moći su dio tekstila oмотanog oko posmrtnih ostataka sveca iz Skule sv. Roka u Veneciji, gdje je sv. Rok pokopan. Skula Sv. Roka jedno je od brojnih bratstva osnovanih u Veneciji, a bavi se dobrotvornim radom. Osnovana je 1478. g., nakon epidemije kuge. Sv. Rok je zaštitnik od kožnih i zaraznih bolesti, gube, kuge, kolere. Autentičnost moći potvrđuje pečat i potpis kardinala Marca Cea (1925.-2014.), patrijarha Venecije od 1978. do 2002. g. Biogradani su izrazili veliku zahvalnost arhitektu i znanstveniku Francu Posoccu, velikom upravitelju venecijanske Skule sv. Roka, koji je odobrio darivanje moći, s ciljem širenja štovanja sv. Roka, kao nadahnuće za djela dobrotvornosti, kako je činio sv. Rok.

Relikvijar s moćima sv. Roka prvi put je izložen na ovogodišnjoj proslavi sv. Roka i predan puku na čašćenje, a nakon mise je pronesen gradom u procesiji. Križ za moći darovao je nadbiskup Puljić, a relikviju je zatvorio i zavarao Mark Shtjefni, vlasnik zadarskog zlatarsko-trgovačkog obrta Donat. U misnom slavlju sudjelovali su brojni vjernici i predstavnici Grada Biograda, biogradske bratovštine, KUD 'Kralj Tomislav' i Zbor mladih župe sv. Stošije. Nakon procesije, uz agape, pokraj crkve je izvedeno i 'Biogradsko kolo' članova KUD-a u narodnoj nošnji.

SVETKOVINA VELIKE GOSPE U ŠKABRNJI

„Europo, kuda i kamo ideš? Hrvatska Republika, što želiš graditi u svoju budućnost i za čim streliš? Svetkovina Velike Gospe poziv je svima da se ne bojimo zmajevih zastrašivanja“ poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u homiliji svečanog misnog slavlja koje je na svetkovinu Velike Gospe u petak 15. kolovoza, s procesijom kroz mjesto, predvodio u župi Uznesenja BDM u Škabrnji. Govoreći o nema-

ni pred kojom čovjek strahuje, nadbiskup je istaknuo da se zmaj boji čovjeka koji ispunjava volju Božju i žene koja je spremna roditi. „Svako novo biće toj nemani je opasno. Stoga želi proždrijeti dijete, u planu mu je čovjeka lomiti silom i zavoditi milom. Svoju metodu pokazao je na tisuće načina, ali uvijek s istim ciljem: odvojiti čovjeka od Boga i Božjih zakona upisanih u njegovu narav i savjest“ upozorio je mons. Puljić, dodavši da je prije mjesec dana, uoči blagdane Gospe Karmelske, suvremeni zmaj zaogrnut plaštem europskog stijega s dvanaest zvijezda, zaveo većinu u Hrvatskom Saboru, kad je donesen Zakon o životnom partnerstvu osoba istog spola. „Izabrani predstavnici usvojili su zakon koji se protivi Božjem zakonu o životu. Čudno je da se naši izabrani predstavnici u Saboru nisu obazirali na izbornu bazu koja je prije sedam mjeseci referendumom izborila ustavnu definiciju braka. Protivno tome, oni se dodvorše sekularnom jednomnolju koje puše iz Bruxellesa i New Yorka. No, još je čudniji stav promotora toga zakona. Oni su prije 45 godina govorili i pisali da je smisao njihove seksualne revolucije ukidanje svih društvenih institucija, osobito braka koja je tada za njih bila ‘bolesna i represivna institucija’. Sada najednom ona po-

staje njihov ideal i objekt nepoštedne borbe u Hrvatskoj i diljem svijeta: ‘Hoćemo ista prava kao i obitelji. Tražimo mogućnost posvajanja djece’. Oni, dakle, koji obitelj smatraju bolesnom i represivnom institucijom, traže obiteljska prava, pa svojim neprirodnim i protuprirodnim zahtjevima stvaraju pravni nered u društvu“ upozorio je mons. Puljić.

Nadbiskup je podsjetio na starozavjetnog proroka Izaiju koji je prije 28 stoljeća u petom poglavlju svoje knjige opisao šest povika ‘Božjeg jao’ nad pravnim neredom svoga vremena.

„Posebice je značajan njegov ‘četvrti jao’, odnosi se na izvrtanje svih vrijednosti života: ‘Jao onima koji zlo dobrom nazivaju, a dobro zlom; koji od tame svjetlost prave, a od svjetlosti tamu; koji gorko slatkim čine, a slatko gorkim’ (Iz 5, 20). Tako izopačen život, postavljen na krive temelje, nema budućnosti i neminovno vodi k propasti“ podsjetio je nadbiskup na Izaijine riječi.

U odupiranju zavodnjima apokaliptičnog zmaja i obrani ljudskih i Božjih prava suvremenim izazovima, praktična preporuka iz navještaja je da je Žena pobjegla u pustinju gdje joj Bog priprema sklonište. „Bog čeka u pustinji, a to znači u šutnji i sabranosti. Tamo nam želi progovoriti. Na svetim mjestima tišine, u svetištima naše duše, ne u vrevi, buci i galami ovoga svijeta. Pođimo u pustinju i šutnju Marijinih svetišta“ poručio je nadbiskup, ohrabrivši vjernike da ne nasjedaju zavodljivim glasovima i prijedlogu zmaja. „Zaustavi se i povuci u samoću, pustinju. Bog te čeka u tišini obitelji gdje želi progovoriti tvojoj duši. Odvaži se pronaći te prostore sabranosti. Pođi rođakinji Elizabeti i budi joj pri ruci u njenim potrebama. Ne budi

osamljen i sam. Ti si član Crkve koju ni vrata paklena neće nadvladati. Opisani zmaj ničega se ne boji kao udružene braće koji zajedno mole, planiraju i rade. Kad su dvojica ili trojica sabrani u njegovo ime, on je s njima sa svojom majkom Marijom. Tamo gdje su Krist i Marija, zmaju nema mjesta. Ljudski život je svet i nepovrediv od početka do naravnog svršetka. I treba braniti, poštivati i zauzimati se za njegovo dobro na osobnom, vjerskom, duhovnom, izvanjskom, društvenom, zakonodavnom, političkom, gospodarskom, socijalnom i zdravstvenom području“ poručio je mons. Puljić.

RIVANJ: PROSLAVA BLAGDANA SV. JELENE KRIŽARICE

„Kristov križ je jedini pravi znak naše pobjede. Mudrost i njegovo značenje je u tome što križ uvijek stavlja Boga na prvo mjesto. I postaje naš orijentir koji utjelovljuje Božje zapovijedi, Ljubi Boga danasve (vertikala), a bližnjega kao samoga sebe (horizontala). Kad to u životu ostvarimo, postajemo križonoše, pravi kršćani koji znaju što vjeruju“ poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u propovijedi svečanog misnog slavlja koje je na blagdan sv. Jelene križarice u ponedjeljak 18. kolovoza predvodio u crkvi sv. Jelene na vrhu brdašca na Rivnju, susjednom otočiću župe sv. Petra i Pavla na Sestrunju kojoj Rivanj pripada. Poruka sv. Jelene križarice, žene bogate zaslugama i dobrim djelima, ostvarenje je Isusova poticaja da se ljubi Boga i bližnjega, kao najveće zapovijedi u Zakonu.

„Sveta Jelena iskoristila je svoj visoki položaj da čini dobro, pomažući siromahe svake vrste. Kao žena i majka imala je veliki utjecaj na svoga sina, cara Konstantina koji je Milanskim ediktom donio nova pravila u državi. Tim pravnim činom okončan je višestoljetni progon kršćana i doneseno načelo slobode vjeroispovijesti. Bio je to akt o toleranciji i ravnopravnosti svih vjera u državi. Zato knjiga Mudrih izreka veliča ‘ženu vrsnu’ koja se boji i poštuje Gospodina“ rekao je mons. Puljić. Sv. Jelena je majka Veli-

kog Konstantina koji je 313. potpisao Milanski edikt, te je nadbiskup podsjetio na prošlogodišnju 1700. obljetnicu tog događaja koji je izmijenio tijek povijesti. „Veliku ulogu u tome odigrala je skromna i samozatajna žena, sv. Jelena. Ne kao carica, nego kao savjesna žena i majka obitelji. Bez temeljitog obiteljskog odgoja, Konstantin ne bi bio spoznao vrijednosti i snagu kršćanstva. Vjerojatno onda ne bi bilo Milanskog edikta kojim je nakon tri stoljeća žestokih progona, Crkva u Rimskom carstvu, ondašnjoj zajednici brojnih naroda, konačno dobila slobodu“ rekao je mons. Puljić.

Našim precima stigao je dar vjere još za vrijeme prvih Pavlovih učenika koji su krstariili Dalmacijom. Ta je vjera spomen na Isusa i njegovo djelo. „No, Isusovo djelo nije samo sjećanje i draga uspomena prošlosti. Ono je i залог buduće slave, što ispovijedamo kad slavimo misu. Bogu smo zahvalni što su naši očevi, čim su se doselili, prihvatili kršćansko svjetlo vjere. Ponosni smo i na naše narodne vladare, koji su na počecima organiziranog života na ovim prostorima, otkrili ljepotu kršćanske vjere i svjetlo koje nam od Isusa dolazi. Znali su i vjerovali, kada toga Svjetla nema, sve postaje mutno i nejasno. Vjera koju nam Bog dariva svijetli u našem hodu i predstavlja putokaz na našem životnom putu“ istaknuo je nadbiskup. Pohvalio je roditeljstvo sv. Jelene koja je odgojila Konstantina Velikog koji je majci dao naslov ‘Augusta’, veličanstvena. „Bila je ponizna i bogobojazna, čast i položaj joj nisu udarili u glavu. Siromasima je dijelila novac i odjeću, mnoge je zatvorenike i osuđene oslobađala. Na bogoslužje je dolazila skromno odjevena, s

‘običnim ljudima’, u crkvi nije tražila povlašteno mjesto. Siromahe je često pozivala k svom stolu i sama ih dvorila. A resila ju je izvanredna razboritost“ rekao je mons. Puljić. Prožeta ljubavlju prema Spasitelju, 326. g. na hodočašću u Svetoj Zemlji zauzela se za gradnju bazilike rođenja u Betlehemu te Uzašašća na Maslinskoj gori. Obje je bazilike njen sin Konstantin bogato darovao i uredio. Po predaji iz 4. st., dala je kopati po Kalvariji gdje je pronašla Kristov križ. Sinu je rekla da tu podigne baziliku Svetog Groba. Radi našašća svetog Križa, zove se Jelena Križarica. Car Konstantin je za svoju pobjedu 312., koja je prethodila Milanskom ediktu, vidio znamen križa na nebu s popratnim glasom: ‘U ovom ćeš znaku pobijediti’.

Uz ime svete Jelene križarice, nadbiskup je podsjetio i na hrvatsku kraljicu Jelenu koja je 976. g. umrla u Solinu gdje je dala izgraditi baziliku u čast BDM. U Solinu je 1976. g. započela velika devetnica vjerničkog hoda, koja je poslije preko Knina i Nina završila velebnim euharistijskim kongresom u Mariji Bistrici 1984. g. Na nadgrobnoj ploči kraljice Jelene stoji da je bila žena kralja Krešimira i majka kralja Držislava, da je dugo vladala i bila majka siročadi i zaštitnica udovica.

MJUZIKL ‘CREDO’ CENACOLA, 5.-7.rujna u Zadru, PREDSTAVLJEN NA KONFERENCIJI ZA MEDIJE

Mjuzikl ‘Credo’, veliki scensko-glazbeni događaj kojeg će od 5. do 7. rujna na zadarskom trgu Forum uprizoriti sedamdeset mladića i djevojaka zajednice Cenacolo iz sedamnaest zemalja svijeta, na jednoj od najvećih pozornica za izvedbu takve vrste događaja u svijetu, predstavljen je na konferenciji za medije u Ordinarijatu u Zadru u utorak 2. rujna. Taj biblijski mjuzikl pokazuje povijest spasenja, od Adama i Eve do Isusovog uskrsnuća, bez puno teksta, s puno dinamike i igre svjetla, kulisama koje se pomiču. „To je moderno kazalište koje priliči ovom vremenu i privlači mlade ljude i gledatelje. Scene su vrlo jake, dojmljive, dirljive, obično ljudi koji dođu u petak, vrate se i u subotu i povedu prijatelje.

Ljudi su došli u Cenacolo u poteškoćama. Izgubili su radost življenja u konzumerizmu, radne navike. Život u zajednici im nastoji vratiti vedrinu i radost življenja. Kad mladi dođu u zajednicu, ne pretendiramo da postanu klerici i vjeruju u Boga, Isusa Krista. Ne kreće se od katekizma i ne punimo im glavu religioznom doktrinom. Krene se od jednostavnog života – ustajanja, radnih navika, obaveza na poslu, kako izmiriti ljude između sebe i čovjeku oprostiti, kako pitati oprost, što je negativna misao, kako se osloboditi nje i ljubomore, zacijeliti rane nanesene od bližnjih. Tako ljudi na konkretan način iskorjenjuju ružno i loše u sebi. Počinju imati povjerenje među sobom i u zajednicu, nastaju prijateljstva i dođu do toga da je sve to začinjeno nečim odozgor, da život Isusa Krista, njegova smrt i uskrsnuće imaju dubokog smisla, utjecaja na ljudski život i da Krist ima što raditi u našem životu. Ti ljudi su doživjeli prijateljstvo, posvađaju se puno puta i dok montiraju pozornicu pa pitaju oprost. Postoji škola života koja nauči živjeti zajedno, kako dogovarati, realizirati do kraja – to uči zajednica“ rekao je duhovnik Cenacola u Hrvatskoj, don Ivan Filipović, istaknuvši da su to općeljudske vrednote, ali i evanđeoske, kako nas je Isus učio živjeti.

„Bez da uvjeravamo ljude da vjeruju u Boga, ali budi čovjek u kojeg se može vjerovati, čovjek od povjerenja, koji daje šansu čovjeku pored sebe, koji može podnijeti žrtvu da bi pomogao onome u teškoćama. To čini život lijepim. To je Isus rekao: tko izgubi svoj život, naći će ga. Nema veće ljubavi od te, dati svoj život za prijatelja. Mnogi žive evanđelje, a da i nisu svjesni toga. Ali su dobri prijatelji“ rekao je don Ivan. Izrazio je uvjerenje da će gledatelji uživati u mjuziklu, čija je osobita vrijednost to što se iza toga krije, kakvi su to ljudi. „To nije samo kazalište, scena, svjetlo. Kad je Credo na pozornici, osjeti se duša mladih, zajedništvo, muka, žrtva. To je najvrjednije u Credo. Tko doživi na taj način, znači da ga je odgledao otvorenog srca. Ne vrati se kući ravnodušan, bez obzira vjeruje li u Krista i spasenje.

Credo, „Doživjeti taj duh je toliko jako. To je zaista za bolje sutra. Ako ti ljudi to mogu napraviti, koji su bili na minus deset, minus sto, to je zaista znak nade da postoji način gdje se zajedništvo može živjeti u prijateljstvu, gdje ljudi mogu biti kreativni, iz sebe iznijeti najljepše i podijeliti s drugima. Onda je to prava, istinska radost, koja se ne sastoji u pojesti, popiti, zakockati“ poručio je don Ivan.

Uz podršku Zadarske nadbiskupije, pokrovitelji su Grad Zadar, Zadarska županija i osobito Turistička zajednica (TZ) Grada Zadra, čiji je direktor Zvonko Šupe izrazio ponos da je Zadar domaćin tog spektakla, 'točke na i' velikih sezonskih događanja u Zadru. Šupe je iznenađen veličinom pozornice, najspektakularnijom kulisom koja je ikad bila u Zadru, i velikim angažmanom članova Cenacolo koji sve monti-

raju, uz podršku ljudi iz TZ-a. „Zadar pokazuje kako je lagano organizirati taj događaj, ali mi stvaramo prostore, nemamo ih gotove poput Arene u Puli. Želimo da to bude na najelitnijem mjestu, to je povijesni Forum. Taj je događaj i izraz našeg kršćanskog identiteta“ rekao je Šupe, zahvalivši gradskim tvrtkama Obala i lučice, Elektri, Čistoći, Nasadima, Policijskoj upravi zadarskoj na sigurnosnom aspektu i regulaciji prometa. Istaknuo je da se Credo može promatrati i kao dio PPS koncepta Ministarstva turizma RH, a znači razvoj i promociju atraktivne destinacijske ponude s dodanom vrijednošću u sezoni.

Silvija Spano, koordinatorica roditelja zajednice Cenacolo za zadarsko i šibensko područje, zahvalila je svim donatorima, i onima koji su osigurali hranu i piće za sedmodnevni boravak članova projekta u Zadru, rekavši da je Šupe povjerovao u njih, dao im ruku i svesrdno podržao projekt. U Zadar je stiglo 250 ljudi iz projekta, a smješteni su u samostanima sv. Frane i Školskih sestara franjevki u Arbanasima te po obiteljima članova Cenacola u Zadru. „Credo je motiv koji nas je potaknuo da promijenimo živote. Kroz vjeru koju smo spoznali u Cenacolu, tu smo naučili što znači i kako vjerovati, koji je put prave vjere, uspjeli smo promijeniti svoje živote i okrenuti vrijednosti koje nismo spoznali ni razumjeli.

Bili smo izgubljeni, ali vjera nas je ujedinila, okupila, ojačala i dala nam put prema drugoj priči života koja nam je pomogla da sad s osmiheom nosimo križeve, da živimo uz njih i da smo ispunjeni ljudi“ rekla je Spano. Smatra da je mjuzikl veliko čudo jer sve izvode amateri, neprofesionalci su profesionalnog djela. „Lju-

38. KATEHETSKI DAN ZADARSKE NADBISKUPIJE

di će srcem sve dobro prepoznati, njihov jezik ljubavi i što poručuju gestama, otvorenim rukama. Tu nema završetka, to je novi stil života, Cenacolo je naš životu. Credo se rađao duži niz godina. Gdje god smo pokušali, dobili smo pomoć“ rekla je Spano. Ulaz na Forum je slobodan, s posjetiteljima će moći ostaviti dobrovoljni prilog za Cenacolo.

Credo gostuje pet godina u velikim europskim gradovima, npr. Madridu, Čenstohovi, u versonskoj areni, na rimskoj Piazza Navone, Pompejima, u zagrebačkoj Ciboni. „Za dečke i cure to je veliki dar, svi koji to tehnički pripremaju su i glumci. Pet mjeseci žive zajedno u projektu. To je za njihovu budućnost i ozdravljenje negativnoga u njima, njihovoj prošlosti. Taj mjuzikl im je dar, nevjerojatna medicina. To je kreativan posao, zajedništvo s ljudima, razvijate socijalne vještine, posložite vrednote, kreposti u sebi. Gledatelji u tome uživaju, ali to puno dobra čini ljudima koji to rade. To je na obostrano zadovoljstvo jednima i drugima“ rekao je don Ivan.

Jezgru projekta čini petnaest ljudi, to su posvećene osobe koje žive s obiteljima u Cenacolu, a ostali izvođači se mijenjaju. Mjuzikl se počinje uvježbavati u svibnju, a zadnju izvedbu prirede u rujnu ili listopadu. Gostovanje u Zadru je završetak ovogodišnje turneje Creda. Pripremaju i gostovanje na Svjetskom susretu mladih u Krakovu i u velikom kazalištu u Beču.

Središnji i najbrojniji godišnji susret vjeroučitelja u mjesnoj Crkvi, 38. katehetski dan Zadarske nadbiskupije, u srijedu 3. rujna u pastoralnom centru župe Uznesenja BDM na Belafuži u Zadru okupio je svećenike, redovništvo, školske i župne vjeroučitelje i katehete koji su promišljali temu susreta: „Župa i pastoral braka i obitelji u svjetlu apostolske pobudnice Evangelii gaudium“. O tome je izlagao dr. Nikola Vranješ, predavač na Katedri pastoralne teologije KBF-a u Zagrebu i Rijeci. Župa je prva crkvena institucija s kojom dijete dolazi u dodir, rekao je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u uvodnoj riječi, istaknuvši da je Kristova ljubav stvorila Crkvu, a crkvena mudrost je utemeljila župu kao oruđe spasenja. Vjernik se osjeća arhitektom župne svijesti koja je osjetljiva biljka, rekao je nadbiskup, potaknuvši na unaprijeđenje rada s obiteljima u župi.

Sadržaj pobudnice 'Evangelii gaudium' mons. Puljić je sažeo u tri papina poticaja: neka nas Bog sačuva od svjetovne duhovnosti, koja znači svrstavanje ljudi na vjernike, nevjernike, čemu smo skloni. Druga odlika je ne gledati druge s visoka. „Ako želimo biti istinski svjedoci i najvjestitelji, moramo ići u središte poniznosti. To što imamo nije naše pravo ni zasluga, nego Božja milost“ rekao je mons. Puljić. Treće obilježje svjetovne duhovnosti je upiranje prstom u nečije greške i mane. Nadbiskup je potaknuo na misijski žar koji izlazi iz vlastite udobnosti i ide na periferije, prenoseći vjeru u zgodno i nezgodno vrijeme.

„Suvremeni društveni i pastoralni kontekst svjedoči krizu obiteljskog života na društvenoj i crkvenoj razini. Obitelj je sve manje sposobna ne samo za prenošenje vjere, već općenito za prenošenje temeljnih ljudskih i kršćanskih vrijednosti, nerijetko i najosnovnijih sastavnica obiteljskog življenja“ upozorio je Vranješ, istaknuvši da je Crkva pozvana biti u neprestanoj potrazi za načinima što sustavnije brige za obitelj. Unatoč naporima, pastoral u župi kao najkonkretnijem okviru crkvenog života treba

preobrazbu. Papa Franjo upozorava na birokratizam, manjak gostoljubivosti i evangelizacijskog žara, prevlast administrativnog aspekta nad pastoralnim, usredotočenost na podjeljivanje sakramenata bez drugih oblika evangelizacije. Pastoral braka i obitelji većinom je organiziran oko struktura kao što su uredi ili povjerenstva za taj pastoral u biskupijama ili tijela vezana za redovničke ili druge zajednice u Crkvi. "Župa je za obitelj u velikoj većini važna u određenim životnim situacijama, osobito u primanju sakramenata. Tek za manji broj obitelji župa predstavlja stabilno i stalno crkveno životno vjersko uporište. Najveći dio obitelji ipak je doživljava kao svojevrsnu stanicu za vjerske potrebe" upozorio je Vranješ.

Pastoral Crkve treba osnažiti obitelji u njihovom identitetu i poslanju. Treba razvijati pastoralnu kulturu obitelji, jasno djelovanje svih članova Crkve o važnosti zaštite obitelji. To znači pripremu za brak u župnom pastoralu, praćenje i podršku mladih bračnih parova i obitelji, predsakramentalne i druge susrete s roditeljima i obiteljima, formiranje zajednica obitelji u župi kao žive vjerničke krugove koje promoviraju obiteljske vrijednosti.

"Jedinstvena prilika za evangelizaciju obitelji su susreti pripreme za sakramente djece. Takvi susreti u župi često se svode na organizacijska pitanja ili vježbu za obred. Nužno je da svećenik uputi članove obitelji u dubinu i važnost obrednog slavlja. Susreti predsakramentalnih priprava moraju uključivati puno šire duhovno-teološko razmatranje unutar kojeg je moguće ostvarivati istinsku evangelizaciju obitelji,

osobito onih koji su udaljeniji od Crkve" rekao je Vranješ.

Ususret sinodi biskupa u Rimu o pastoralu braka i obitelji, Vranješ je rekao da papa Crkvu uspoređuje s obitelji koja je prva nositeljica evangelizacije svojim članovima i nezamjenjivi čimbenik evangelizacije Crkve. Potiče na zaštitu braka koji pati zbog opće krhkosti veza i nemogućnosti preuzimanja jasnih i konačnih odluka i obveza, a svetost braka i obitelji ugrožava i negativni aspekt industrije medija i zabave.

Uvodnu riječ uputio je predstojnik Katehetskog ureda Zadarske nadbiskupije don Gašpar Dodić. Upozorio je da se pastoral obitelji ne može ograničiti na organiziranje nekog kratkog tečaja predbračne kateheze ili nekih molitvenih susreta. "Moramo imati hrabrosti biti s njima na putu i pratiti ih, promatrati naše obitelji. Pastoral obitelji promatra osobu u svim fazama njenog života: kao dijete, mladu i odraslu osobu" rekao je Dodić.

Održane su i radionice o temama: Obitelj i župa – poveznice i aktualni izazovi (voditelji don Roland Jelić i Martina Marušić), Vjerski život obitelji u krizi (don Jerko Vuleta i Ružica Anušić), Obitelj u službi evangelizacije (don Dario Tičić i Martina Fabijanić), Primjer iz prakse: 'riječki' model pastora braka i obitelji (don Nikola Vranješ) te Zajednice obitelji u župi (don Igor Ikić i Jolida Klarić). Susret je počeo misnim slavljem koje je u župnoj crkvi na Belafuži predvodio mons. Puljić. U homiliji je govorio o sv. Grguru Velikom (540.-604.), papi i crkvenom naučitelju koji je ostvario sklad između riječi i djela, misli i zauzetosti, molitve i posvećenosti dužnostima vlastitog staleža. Time božansko silazi u čovjeka, a čovjek se uzdiže do Boga. Nadbiskup je poželio da sv. Grgur pomogne ostvarivati duh integracije akcije i kontemplacije, molitve i dužnosti poziva. Na kraju mise, mons. Puljić je uručio mandate na nedoređeno vrijeme, vjeroučiteljima Lidiji Čoso, Nadi Šarliji, Luciji Franić, s. Mariji Beroš i don Zvonimiru Mikuliću.

GRKOKATOLIČKO HODOČAŠĆE SV. ŠIMUNU U ZADAR

U subotu, 30. kolovoza 2014. godine, Križevačka eparhija i Grkatolička župa Preobraženja Gospodnjega u Jastrebarskom upriličile su poklonstveno hodočašće grkokatoličkih vjernika moćima (relikviji) sv. Šimuna Bogoprimca u Zadar. Na hodočašću je sudjelovalo preko 90 hodočasnika na čelu s vladikom križevačkim Nikolom Kekićem. Među hodočasnicima su bili i o. Mihajlo Simunović, križevački župnik, o. Milan Stipić, jastrebarski župnik, podžakon Livio Marijan, eparhijski kancelar, članovi Katedralnog zbora iz Križevaca te vjernici iz Križevaca, Zagreba, Jastrebarskog, Sošica i drugih župa Žumberačkog dekanata. Božansku liturgiju sv. Ivana Zlatoustog, pred otvorenom rakom sa svečevim tijelom, u crkvi sv. Šimuna služio je vladika Kekić zajedno s sa svećenicima hodočasnicima te mons. Srećkom Frka-Petešić, kanonikom Stolnog kaptola sv. Stošije u Zadru fra i Ivanom Čupićem, župnikom Mirlovića. Na Liturgiji je pjevao Katedralni zbor pod ravnanjem mo. Ozrena Bogdanovića, a poslanicu je prema drevnom glagoljaškom napjevu otoka Murtera otpjevao Ante Ježina iz Betine. U homilij se vladika osvrnuo na starca Šimuna Bogoprimca, čije se časno tijelo čuva u Zadru, a čije će moći uskoro dobiti i Križevačka eparhija, točnije grkokatolička župna crkva Preobraženja Gospodnjega u Jastrebarskom, kao poklon Zadarske nadbiskupije i nadbiskupa Želimira Puljića. Na slavlju su sudjelovali i članovi folk-

lornih skupina "Sv. Šime" iz Rtine i "Sv. Jeronim" iz Vlašića na otoku Pagu u svojim nošnjama kao i drugi Zadrani. Nakon Liturgije svi su zajedno zapjevali „Ninje otpušćaješi“ (Sad otpuštaš), hvalospjev sv. Šimuna iz Lukina evanđelja te pristupili raki i poklonili se moćima sveca koji je dijete Isusa držao na svojim rukama. Neraspadnuto tijelo ovoga novozavjetnog sveca dospijelo je u 6. st. iz Palestine u Carigrad, a zatim u 13. st. u Zadar, gdje je položeno u srebrno-zlatnoj raki koju je dala napraviti hrvatsko-ugarska kraljica Jeilsava Kotromanić u 14. st. Hodočasnici su pohodili i zadarsku katedralu sv. Stošije (velikomučenice Anastazije), gdje su se poklonili kamenom sarkofagu u kojoj se čuvaju njezine moći, donesene iz Carigrada u Zadar u 9. st.. Poseban doživljaj bio je i posjet poznatoj Stalnoj izložbi crkvene umjetnosti ("Zlato i srebro Zadra"). Vladika je s pratnjom bio gost Benediktinki sv. Marije i opatice Anastazije, gdje se zadržao na ručku. Poslije slobodnog vremena u Zadru, hodočasnici su krenuli u starohrvatski kraljevski grad Nin, gdje su u najmanjoj katedrali na svijetu, poznatoj crkvi sv. Križa, otpjevali Moleben presvetoj Bogorodici, kojega je služio vladika Nikola. Na putu za Zagreb svratili su i u Udbinu, u Crkvu hrvatskih mučenika, u kojoj je toga dana u jutarnjim satima bilo veliko slavlje ovoga spomendana. Tu je Katedralni zbor otpjevao nekoliko skladbi. Sa znamenitostima Zadra i Nina, i njihovom sakralnom baštinom hodočasnike je putem upoznao vodio kancelar Marijan.

Sveučilište u Zadru
Zavod za povijesne znanosti HAZU u Zadru
Župa Marije Kraljice Mira – Kraljice Hrvata u Zemuniku

Program znanstvenog skupa
ZEMUNIK U PROSTORU I VREMENU
Zemunik, 25. kolovoza 2014.

9:00-9:30 Pozdravi predstavnika ustanova

9:30-9:45 Izv. prof. dr. sc. Josip Faričić i don Zdenko Dundović: Uvod

9:45-10:00 Piće dobrodošlice

10:00-10:15 Izv. prof. dr. sc. Sanja Lozić, doc. dr. sc. Ante Šiljeg i Denis Radoš, mag. geogr. (Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru): Geomorfometrijske značajke područja Zemunika i njihov utjecaj na prirodni i kulturni krajobraz

10:15-10:30 Izv. prof. dr. sc. Sanja Lozić, doc. dr. sc. Ante Šiljeg i Denis Radoš, mag. geogr. (Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru): Klimatske značajke Zemunika

10:30-10:45 Doc. dr. sc. Marica Mamut i Šime Mračić (Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru): Geomorfološka obilježja šireg područja Općine Zemunik Donji

10:45-11:00 Izv. prof. dr. sc. Dražen Perica sa suradnicima (Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru): Hidrološka obilježja zemuničkoga prostora

11:00-11:15 Stanka

11:15-11:30 Prof. dr. sc. Nikola Jakšić (Odjel za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru): Razvoj Zemunika tijekom srednjega vijeka

11:30-11:45 Dr. sc. Tea Perinčić (Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja u Rijeci): Zemunik u mletačko-osmanskim ratovima

11:45-12:00 Dr. sc. Kornelija Jurin Starčević (Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu): Osmanski Zemunik: porezni popisi i narativni izvori kao izvori za (re)interpretaciju osmanske prošlosti u današnjoj Dalmaciji

12:00-12:15 Dr. sc. Grozdana Franov Živković (Zavod za povijesne znanosti HAZU u Zadru): Stanje na tursko-mletačkoj granici na području Zemunika u 17. st. na temelju dokumenata pisanih hrvatskom ćirilicom (bosanicom)

12:15-12:30 Stanka

12:30-12:45 Dr. sc. Lovorka Čoralić i Maja Katušić (Hrvatski institut za povijest): Zemuničani u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću

12:45-13:00 Dr. sc. Tado Oršolić (Zavod za povijesne znanosti HAZU u Zadru): Vojno-povijesno značenje Zemunika tijekom novoga vijeka

13:00-13:15 Izv. prof. dr. sc. Ante Bralić (Odjel za povijest Sveučilišta u Zadru): Zemunik u vrijeme austrijske uprave u Dalmaciji

13:15-13:30 Izv. prof. dr. sc. Josip Faričić (Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru): Zemunik na starim geografskim kartama

13:30-16:00 Stanka za ručak

16:00-16:15 Ante Gverić (Državni arhiv Zadar): Zemunik između dva svjetska rata

16:15-16:30 Dr. sc. Zlatko Begonja (Zavod za povijesne znanosti HAZU u Zadru): Zemunik u razdoblju Drugoga svjetskog rata i neposrednog poraća

16:30-16:45 Doc. dr. sc. Anica Čuka (Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru): Razvoj poljoprivrede i kulturnog krajolika u Zemuniku

16:45-17:00 Zdenko Dundović (Zadarska nadbiskupija): Stanovništvo Zemunika u 19. st. po matičnim i drugim župnim knjigama

17:00-17:15 Stanka

17:15-17:30 Doc. dr. sc. Vera Graovac Matassi i Martina Šušić, mag. geog. (Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru): Suvremeni demogeografski razvoj Zemunika

17:30-17:45 Marko Rapan (Zračna luka Zadar, Zemunik): Zemunik u regionalnom i nacionalnom prometnom sustavu

17:45-18:00 Mons. dr. sc. Pavao Kero (Zadarska nadbiskupija): Prošlost župe Zemunik

18:15-18:30 Tomislav Šunj (Memorijalni centar Domovinskog rata): Strateški značaj zračne baze Zemunik tijekom Domovinskog rata

18:30-18:45 Rasprava

18:45-19:00 Zaključci

19:00 Okrjepa za sudionike skupa

Pozdrav nadbiskupa mons. Želimira Puljića
na znanstvenom skupu o Zemuniku

1. Kad se želi proučiti prostor i vrijeme nekoga mjesta, pretražuju se arhivi i iznose činjenice iz prošlih dana koji su obilježili određeno razdoblje kako bi ga se moglo 'portretirati'. To vremensko portretiranje pojedinaca, zajednica, mjesta ili događaja toliko je važno da Svojevremeno Jahve preko Moj šija zatražio neka "narod nikada ne zaboravi, nego u srcu čuva čudesne stvari koje je vlastitim očima vidio" i neka to prenosi s koljena na koljeno, sve do "sinova svojih sinova" (Pz 4, 9).

Lijepo je stoga što su se udružili Sveučilište i Zavod za povijesne znanosti HAZU u Zadru sa Župom Marije Kraljice Mira i Kraljice Hrvata pa priredili program znanstvenog skupa o Zemuniku u prostoru i vremenu. A narod veli da kad se bratska srca slože i olovo plivat može. Čestitam inicijatorima i organizatorima ovoga skupa za bogat program koji će pokupiti orisati bogatu prošlost ovog mjesta s njegove geomorfološke, klimatske, hidrološke, povijesne i drugih razina; od davnih vremena do naših dana. Iako je ljudska povijest ispisana divnim stranicama svetaca, heroja, spisatelja i graditelja, ona je, nažalost, prepuna tame i zla, uništavanja i rušenja, o čemu će također biti govora i na ovom skupu. Zadah toga zla bio je vidljiv i prepoznatljiv nedavno na porušanim kućama i svetinjama, crkvama i samostanima, križevima i grobljima gdje su naši ljudi iz ravnih Kotara dolazili čistiti dušu od svega što ne valja i moliti za blagoslov sebe i svoje obitelji.

Zato su granate, koje su padale po crkvama, udarale u njihova srca, u njihovo ime, kulturu, ponos i identitet. Ranjavani su, dakle, naši Kotari kroz stoljeća, ali nisu uništeni. Poniženi su bili, proganjani i povrijeđeni stanovnici ovog kraja, ali nisu bili izgubljeni. Ovaj dio Zadarske nadbiskupije pretrpio je velike nevolje, ali ne očajava i nije bez nade!

2. Tomu je potvrda i ovaj znanstveni skup s tako brojnim sudionicima i uglednim znanstvenicima koji su za današnja priopćenja konzultirali brojne arhive i knjižnice. Kada na zbivanja gledamo očima Providnosti, onda u prikupljenoj građi naziremo obrise djelovanja Onoga 'u kojem živimo, mičemo se i jesmo', kako veli sv. Pavao (Dj 17,28). U tom vidu papa Pavao VI. u jednoj prigodi je rekao kako su 'u dokumentima crkvenih arhiva sačuvani tragovi prolaska Gospodnjega u ljudskoj povijesti' (transitus Domini). I poticao neka se s velikom pažnjom i zauzetim djelovanjem vodi briga o 'tim tragovima', jer 'nepoznate i blijede stranice himna su dične prošlosti'. Njegov pak nasljednik, sveti Ivan Pavao II., tražio i zahtijevao neka se 'ljubi, poštuje i ljubomorno čuva tu velebnu baštinu'.

Istina ovo mjesto nije 'bez portreta'. Dr. Nikola Jakšić prije petnaestak godina objavio je knjigu o Zemuniku kao srednjovjekovnom zadarskom kaštelu i turskoj kasabi (1997.). On nije namjeravao obraditi sustavno povijest ovog mjesta. Ipak, temeljem neobjavljene arhivske građe dao je naslutiti njegove bitne povijesne odrednice i ulogu u ovom području gdje se zbog ratnih zbivanja mijenjala demografska, etnička i vjerska slika ovog prostora. Zbog toga ovakvi skupovi s povijesnim biljegom zaslužuju osobitu pozornost. Oni nas podsjećaju na časnu prošlost koja budi poštovanje prema svima koji su u tom 'povijesnom prijelazu i prolazu' dali svoj nezamjenjivi obol. I vi, poštovani predavatelji i nazočnici na ovom skupu već danas ulazite u taj časni 'povijesni prijelaz i prolaz'. Inicijatorima i organizatorima ovoga skupa još jednom od srca čestitam i želim plodno i ugodno radno zborovanje.

Spisi Zadarske apostolske administrature u arhivu Šibenske biskupije

Kada je mirovnim ugovorom u Rapallu 12. studenog 1920. teritorijalno podijeljena Dalmacija, Zadar je sa četiri župe u najužem zaleđu pripao Italiji, nadbiskup Vinko Puljišić bio je prisiljen odstupiti s mjesta metropolite cijele Dalmacije. Apostolskim administratorom najvećega dijela nadbiskupije, koji je bio u Kraljevini Jugoslaviji, postaje 1922. šibenski biskup dr. Jeronim Mileta, a na čelo talijanskoga dijela postavljen je nadbiskup Petar Dujam Munzani (1922–1948.). Bulom "Pastorale munus" od 22. kolovoza 1932. ukinuta je metropolija u Zadru, a ostaje samo nadbiskupija koja se sada izravno podlaže Svetoj Stolicu. Zadarska nadbiskupija dobiva nove granice: oduzeto joj je područje koje je pripojeno Kraljevini Jugoslaviji, a pripojeni su joj otoci Lošinj, Cres, Lastovo i neki manji otoci tada već pod Italijom. Novo ustanovljena apostolska administratura povjerena je šibenskom biskupu Jerolimu Mileti sa svim pravima rezidencijalnog biskupa, dok Sveta Stolica ne odredi drukčije. Od tada se cjelokupna administracija za skoro sve župe Zadarske nadbiskupije osim užeg djela Zadra vodi preko Šibenske biskupije (ordinarijata). Dana 07.02.2008. g. bivši ravnatelj Državnog arhiva u Zadru Slavko Ražov i pokojni arhivist Frane Ivković i Oliver Modrić pisac ovih redaka obišli su biskupski arhiv u Šibeniku radi utvrđivanja stanja spisa Apostolske administrature Zadarske Nadbiskupije u Šibeniku. Cilj posjeta je bio utvrditi stanje spisa i može bitno moguće izdvajanje djela spisa koji se odnose na Zadarsku Apostolsku administraturu. Pregledom spisa i pripadajućih protokola Apostolske administrature za razdoblje od 1922. godine do kraja 1934.g. utvrdili smo da su isti zasebno vođeni tj. da su odvojeni od spisa Šibenske biskupije. Za ovaj navedeni period postoji između 40. i 50. kutija spisa sa pripadajućim knjigama protokola. Po kazivanju ondašnjeg kancelara biskupije don. Ante Skračića spisi od 1935. g. do 1948. g. vođeni su zajedno za Apostolsku administraturu i za Šibensku biskupiju osim nekoliko perioda kada su izgleda vođeni odvojeno. Ove navedene tvrdnje nismo mogli provjeriti radi obima gradiva i nedostatka vremena. Za ovaj navedeni period ima također negdje između 40. i 50. kutija. Osim ovih navedenih spisa utvrdili smo da postoje spisi dekanata Apostolske administrature Zadarske nadbiskupije i to uglavnom računski spisi i nešto drugih spisa. Za ove spise koji se nalaze u šibenskom arhivu, a odnose se na Zadarsku nadbiskupiju trebalo bi se nekako dogovoriti sa Šibenskom biskupijom o povratu u arhiv Zadarske nadbiskupije. Povrat bi se posebno odnosio na period od 1922. do 1934. kada su se spisi zasebno vodili za Zadarsku apostolsku administraturu, dok bi za period od 1935. do 1948. povrat spisa bio puno teži jer se spisi nalaze (vođeni su) zajedno sa spisima Šibenske biskupije. U tom smislu rješenje bi bilo kopiranje dijela spisa koji se odnose na Zadarsku nadbiskupiju ali to je iznimno komplicirano i skupo rješenje. U svakom slučaju bez ovih spisa koji se čuvaju u šibenskom arhivu zadarska nadbiskupija ostaje uskraćena (osiromašena) za spise koji su važni za turbulentan period Zadarske povijesti.

prof. Oliver Modrić

SADRŽAJ

SVETA STOLICA	5
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	
Istina se ostvaruje u susretu	15
Predsjednik HBK čestitao muslimanima Ramazanski bajram	17
Primopredaja službe ravnatelja dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu	17
ZADARSKA NADBISKUPIJA	
PODJELA SV. POTVRDE U HKZ-u FRANKFURT, KATEDRALA SV. BARTOLOMEJA	18
23. HRVATSKI FOLKLORNI FESTIVAL, HEUSENSTAMM – OFFENBACH	19
SVETKOVINA SV. PETRA I PAVLA, KATEDRALA SV. BARTOLOMEJA U FRANKFURTU	20
SPROVODNA MISA ZA DON ANTU IVANČEVA, BRBINJ	22
SVETKOVINA SV. NEDJELJICE U VRANI	23
KUKLJICA: 500 GODINA SLAVLJA GOSPE OD SNIGA	25
ISPRAĆAJ DON IVANA KEVRIĆA U VISOČANIMA, MISA ZADUŠNICA	27
SVETKOVINA VELIKE GOSPE	28
BIOGRAD, BLAGDAN SV. ROKA	31
RIVANJ, BLAGDAN SV. JELENE KRIŽARICE	33
NAŠI POKOJNI	35
ODREDBE	39
KRONIKA	47
IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA	48
IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE	51
KULTURNI PRILOG	68
POVIJESNI PRILOG	71